

Voorjaarsnota 2024/ Kadernota 2025



Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	3
INLEIDING	5
Inleiding	6
Financiële samenvatting	7
PROGRAMMA'S	9
1. Burger en bestuur	10
Inleiding	10
1.1 Veiligheid	10
1.2 Dienstverlening en samenwerking met de inwoners	11
1.3 Levendige dorpen	13
Financiële afwijkingen	15
2. Openbare ruimte	16
Inleiding	16
2.1 Natuur en Groen	16
2.2 Verkeer en inrichting openbare ruimte	18
2.3 Water	22
Financiële afwijkingen	23
3. Ruimte, wonen, duurzaamheid en economie	26
Inleiding	26
3.1 Woningbouw en ruimte	26
3.2 Duurzaamheid	32
3.3 Economie, recreatie en toerisme	40
Financiële afwijkingen	46
4. Sociaal domein	49
Inleiding	49
4.1 Onderwijs, jeugd en gezondheid	49
4.2 Participatie en schuldenproblematiek	60
4.3 Sociale structuur, sport en zorg	65
Financiële afwijkingen	69
Algemene dekkingsmiddelen	75
Overhead	77
KADERNOTA 2025	78
Inleiding kadernota	79
Financieel beeld	80
Kader	82
Programma's kadernota	85
Financiële uitgangspunten	88

BIJLAGEN	89
1. Begrotingswijziging.....	90
2. Gemeenschappelijke regelingen	91

Inleiding

Inleiding

In het coalitieakkoord 2022-2026 zijn de politiek-bestuurlijke ambities voor deze bestuursperiode vastgelegd. Deze ambities omvatten het zorgdragen voor een duurzamere, sociale en veilige gemeente Drimmelen en zijn vastgelegd in een collegewerkprogramma.

De begroting 2024 vormt het uitgangspunt voor 2024 voor het realiseren van de doelen en ambities en de daarvoor uit te geven en te ontvangen middelen.

De voorjaarsnota 2024 geeft een beeld van het heden met een doorkijk naar het einde van het jaar.

Het college geeft in de voorjaarsnota 2024 aan waar de uitvoering of de financiering van het beleid afwijkt van de begroting 2024. De financiële verordening geeft aan dat de voorjaarsnota het de ontwikkelingen over het eerste kwartaal weergeeft.

De vastgestelde begroting over 2024 gaf een voordelig resultaat te zien van € 163.000 na verwerking van de begrotingswijziging van de najaarsnota 2023 was het voordelig saldo € 195.000. De mutaties als gevolg van de diverse ontwikkelingen in voorjaarsnota 2024 beïnvloeden dit saldo met € 456.000 zodat er een verwacht voordelig begrotingssaldo van € 651.000 ontstaat.

De effecten van de mutaties voor de komende jaren worden ook in deze voorjaarsnota meegenomen.

Harry Bakker

Wethouder Financiën

Financiële samenvatting

De uitvoering van het beleid in het eerste kwartaal vergt een financiële bijstelling van het resultaat over 2024 maar ook van toekomstige jaren. De volgende tabel laat zien dat hogere bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen, hogere kosten voor de jeugdzorg, een groter beroep op WMO-voorzieningen, hogere rentelasten, hogere kosten voor leerlingenvervoer en hogere sociale uitkeringen voor dat nadelige effect zorgen. Dit effect wordt gecompenseerd door een hogere algemene uitkering op basis van de decembercirculaire en meicirculaire, de specifieke uitkering inburgering en de gedeeltelijke vrijval van een budget voor de invoering van de Wet open overheid. Een groot deel van de hogere kosten is terug te leiden naar inflatie en dan met name gestegen loonkosten.

Veel van de nadelen zijn structureel van aard en beïnvloeden daarmee het meerjarig resultaat. Tabel 2 laat zien dat voor 2024 het oorspronkelijk positieve exploitatieresultaat (€ 195.000) verbetert naar € 651.000. Het negatieve saldo van de latere jaren 2026 en 2027 blijven ondanks het positieve effect van de voorjaarsnota negatief. De negatieve resultaten voor 2026 en verder zijn een landelijk beeld. In de kadernota 2025 zullen we daar nader op in gaan.

Tabel 1. meerjarig financieel effect actualisatie

Meerjarenperspectief							
Nr.	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Progr.	2024	2025	2026	2027	2028
1	Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	1	-6 N	-186 N	-186 N	-186 N	-186 N
2	Openbaar groen (areaalluitbreiding / indexering MidZuid)	2	-56 N	-56 N	-56 N	-56 N	-56 N
3	Watergangen: afvoeren specie Waterschap	2	-22 N	-22 N	-22 N	53 V	53 V
4	Riool(heffing)	2	-18 N	138 V	225 V	174 V	178 V
5	Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)	3	0 V	-43 N	-51 N	-54 N	-89 N
6	Grondzaken: aankoop pand Lage Zwaluwe / grond bypass Zoutendijk	3	-37 N	-28 N	-28 N	-28 N	-28 N
7	Project Gat van den Ham: inhuur personeel	3	-28 N				
8	Basisschool de Stuijthoek	4	66 V	132 V	-61 N	-61 N	-61 N
9	Leerlingenvervoer	4	-200 N	-200 N	-200 N	-200 N	-200 N
10	Gemeenschappelijke regelingen programma 4	4	42 V	-9 N	-154 N	-157 N	-219 N
11	Interne verwerkingsfout	4	0 V	-159 N	-159 N	-159 N	-159 N
12	Jeugdhulp - regionale samenwerking (WBO)	4	-361 N	-410 N	-410 N	-320 N	-320 N
13	Sociale uitkeringen Werk & Inkomen/bijstand/energietoeslag	4	-360 N	-178 N	-178 N	-178 N	-178 N
14	Beschut werk	4	-50 N	-50 N	-50 N	-50 N	-50 N
15	Specifieke uitkering Inburgering	4	120 V	120 V	120 V	120 V	120 V
16	WMO Huishoudelijke ondersteuning	4	-275 N	-275 N	-275 N	-275 N	-275 N
17	Renovatie zwembaden	4	-30 N				
18	Sportpark Ruitersvaart	4	46 V				
19	Diversen/kapitaallasten programma 4	4	15 V	-1 N	-19 N	-31 N	-30 N
20	Gedeeltelijk vrijval budget Wet Open Overheid (WOO)	O	50 V	50 V	50 V	50 V	50 V
21	Decembercirculaire	Alg.D.	1.070 V				
22	Rentekosten	Alg.D.	-283 N	-329 N	-289 N	-250 N	-210 N
23	Lokale heffingen: Nagekomen kosten afwikkeling TOG	Alg.D.	-64 N				
24	Gemeenschappelijke regeling: Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW)	Alg.D.	-42 N	-38 N	-38 N	-38 N	-38 N
25	Meicirculaire (netto-effect)	Alg.D.	886 V	1.539 V	2.951 V	2.925 V	1.035 V
	Diverse		-7 N	-14 N	-16 N	-16 N	-21 N
Totaal			456 V	-18 N	1.155 V	1.264 V	-684 N

Tabel 2. Meerjarenperspectief

Begroting (bedragen x € 1.000)	2024		2025		2026		2027		2028	
Vastgestelde begroting 2024	163	V	965	V	(2.295)	N	(1.659)	N	431	V
Financiële gevolgen Najaarsnota 2023 (incl. amendementen)	33	V	-130	N	-130	N	-130	N	-130	N
Saldo vastgestelde begroting inclusief begrotingswijzigingen	195	V	835	V	-2.425	N	-1.789	N	301	V
Voorjaarsnota: exploitatie	456	V	-18	N	1.155	V	1.264	V	-684	N
Begrotingssaldo na besluitvorming Voorjaarsnota	651	V	817	V	-1.270	N	-525	N	-383	N

Programma's

1. Burger en bestuur

Inleiding

Het programma is uitgewerkt in drie thema's. De programmadoelstellingen zijn uitgewerkt in de volgende thema's en bijbehorende sub-doelstellingen:

1. Veiligheid
2. Dienstverlening en samenwerking met de inwoners
3. Levendige dorpen.

1.1 Veiligheid

Wat willen we bereiken?

Een leefbare en veilige samenleving

Een leefbare en veilige samenleving. Waarbij we als gemeente in verbinding staan met onze dorpen. We denken samen met onze inwoners na over veiligheidsvraagstukken en oplossingen. Onze BOA's handhaven samen met de politie de veiligheid in situaties waarin dat wordt gevraagd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Controles op leegstand/vergunning verlening

Omschrijving

Crimineel geld mag de bovenwereld niet bereiken. De gemeente is scherp op ondermijning en witwaspraktijken. We weigeren een vergunning of trekken deze in als deze misbruikt wordt voor het faciliteren van criminele activiteiten. We besteden speciale aandacht aan kwetsbare leegstand in ons buitengebied;

Wat is het resultaat?

Het regionaal BIBOB beleid en de Brabantse norm weerbare overheid inzetten en verder bekend maken binnen de organisatie. Tevens contacten onderhouden met vertrouwenspersoon ZLTO en investeren in juridische kennis op het gebied van openbare orde, veiligheid en handhaving.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Medio september 2024 wordt er in samenwerking met het RIEC de handleiding spookbewoning (leegstand) opgestart en uitgevoerd.

Het regionaal BIBOB beleid is ingevoerd en intern wordt er in 2024 voorlichtingen en trainingen gegeven om op een eenduidige manier BIBOB toetsingen toe te passen voor vergunningen en subsidies. De Brabantse norm weerbare overheid wordt op verschillende onderwerpen opgepakt en uitgedragen binnen de gemeente.

Geavanceerde technieken

Omschrijving

We zetten in op geavanceerde technieken en methoden om maatregelen te nemen in situaties die bij herhaling voor overlast en (gevoelens van) onveiligheid bij onze inwoners zorgen. Hierbij sluiten we een – binnen de mogelijkheden van de privacywetgeving – preventieve toepassing van cameratoezicht niet uit;

Wat is het resultaat?

Onderzoek naar de inzet van geavanceerde technieken heeft tot nu toe geleid tot een uitvoeringsplan camera toezicht. Pilot cameratoezicht zal september/oktober 2023 worden gestart.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Geavanceerde technieken in de vorm van twee flexibele camera's zijn eigendom geworden van de gemeente Drimmelen. Aan de hand van het uitvoeringsplan cameratoezicht is een locatie geschikt bevonden. Flexibel cameratoezicht is gestart in maart 2024 voor de duur van 6 maanden.

Voorlichting

Omschrijving

Voorkomen dat kinderen en jong volwassenen aan de drugs gaan of op het slechte pad belanden is een topprioriteit. Voorkomen is beter dan genezen. Scholen, verenigingen en jeugdwerkers hebben samen met de ouders een belangrijke rol in voorlichting en het vroeg signaleren van problemen. Hier moeten we meer op inzetten. Moedige Moeders moet onderdeel blijven van het standaard aanbod van de gemeente zodat ook ouders, broers en zussen goed geïnformeerd worden over de gevaren van drugs en bij elkaar terecht kunnen voor steun en advies.

Wat is het resultaat?

Kinderen en jongvolwassenen worden op diverse manieren, bijvoorbeeld door voorlichting, geïnformeerd over drugs.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Kinderen en jongvolwassenen worden op diverse manieren, bijvoorbeeld door voorlichting, geïnformeerd over drugs.

1.2 Dienstverlening en samenwerking met de inwoners

Wat willen we bereiken?

Investeren in de relatie met onze inwoners

Door de steeds lagere opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen wordt de noodzaak om te investeren in de relatie met onze inwoners alleen maar groter. Bovendien heeft de landelijke toeslagenaffaire het vertrouwen in de overheid ernstig beschadigd.

We zullen meer de dorpen in moeten om met onze inwoners het gesprek aan te gaan, het vertrouwen te verdienen en initiatieven meer en meer te omarmen. Het dorpsgericht werken met vaste aanspreekpunten per dorp moet daar een belangrijke rol in spelen. De energietransitie en het werken aan aardgasvrije wijken zijn bij uitstek onderwerpen die we op die manier aan moeten gaan pakken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Begrijpelijk communiceren

Omschrijving

We willen begrijpelijke taal in alle uitingen van de gemeenten als uitgangspunt. Extra aandacht hierbij geven we aan laaggeletterden. Dit doen we met beelden, de voorleesfunctie en een lettertype voor mensen met dyslexie.

Wat is het resultaat?

We werken met een vernieuwde website die meer dan ooit is ingericht op de vraag van buiten naar onze producten en en diensten. Dit wordt gepresenteerd in heldere taal en vormgegeven volgens de nieuwste inzichten op het gebied van toegankelijkheid. We organiseren een aantal bewustwordingsacties bij onze medewerkers over helder taalgebruik. We presenteren minimaal een nieuw gemeentelijk communicatieproduct.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Burgerparticipatie

Omschrijving

We willen meer in gesprek gaan met onze inwoners om uiteindelijk beter beleid en betere plannen te kunnen maken. Het vinden van de zwijgende meerderheid is één van de doelen; we stellen hiervoor, in overleg met inwoners, collega's en deskundigen een Denk- en werkwijzer op. Ook betrekken we de gemeenteraad hierbij. Uiteindelijk maken we ook een (verplichte) participatieverordening. De Denk- en Werkwijzer vormen de uitwerking van de Visie dorpsgericht werken.

Wat is het resultaat?

Een Denk- en werkwijzer waarin ons participatiebeleid staat en handvatten voor het uitvoeren van participatieprocessen. Ook zal er een Participatieverordening opgesteld worden.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Voor de zomervakantie 2024 wordt het Participatiebeleid voorgelegd aan de gemeenteraad.

Dienstverleningsconcept

Omschrijving

We investeren in de verdere ontwikkeling van een eigentijds en toekomstgericht dienstverleningsconcept, waarbij de inwoner veel vanuit zijn stoel thuis KAN regelen. We maken afspraken over servicenormen (wat de burger kan verwachten).

Wat is het resultaat?

Een eigentijds en toekomstgericht dienstverleningsconcept, met geactualiseerde duidelijke servicenormen. Een uitvoeringsplan met concrete verbeterpunten van de dienstverlening, waarbij stap voor stap gewerkt zal worden aan de verbeterpunten.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

conform planning

Versterken contact burgers

Omschrijving

We zoeken onze inwoners op en werken van buiten naar binnen. Op deze manier versterken we het contact met onze inwoners en vergroten we het vertrouwen;

Wat is het resultaat?

Als college bezoeken we bedrijven en maatschappelijke instellingen en we passen participatie toe, waarbij we aan inwoners vragen wat ze over nieuw beleid en bepaalde kwesties denken.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

1.3 Levendige dorpen

Wat willen we bereiken?

De sociale samenhang van onze dorpen moet worden versterkt

De sociale samenhang van onze dorpen moet worden versterkt, ook om negatieve effecten van de Coronaperiode zoveel mogelijk te beperken. Ieder dorp moet een gezellig dorps huis hebben dat toegankelijk is en goed wordt onderhouden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Deregulering

Omschrijving

De voor onze dorpen belangrijke evenementen zoals Carnaval, Sinterklaas, kermis, wielerveden en dorpsfeesten van (sport)verenigingen blijven we ondersteunen. Samen met de organisatoren gaan we kijken van welke regeldruk we afkunnen om evenementen makkelijker te organiseren.

Wat is het resultaat?

Minder regeldruk bij de organisatie van evenementen wordt een onderdeel van de nieuwe nota evenementenbeleid.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Sociaal cultureel dorps hart Made

Omschrijving

Het Sociaal Cultureel Dorps hart in Made wordt deze collegeperiode met de afgesproken ambities en financiële kaders opgeleverd. We doen dat in samenspraak met onze samenwerkingspartners en toekomstige gebruikers van de Bernarduskerk;

Wat is het resultaat?

Begin 2024 wordt de Bernarduskerk, met de verhuurbare ruimtes voor Kibeo, Theek 5 en het Sociaal Cultureel Centrum de Bernardus, in gebruik genomen. In 2024 wordt een deel van het plangebied, waaronder het Gaymansplantsoen, woonrijp gemaakt en zullen de eerste woningen aan de Patronaatstraat worden opgeleverd. Begin 2024 wordt de Mayboom gesloopt en aansluitend een start gemaakt met de bouw van de ondergrondse parkeergarage met bovenliggende appartementen.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Met de oplevering van het nieuwe sociaal cultureel centrum De Bernardus begin 2024 is het project Dorpshart Made nog niet afgerond. Nu komt in deze gebiedsontwikkeling de gefaseerde herinrichting van de openbare ruimte, waaronder het Gaymansplantsoen, en de nieuwbouw van de woningen aan bod.

De negen beneden-bovenwoningen aan de Patronaatstraat worden in mei van dit jaar opgeleverd terwijl op het aansluitende perceel de bouw van een kleinschalig appartementengebouw met vijf wooneenheden in april is gestart. Begin mei zal de sloop van de Mayboom starten waarna aansluitend de bouw van twee appartementengebouwen op een gezamenlijke parkeergarage zal starten. Dan zal ook de Kloosterkapel worden gerestaureerd en verbouwd zodat dit monumentale gebouw zijn godsdienstige functie terug zal krijgen. Dit jaar zullen ook de verbouwingsplannen voor de Pastorie worden uitgewerkt. In dit monumentale gebouw komen vier appartementen.

Visie Lage Zwaluwe

Omschrijving

We gaan in gesprek met de inwoners van Lage Zwaluwe om een visie op het Lage Zwaluwe van de toekomst te ontwikkelen. Samen denken we na over locaties voor woningbouw, een goede ontsluiting van het dorp, een dorps hart, de kerk, sporthal De Rietgors, gemeenschapshuis Den Domp, de winput en de daar actieve vrijwilligers en andere maatschappelijke voorzieningen. Door hier samen met de inwoners aan te werken, ontstaan er kansen en draagvlak;

Wat is het resultaat?

Een integrale visie op de ontwikkeling van Lage Zwaluwe. Opgesteld in nauw overleg met de bewoners en bedrijven. Een toekomstvisie op de locaties voor woningbouw, de energietransitie, een goede ontsluiting van het dorp, de Louisepolder, een dorps hart, de toekomst van de kerk, sporthal De Rietgors, gemeenschapshuis Den Domp, de winput en de actieve vrijwilligers en andere maatschappelijke voorzieningen. In het eerste kwartaal van 2024 verwachten we een gezamenlijke Dorpsvisie, waar zowel het dorp als de gemeente input voor belangrijke thema's levert, gereed te hebben. Deze Dorpsvisie kan vervolgens ter vaststelling worden voorgelegd aan college en gemeenteraad.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

De gezamenlijke concept Dorpsvisie Lage Zwaluwe is gereed na het doorlopen van het participatietraject. In mei en juni 2024 verwachten we concept Dorpsvisie ter vaststelling voor te leggen aan het college en de gemeenteraad.

Visie Wagenberg

Omschrijving

Het vraagstuk van een leefbare samenleving speelt zeer zeker ook binnen Wagenberg. In overleg met de inwoners buigen we ons over behoud van het dorps hart, het opknappen van het Van Den Elzenplein, sporthal Driedorp, gemeenschapshuis Plexat en andere maatschappelijke voorzieningen;

Wat is het resultaat?

Een integrale visie op de ontwikkeling van Wagenberg. Opgesteld in nauw overleg met de bewoners en bedrijven.

Een toekomstvisie op Wagenberg met onderwerpen zoals de energietransitie, het dorps hart, het Van den Elzenplein, Sporthal Driedorp, gemeenschapshuis Plexat en andere maatschappelijke voorzieningen. We starten met het proces met het dorp begin 2024.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

In afstemming met de Dorpsraad Wagenberg en de stuurgroep Dorpsvisie Lage Zwaluwe is afgesproken dat we eerst het participatietraject van de Dorpsvisie Lage Zwaluwe evalueren en de precieze opdracht voor Dorpsvisie Wagenberg duiden. Beide acties zijn gepland. We verwachten rond de zomer te starten met het proces Dorpsvisie Wagenberg in plaats van begin 2024.

Financiële afwijkingen

Tabel 1.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

1. Burger en bestuur	2024	2025	2026	2027	2028
Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)					
<i>Thema Veiligheid</i>					
1 Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	-6 N	-186 N	-186 N	-186 N	-186 N
Totaal Burger en bestuur	-6 N	-186 N	-186 N	-186 N	-186 N
Totaal 1. Burger en bestuur na dekking	-6 N	-186 N	-186 N	-186 N	-186 N

Toelichting exploitatie

1. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant

Conform de kadernota 2025 van de veiligheidsregio is er geen nieuw beleid financieel verwerkt in de meerjarenbegroting 2025-2028. De verhoging van de gemeentelijke bijdrage is enkel ontstaan door de indexering conform loon en prijsontwikkeling (LPO).

2. Openbare ruimte

Inleiding

Het programma is uitgewerkt in drie thema's. De programmadoelstellingen zijn uitgewerkt in de volgende thema's en bijbehorende sub-doelstellingen:

1. Natuur en Groen
2. Verkeer en inrichting openbare ruimte
3. Water.

Er is een duidelijke koppeling met paragraaf C. Onderhoud Kapitaalgoederen. In die paragraaf beschrijven we de maatregelen voor het in stand houden van wegen, riolering, groen, civiele kunstwerken en openbare verlichting.

2.1 Natuur en Groen

Wat willen we bereiken?

Wij willen meer aandacht voor biodiversiteit, streven naar dorpsbosjes in alle dorpen en willen dat onze kinderen de liefde voor de natuur van jongs af aan meekrijgen.

De staat van de natuur in Nederland verslechtert in hoog tempo. Rapport na rapport toont dat aan. In Drimmelen hebben we veel mooie natuur. Het maakt ons tot de blauwgroene gemeente, met de Biesbosch als kloppend hart. Maar het moet beter en het moet meer.

Wat gaan we daarvoor doen?

Dorpsbosjes

Omschrijving

Samen met onze inwoners gaan we de mogelijkheid van de aanleg van dorpsbosjes onderzoeken. Een plaats voor iedereen om in de vrije tijd dichtbij van de natuur te genieten.

Wat is het resultaat?

Een plan voor het aanleggen van dorpsbosjes. Hierbij beoordelen we alle kernen.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

We begonnen aan de inventarisatie voor het zoeken naar geschikte locaties voor bomen en/of dorpsbosjes. Nadat locaties gevonden zijn, bepalen we aan de hand van randvoorwaarden, welke locaties we als het eerste aanplanten. De verwachting is dat we de inventarisatie rond de zomer afronden. In de winterperiode van 2024 - 2025 leggen we het eerste Dorpsbosje (Wagenberg) aan.

Ecologisch bermbeheer

Omschrijving

We houden vast aan het slim ecologisch beheren van bermen. Waarbij we onze leercurve benutten en waarbij oog is voor de veiligheid van dit beheer;

Wat is het resultaat?

Veilige, weelderige bermen en ecologisch bestrijden exoten. Dit gecombineerd met veilig gebruik van fietspaden en polderwegen. Jacobskruiskruid is ongeschikt als voedsel voor dieren. Daardoor willen we op de plaatsen waar het gevaar oplevert voor de dieren Jacobskruiskruid plukken. Samen met de ZLTO en andere belanghebbenden verwijderen we het kruid.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Samen met 13 gemeenten, het waterschap Brabantse Delta en Staatsbosbeheer werken we aan een nieuw bestek Maaien Bermen en Watergangen voor 2025 - 2026. De doelstelling is het maaien van bermen en watergangen efficiënt, ecologisch en duurzaam uit te voeren met zo weinig mogelijk overlast voor de omgeving.

Plaatsen extra bomen (Hittestress)

Omschrijving

Bij het (opnieuw) inrichten van onze groenvoorzieningen zien we het planten van bomen als onderdeel van de klimaatadaptatie. Door extra bomen in de dorpskernen te planten, beperken we de gevolgen van hittestress;

Wat is het resultaat?

In het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) is een aantal ambitieniveaus aangegeven. Eén daarvan bestaat uit het creëren van schaduwplekken (irt Hittestress) binnen een straal van 300 tot 500 meter. In de kernen creëren we binnen een straal van 500 meter schaduwplekken (zie WRP). We liften mee met reconstructies.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Het actieplan biodiversiteit is in maart 2024 vastgesteld. Momenteel geven we – samen met onze groenpartners - uitvoering aan de acties die voor 2024 zijn genoemd in het actieplan.

Vergroten biodiversiteit

Omschrijving

Om de natuur en het landschap te versterken gaan we de biodiversiteit vergroten. Daarvoor stellen we samen met partners als Kiemkracht en de Madese natuurvrienden een plan van aanpak op en brengen dat in uitvoering.

Wat is het resultaat?

In 2024 hebben we een nieuw biodiversiteitsplan met concrete acties die we uitvoeren. Daarnaast gebruiken we reconstructies om de biodiversiteit te vergroten.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Het actieplan biodiversiteit is in maart 2024 vastgesteld. Momenteel geven we – samen met onze groenpartners - uitvoering aan de acties die voor 2024 zijn genoemd in het actieplan.

Verminderen overlast

Omschrijving

De boa's en de Beleidsmedewerkers Openbare Orde en Veiligheid zetten zich in om zowel preventief als repressief de woon-, werk- en leefomgeving van inwoners, ondernemers en bezoekers van de gemeente Drimmelen te verbeteren.

Wat is het resultaat?

Met de huidige capaciteit is er weinig ruimte om op preventie in te zetten. Door prioritering van de werkzaamheden wordt er dagelijks naar de juiste balans gezocht.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Met de toevoeging van twee boa's is er ruimte gekomen voor de preventieve taak. De ervaringen hiervan zijn in de eerste maanden van 2024 al merkbaar.

Voorzieningen bevordering toerisme rondom de Biesbosch

Omschrijving

De Biesbosch is een natuurgebied dat open staat voor recreatie en ondernemerschap, maar zonder dat de unieke natuurwaarden van de Biesbosch onder druk komen te staan. Toerisme op de juiste plaats: we stimuleren recreanten om vooral aan de randen van de Biesbosch te ontspannen. Samen met Bedrijvensnetwerk Drimmelen stellen we een plan op voor het gebied tussen het Gat van de Ham en Drimmelen met de aanleg van strandjes en beleefroutes. Iedereen die van de Biesbosch geniet, snapt dat ook daar geleidelijk stappen gezet moeten worden om te verduurzamen. We kijken samen met ondernemers en booteigenaren hoe we de verduurzaming kunnen stimuleren, maar houden daarbij vast aan de recente afspraken die daarover gemaakt zijn in de gemeenteraad.

Wat is het resultaat?

Het opstellen en uitvoeren van een inrichtingsplan voor het gebied tussen het Gat van den Ham en Drimmelen inclusief de oevers van de Amer (strandjes). Het plan heeft als doel om de recreatie én de natuur te versterken. Het plan wordt opgesteld en uitgevoerd in samenspraak met diverse stakeholders zoals Recreatief Drimmelen.

Een verkenning van de mogelijkheden om de boten in de Biesbosch te verduurzamen (stil en duurzaam varen). We doen dat samen met ondernemers en booteigenaren. De maatregelen moeten 'haalbaar en betaalbaar' zijn.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Zie paragraaf 3.3 Economie, recreatie en toerisme

2.2 Verkeer en inrichting openbare ruimte

Wat willen we bereiken?

Stoepen, fietspaden en wegen veiliger maken zodat iedereen met een gerust hart door de dorpen heen kan.

Iedereen wil dat zijn kind veilig naar school toe kan lopen en dat je 's avonds zonder zorgen naar de sportvelden kunt fietsen. Dat je na een dag werken je auto in de buurt kwijt kunt en je makkelijk kunt gaan winkelen bij onze lokale ondernemers. Daarom moet er geïnvesteerd worden om onze stoepen, fietspaden en wegen veiliger te maken zodat iedereen met een gerust hart door de dorpen heen kan. Soms vraagt dat om simpele maatregelen als zorgen dat de stoepetegels recht liggen, maar ook grotere investeringen schuwen we niet. Alleen zo houden we onze dorpen (verkeers)veilig. Daarnaast

zorgen we er voor dat het er netjes uit blijft zien en het groen dus goed onderhouden wordt. De blauwgroene gemeente blijft ons visitekaartje.

Wat gaan we daarvoor doen?

Behouden mobiliteit

Omschrijving

Het openbaar vervoer en de deeltaxi zorgen voor een optimale bereikbaarheid van onze dorpen en houden zo ook de leefbaarheid van de dorpen mede in stand;

Wat is het resultaat?

In stand houden mobiliteit in de kernen. Bij uitval regulier OV zorgen we voor alternatieven. Denk hierbij aan het uitbreiden van HUBS of Automaatje.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Fietsveiligheid Zonzeelseweg

Omschrijving

Doordat we de bypass Zoutendijk aanleggen voor zwaar- en landbouw verkeer neemt de fietsveiligheid op de Zonzeelseweg af. Het deel van de Zonzeelseweg tussen de Wagenbergsestraat en Zwaluweseweg wordt door fietsers intensief gebruikt. Daarom vergroten we daar de fietsveiligheid.

Wat is het resultaat?

Een fietsveilige voorziening tussen de Wagenbergsestraat en Zwaluwseweg.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

We overleggen met omwonenden over de laatste vraagstukken. Het ontwerp is op de bespreekpunten na gereed. Daarna verweken we het ontwerp in een bestek. We verwachten dat we de fietsvoorziening aanleggen voordat we de Bypass in gebruik nemen.

Formatie aanspreekpunt Openbare werken

Omschrijving

Aanspreekpunten openbare ruimte per dorp. Hierdoor krijgen bewoners meer duidelijkheid over het onderhoud, de aanleg en het beheer van de openbare ruimte.

Wat is het resultaat?

In 2023 startten we hiermee in de vorm van een pilot. In 2024 evalueren we deze en kiezen we de beste vorm om dit structureel te borgen.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Het organiseren van aanspreekpunten openbare werken in de dorpen integreren we in de doorontwikkeling dorpsgericht werken. Dit wordt later in 2024 opgeleverd.

Landbouwverkeer op N285

Omschrijving

We starten met hulp van de Provincie nog deze collegeperiode een proef om landbouwverkeer op de N285 toe te laten en zo de dorpen te ontlasten. Omdat we het onderzoek naar de haalbaarheid van een snelfietsverbinding uitstellen is de koppeling met het verminderen van Landbouwverkeer door de kernen Wagenberg en Terheijden niet handig.

Wat is het resultaat?

We overleggen met de provincie om het landbouwverkeer over de N285 te geleiden. Hierdoor vermindert het landbouwverkeer door de kernen Wagenberg en Terheijden.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

We zijn nog steeds met de provincie in gesprek waarbij we zien dat de provincie enigszins de goede kant op beweegt. We hebben nog geen zekerheid over een definitieve oplossing.

Realisatie bypass Zoutendijk

Omschrijving

We willen Hooge Zwaluwe verkeersveilig maken. Met het grote aantal tractoren, vrachtwagens en sluijperverkeer dat door het dorp racet, is het nu niet veilig.

De natuurcompensatie van de bypass voeren we uit in de gemeente Drimmelen zo dicht mogelijk tegen de "verstoorde" natuur aan. Na aanleg van de bypass vindt een nieuwe verkeersmeting plaats om te zien of er nog meer maatregelen nodig zijn om Hooge Zwaluwe verkeersveilig te maken;

Wat is het resultaat?

Realisatie bypass Zoutendijk voor zwaar verkeer.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Het bestemmingsplan Bypass Zoutendijk is in mei 2024 behandeld door de raad. We hadden een zeer beperkt aantal bezwaren.

Vooruitlopend op de behandeling van het bestemmingsplan gaven we opdracht voor het opstellen van het bestek. Verder zijn we bezig met het afronden van de grondaankopen.

Reconstructie Zeggelaan

Omschrijving

De geplande herinrichting van de Zeggelaan in Terheijden vraagt om een evenwichtige keuze in de aanleg van groen en parkeervakken;

Wat is het resultaat?

We starten met de uitvoering van het fietsveilig maken van de Zeggelaan.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Het bestek reconstructie Zeggelaan besteedden we aan. De planning is het werk voor het einde van het jaar weer voor verkeer open te stellen. De werkzaamheden aan de rand het werk worden later opgeleverd.

Rotonde Godfried Schalckenstraat

Omschrijving

We leggen een rotonde ter hoogte van de Godfried Schalckenstraat-Haasdijk aan om zo de verkeersveiligheid op de doorgaande route in Made verder te verbeteren. Daarna zullen we de mogelijkheden voor de aanleg van een rotonde bij de krombocht in de Van Gilsaan/Zuideindsestraat onderzoeken;

Wat is het resultaat?

Een rotonde op de Godfried Schalckenstraat.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Het bestek voor de aanleg van de rotonde Godfried Schalckenstraat-Haasdijk is nagenoeg gereed. We zijn nog met een bewoner in overleg over een mogelijke oplossing.

Veiligere fietsroutes

Omschrijving

Na het aanleggen van een Rodeloperroute in ieder dorp van Drimmelen, leggen we ook in ieder dorp 'Sport- en Schoolroutes' aan. Via deze routes kunnen kinderen op een veilige manier naar school en hun sportvereniging lopen en fietsen.

Wat is het resultaat?

Veiligere fiets- looproutes naar scholen en sportverenigingen, in 2024 voeren we de maatregelen uit in Wagenberg en starten we met de trajecten in Lage Zwaluwe en Terheijden.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

In Wagenberg startten we met de uitvoering van de fietsveilige School en Sportroute. We verwachten dat het beschikbare budget niet voldoende is. In Terheijden en Lage Zwaluwe startten we met het onderzoek.

Verminderen vrachtverkeer kernen

Omschrijving

Het vrachtwagenverbod in de diverse kernen blijft en we gaan hier gericht op handhaven.

Wat is het resultaat?

In het handhavingsplan nemen we gerichte acties op om doorgaand vrachtverkeer in de kernen te beperken. We voeren minimaal eens per kwartaal acties uit. Daarnaast proberen we handhaving te automatiseren door inzet van bijvoorbeeld camera's in de Batterij.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Doordat het aantal BOA's op gewenst niveau is besteden we in 2024 meer aandacht aan overlast door sluipe- en vrachtverkeer.

Visie Lage Zwaluwe (omleiding Flierstraat)

Omschrijving

De optie van een volwaardige rondweg bij de Flierstraat om zo de haven in Lage Zwaluwe beter bereikbaar te maken, verbinden we aan de kansen die de Louisepolder aan bedrijvigheid biedt;

Wat is het resultaat?

Binnen de visie Lage Zwaluwe besteden we aandacht aan de ontsluiting van de jachthaven. Dit in combinatie met de ontwikkeling in de Louisepolder.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

We voeren een Verkeerscirculatieplan uit waarbij de Flierstraat (ook genoemd in de Visie Lage Zwaluwe) is meegenomen.

Visie Lage Zwaluwe (vermindere vracht- en sluipeverkeer)

Omschrijving

We onderzoeken de mogelijkheden om ook de zuidkant van Lage Zwaluwe te ontlasten van zwaar- en sluipeverkeer. Dit betrekken we bij de visie op Lage Zwaluwe;

Wat is het resultaat?

Ruimtelijke Visie op Lage Zwaluwe; daarin komen ontsluitingsmogelijkheden terug.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

We voeren een Verkeerscirculatieplan uit waarbij onderdelen van de Visie Lage Zwaluwe zijn meegenomen.

2.3 Water

Wat willen we bereiken?

We streven naar een water- en volksgezondheidsveilige omgeving waarbij we insteken op klimaatadaptatie.

We voeren het vastgestelde Water- en RioleringsPlan (WRP) Drimmelen 2023-2027 uit. De samenwerking met de gemeenten Geertuidenberg, Altena, Oosterhout en de waterschappen Brabantse Delta en Rivierenland (We4Climate) zetten we voort. Het uitvoeringsprogramma van het DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) krijgt steeds meer vorm. We gaan binnen Drimmelen ook de oplossingen zien. Meer schaduw (hittestress), minder water op straat (hemelwateroverlast), waar mogelijk hemelwater afkoppelen en infiltreren in de bodem (droogte) en dijkverzwaringen in Terheijden en langs de Amer (waterveiligheid). In relatie tot die waterveiligheid kijken we steeds scherper naar toekomstbestendige woongebieden.

Financiële afwijkingen

Tabel 2.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

2. Openbare ruimte	2024	2025	2026	2027	2028
Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)					
<i>2.1 Natuur en groen</i>					
1 Openbaar groen (areaaluitbreiding / indexering MidZuid)					
a. Hogere indexering bestek onderhoud openbaar groen (MidZuid)	-15 N	-15 N	-15 N	-15 N	-15 N
b. Hogere onderhoudskosten vanwege areaaluitbreiding	-42 N	-42 N	-42 N	-42 N	-42 N
	-56 N	-56 N	-56 N	-56 N	-56 N
<i>2.2 Verkeer en inrichting openbare ruimte</i>					
2 Mutaties investeringen Civiele kunstwerken	1 V	-1 N	-1 N	-1 N	-1 N
<i>2.3 Water</i>					
3 Watergangen: afvoeren specie Waterschap	-22 N	-22 N	-22 N	53 V	53 V
4 Riool(heffing):					
a. Gemeenschappelijke regeling: Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW)	-5 N	-5 N	-5 N	-5 N	-5 N
b. Voorziening Riolerings (2024) / opbrengst rioolheffing 2025 e.v. (BTW- en rentetoerekening)	-18 N	138 V	225 V	174 V	178 V
Financieel effect voor begroting	-23 N	133 V	220 V	169 V	173 V
Totaal	-100 N	54 V	142 V	165 V	169 V
Totaal 2. Openbare ruimte na dekking	-100 N	54 V	142 V	165 V	169 V

Investeringen	Jaar	Raming	Uitgaven	Restant	Mutatie	Status
<i>Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)</i>						
1 a. Vervanging keerwanden Stationsstraat Drimmelen	2024	-	-	-	-75 N	Nieuw
b. Haven Terheijden: vervanging beschoeiing	2017	60	-	60	60 V	Opheffen
		60	-	60	-15 N	
Totaal		60	-	60	-15 N	

Toelichting exploitatie

2.1 Natuur en groen

1. Onderhoud openbaar groen

a. Areaaluitbreiding

De areaaluitbreiding van een aantal nieuwbouwingebieden/reconstructies als mede een aantal kleine mutaties in het groenareaal geeft een toename van circa 2,1 hectare openbaar groen. Deze areaaluitbreiding is nu verwerkt in het beheersysteem. Bijvoorbeeld gaat het om de nieuwbouwingebieden Sporthal Rietgors/Ganshoeksingel en Sterrenkijker. Een voorbeeld van een reconstructie is de Boerenhoekstraat/ Drimmelseweg. Jaarlijkse onderhoudskosten bedragen voor het onderhoud van het openbaar groen circa € 35.900 en voor de onkruidbestrijding verhardingen circa € 5.700. Deze bedragen dienen structureel bij geraamd te worden.

b. Indexering MidZuid

In het effectbestek groen wordt voor de prijsstijging uitgegaan van indexcijfers van het CBS-GWW (Grond- Weg en Waterbouw). Dit is een contractuele verplichting. Over de periode oktober 2022 en oktober 2023 bedraagt de prijsstijging 5,1%. De indexering is drie maanden na oktober pas bekend. Voor het onderhoudsjaar 2024 dienen de prijzen hiermee geïndexeerd te worden. In de begroting is rekening gehouden met een prijsstijging van 3,9%. Dit geeft een verschil van 1,2%. Een bedrag van circa € 14.700 dient structureel bij geraamd te worden.

2.2 Verkeer en inrichting openbare ruimte

2. Mutaties investeringen Civiele kunstwerken

De mutaties op de lopende kredieten met betrekking tot de Civiele kunstwerken zijn per saldo minimaal in omvang (vanaf 2025 e.v. circa € 500 nadelig). Voor een inhoudelijke toelichting zie onderdeel "Toelichting investeringen" (nummer 1a. en 1b).

2.3 Water

3. Watergangen: afvoeren specie Waterschap

Het waterschap baggert haar watergangen eens in de 7 jaar. De gemeente is verplicht om die baggerspecie te ontvangen en op haar kosten op te ruimen. De planning van het waterschap is zo dat zij in 2023, 2024 en 2025 haar watergangen binnen de gemeente Drimmelen in het najaar baggert. We ruimen de baggerspecie in het voorjaar op. Voor het ruimen namen we ieder jaar budget op in de begroting. Dit bedrag is te laag om alle kosten te dekken. We verdelen nu het structurele budget over de jaren dat we dat nodig hebben en laten die vervallen in de jaren dat die niet nodig is.

4. Riool(heffing)

a. Gemeenschappelijke regeling: Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW)

De verhoging van de bijdrage (zie voor een inhoudelijk toelichting Algemene dekkingsmiddelen wordt toegerekend aan de afvalstoffenheffing (kostenverhaal in het kader van 100% kostendekkendheid).

b. Voorziening Riolering (2024) / opbrengst rioolheffing 2025 e.v. (BTW- en rentetoe rekening)

Bovenstaande mutatie wordt verrekend met de voorziening Riolering (2024) en vanaf jaar 2025 e.v. worden deze verrekend in de tarieven (te heffen volume rioolheffing). Daarnaast is een herberekening (actualisatie) gemaakt met betrekking tot de toe te rekenen rentelasten aan de rioolheffing. Zie hiervoor de toelichting bij Algemene dekkingsmiddelen (Saldo financieringsfunctie: Hogere rentelasten). Een deel van de toegenomen rentelasten worden verhaald middels de rioolheffing.

Voor de (meerjaren)begroting betekent dit een nadeel (toerekening van rentelasten en BTW) van circa € 18.000 in 2024, een voordeel in 2025 van circa € 138.000 oplopend tot circa € 178.000 in 2028.

Toelichting investeringen

1a. Vervanging keerwanden Stationsstraat Drimmelen

De damwand is dusdanig van kwaliteit dat deze vervangen moet worden. Doen we dat niet dan ontstaat er een verkeersonveilige situatie.

1b. Haven Terheijden: vervanging beschoeiing

Voor het vervangen van beschoeiing in de haven van Terheijden is een krediet beschikbaar. Nu de dijkverzwaring nagenoeg is afgerond verwachten we dat we dit krediet niet nodig hebben. Dit levert een voordeel op.

Risico's

Maaien van bermen/watergangen

Met het waterschap voeren we een discussie over consequenties die de Natuurwet heeft op het maaien van watergangen. De discussie gaat over het al dan niet laten liggen van sloopmaaisel in de berm. Het waterschap geeft aan dat het maaisel een aantal dagen moet blijven liggen voordat het opgeruimd mag worden. Daarvoor maaien we een deel van de bermen twee maal per jaar in plaats van één keer per jaar. De gemeente vindt dat we de bermen ecologisch beheren en wil daardoor vasthouden aan het direct ruimen van het maaisel en één keer maaien. Mocht uiteindelijk de voorkeur van het waterschap doorslag geven dan betekent dat een verhoging van de kosten. Op dit moment hebben we geen raming.

Indexering

De huidige CBS/indexering voor grond-, weg- en waterbouw (GWW) ligt begin januari dicht bij de indexering die we algemeen toepassen. In een aantal disciplines zien we dat de indexering hoger is (Groen). ook gezien de aanbestedingen constateren we dat de inschrijvingen naar net passen binnen de huidige ramingen. We willen met deze passage aangeven dat we tegen de grenzen van de beschikbare middelen zitten en dat bij een relatief lichte verhoging van de indexering we naar de raad toe moeten.

Ondergrondse containers / aanpassingen / OPK

Zoals we bij het raadsbesluit over inzamelen oud papier en karton (OPK) aangeven zijn we naast de inzet van minicontainers bezig met maatwerk voor de hoogbouw en woningen met kleine tuinen.

Afhankelijk van de uiteindelijke keuze kan het voorkomen dat we naar de raad komen voor een extra krediet.

3. Ruimte, wonen, duurzaamheid en economie

Inleiding

Inleiding

Het programma is uitgewerkt in drie thema's. De programmadoelstellingen zijn uitgewerkt in de volgende thema's en bijbehorende sub-doelstellingen:

1. Woningbouw en ruimte
2. Duurzaamheid
3. Economie, recreatie en toerisme.

3.1 Woningbouw en ruimte

Wat willen we bereiken?

Voldoende woningen bouwen in alle kernen en alle prijsklassen

We zien de noodzaak van heel veel nieuwe, duurzame woningen. Jong en oud komen niet aan een woning, de druk op de woningmarkt is enorm en de komende vier jaar zijn cruciaal daarin. We moeten de bouw van nieuwe woningen dus gaan versnellen. Dat doen we ook door actievere grondpolitiek te voeren. Maar bouwen is meer dan stenen stapelen.

De plannen in de dorpen en aan de randen van de dorpen moeten veel betaalbare woningen voor onze inwoners bevatten, in een groene omgeving, natuurinclusief en energieneutraal. Dat staat allemaal in het Programma Wonen. Alle andere voorzieningen (zoals scholen en sportaccommodaties) moeten dan ook klaar zijn voor meer inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen?

100 tijdelijke woningen

Omschrijving

We zoeken een deel van de oplossing van de woningnood in het realiseren van tijdelijke woningen en tiny houses zodat we starters die anders onze dorpen verlaten, kunnen behouden;

Wat is het resultaat?

In 2024 leveren we een belangrijk deel van de 100 tijdelijke woningen/woonunits/tiny houses voor een brede doelgroep.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Met Woonvizier zijn plannen gemaakt voor de realisatie van 16 tijdelijke woningen aan de Markstraat in Terheijden. In 2023 is de omgevingsvergunning verleend en in het voorjaar van 2024 start Woonvizier met de bouw. Deze 16 tijdelijke woningen zullen ook in 2024 opgeleverd worden. Daarnaast is in 2023 een deelgebied binnen het project de Ligne aangewezen voor de realisatie van tijdelijke woningen. Woonvizier gaat hier ongeveer 30 tijdelijke woningen realiseren. Verder loopt er onderzoek naar de mogelijkheden tot het realiseren van tijdelijke woningen aan de Lageweg in Terheijden. Er lopen gesprekken met Woonvizier en andere partijen, over het invullen van deze locatie.

Bouw 800 woningen

Omschrijving

We willen per jaar starten met de bouw van gemiddeld 200 woningen. De verdeling in segmenten vindt plaats volgens het vastgestelde programma Wonen. Aan het eind van de collegeperiode in 2026 moet Drimmelen 800 woningen rijker zijn ten opzichte van 2021, verdeeld over alle dorpen;

Wat is het resultaat?

Na een dip in 2023, verwachten we in 2024 onze doelstelling van gemiddeld 200 woningen start bouw ruim te halen. De huidige planning gaat uit van 317 woningen. Via de halfjaarlijkse raadsbrief woningbouw houden we u op de hoogte van de voortgang van de verschillende projecten.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

De start bouw voor dit jaar ziet er positief uit met 252 woningen, waarvan meer dan 30% sociale huur. Dit komt voor een groot deel door de duurzaam verplaatsbare woningen. We bouwen dit jaar in bijna alle dorpen, alleen in Drimmelen en Hooge Zwaluwe niet. Wel is in beide dorpen een grote woningbouwontwikkeling voorzien, waarvan de planvorming loopt. Voor Drimmelen (Rietlanden) voorzien we dit jaar een vastgesteld bestemmingsplan. En voor Hooge Zwaluwe zuid verwachten we dit jaar het ontwerp ter inzage te kunnen leggen.

Bouwen volgens de Drimmelense norm

Omschrijving

Woningen bouwen is meer dan stenen stapelen. Het gaat om duurzaam, betaalbaar en energieneutraal bouwen. Voor de juiste doelgroepen en natuurinclusief. Met meer aandacht voor ontsluiting en verkeersafwikkeling. Bij elk groot plan beschrijven we wat nodig is op het gebied van onderwijs, sport, verenigingen, speeltuinen en overige voorzieningen en handelen we daar ook naar;

Wat is het resultaat?

Onze woningbouwplannen voldoen aan de Drimmelense norm: duurzaam, betaalbaar, energieneutraal, natuurinclusief, voor de juiste doelgroep, stedenbouwkundig doordacht met aandacht voor ontsluiting en verkeersafwikkeling en voldoende openbaar groen en speelruimte. Deze Drimmelense norm hebben we vertaald naar een toepasbaar document voor ontwikkelaars.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Wij bouwen volgens de Drimmelense norm. Plannen worden getoetst aan het programma Wonen, moeten voldoen aan duurzaamheidseisen, zijn natuurinclusief en stedenbouwkundig goed. Dit jaar wordt een handreiking opgesteld die bouwers helpt om te voldoen aan de Drimmelense norm.

Duurzaamheidsregeling en starterslening

Omschrijving

We storten extra middelen in het fonds voor duurzaamheidsleningen en startersleningen. Zo maken we het voor onze inwoners makkelijker om hun woning te verduurzamen of om als starter een 1e woning aan te kopen;

Wat is het resultaat?

Voortzetting regeling duurzaamheidsleningen en startersleningen.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

In 2023 zijn extra middelen in het fonds voor duurzaamheidsleningen en startersleningen gestort. Hiermee maken we het voor onze inwoners makkelijker om hun woning te verduurzamen of om als starter een 1e woning aan te kopen;

Ecowijk Lage Weg Terheijden

Omschrijving

Aan de Lageweg in Terheijden zal een Eco-wijk worden gerealiseerd;

Wat is het resultaat?

We onderzoeken de haalbaarheid van een Eco-wijk aan de Lageweg in Terheijden.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Door middel van een QuickScan hebben we een locatiestudie uitgevoerd om na te gaan of de locatie planologisch geschikt is voor woningbouw. Uit de QuickScan komen verschillende uitdagingen naar voren die de realisatie van een ecowijk (permanente woningbouw) in het plangebied bemoeilijken. De meest zwaarwegende uitdaging is dat het initiatief niet aansluit bij het provinciale beleid. Het plangebied is namelijk gelegen in het bestemmingsplan Buitengebied. In beginsel zijn hierbinnen alleen woningen toegestaan als vervanging van een bestaande woningen binnen het bouwperceel, middels Ruimte voor Ruimte of de landgoedregeling. Het plangebied is volgens de provincie op dit moment niet geschikt voor permanente woningbouw. Voor deze percelen ziet de provincie meer mogelijkheden voor de realisatie van duurzaam verplaatsbare woningen, gelet op het tijdelijke karakter hiervan. Hier zetten we nu op in.

Herstructurering woningbouw

Omschrijving

We durven het aan om locaties in dorpen te herstructureren. Samen met partners zoals Woonvizier zetten we dan in op een optimaal ruimtegebruik op bestaande percelen door verouderde woonblokken om te zetten in meer duurzame en toekomstbestendige woningen voor de doelgroepen starters en senioren;

Wat is het resultaat?

Een verkenning van de mogelijkheden voor herstructurering. Samen met Woonvizier maken we concrete plannen voor herstructurering van oude woningen. We zetten daarbij in op duurzame en toekomstbestendige woningen voor starters en senioren.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Samen met Woonvizier stemmen we harde, zachte en mogelijke plannen af, waarbij we ook samen kijken naar potentiële transformatie- of herstructureringsmogelijkheden.

De komende periode willen we, samen met organisaties op het gebied van zorg en welzijn een gebiedsvisie maken voor het gebied rond de Wijngaerd in Made. Samen willen we een visie voor het gebied formuleren met daarin de voorwaarden op het gebied van wonen, zorg en welzijn die nodig zijn voor bewoners om langer zelfstandig thuis te wonen.

Aan de hand van de gebiedsvisie is het concrete doel om in 2024 een intentieovereenkomst voor de gebiedsontwikkeling van dit gebied op te stellen.

Invoering Omgevingswet

Omschrijving

We ronden de implementatie van de Omgevingswet af. Met als leidende principes: één aanspreekpunt voor (ruimtelijke) initiatieven, meer samenhang in beleid, minder bureaucratie/minder regels en meer naar buiten;

Wat is het resultaat?

In 2024 vinden nog enkele nazorgactiviteiten rond de invoering van de Omgevingswet plaats (evaluatie, aanpassing/bijsturing, doorontwikkeling, routekaart onderscheidend ambitieniveau). In 2024 gaan we ook het werken met één aanspreekpunt voor alle initiatieven evalueren en waar nodig doorontwikkelen. Tot slot gaan we aan de slag met afspraken over meer samenhang in beleid.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Het nazorgplan is in concept klaar. Hierin staan enkele nazorgactiviteiten voor 2024 en een routekaart voor de doorontwikkeling en het bereiken van het onderscheidend ambitieniveau. De evaluatie van de invoering van de Omgevingswet is ook bijna klaar. Het streven is om in juni het programma voor de invoering van de Omgevingswet definitief af te ronden.

We werken inmiddels met één aanspreekpunt voor initiatieven. In het laatste kwartaal van 2024 gaan we aan de slag met een training rond de kerninstrumenten Omgevingswet (omgevingsvisie, omgevingsprogramma en omgevingsplan) en het maken van afspraken over meer samenhang in beleid.

Natuurinclusief Bouwen

Omschrijving

De woningbouwopgave is een unieke gelegenheid om tegelijkertijd de groenvoorzieningen in te richten. We bouwen natuurinclusief en behouden onze hoogwaardige natuur. Zodat onze inwoners in en rondom huis fijn kunnen leven;

Wat is het resultaat?

We stellen een lokaal kader op voor natuurinclusief bouwen in nieuwbouwlocaties. We gebruiken daarvoor de Richtlijnen Natuurinclusief Bouwen van de Rijksoverheid. Nieuwbouwwijken zijn duurzaam en natuurinclusief ingericht en hebben minimaal 50 m² groen per woning die verschillende insectenminnende beplanting bevatten.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

We zijn bezig met het opstellen van een beleidskader natuurinclusief bouwen voor nieuwbouwlocaties. Met het beleidskader natuurinclusief bouwen weten ontwikkelaars en architecten dadelijk welke en

hoeveel natuurinclusieve maatregelen we verwachten bij woningbouw. Rond de zomerperiode leveren we het beleidskader natuurinclusief bouwen op.

Opkoopbescherming

Omschrijving

We voeren een opkoopbescherming in voor alle woningen onder de NHG-grens zodat deze woningen als eerste aangeboden moeten worden aan onze eigen inwoners voordat ze opgekocht worden door beleggers of uitzendbureaus;

Wat is het resultaat?

Opkoopbescherming voor woningen onder de NHG-grens, binnen de wettelijke mogelijkheden.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Om een opkoopbescherming in te mogen stellen, moet woningschaarste aangetoond worden voor de beoogde gebieden middels een schaarsteonderzoek. Dit pakken we regionaal op en in 2024 vindt dit schaarsteonderzoek plaats. Op basis van de resultaten van dit onderzoek kan al dan niet een opkoopbescherming worden opgesteld.

Regeling huisvesting aandachtsgroepen

Omschrijving

De Regeling huisvesting aandachtsgroepen richt zich op werkmigranten, statushouders, woonwagenbewoners, dak- en thuisloze mensen, studenten en andere spoedzoekers. We geven invulling aan die regeling, voldoen samen met Woonvizier aan de reguliere taakstelling van de provincie voor de huisvesting van statushouders en dragen bij aan een taakstelling voor de huisvesting van oorlogsvluchtelingen.

Wat is het resultaat?

- Voldoen aan de regionale afspraken met betrekking tot opvang en huisvesting statushouders, asielzoekers en Oekraïense vluchtelingen
- Actualiseren beleid werkmigranten
- Implementatie wet goed Verhuurderschap.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Vorig jaar is een inhaalslag gemaakt met de huisvesting van statushouders. Dit jaar dreigt er opnieuw een achterstand te ontstaan. Dat komt voornamelijk omdat er veel alleenstaande mannen worden toegewezen aan onze gemeente die wachten op gezinshereniging. Er is een achterstand bij de IND waardoor het anderhalf jaar kan duren voordat het gezin over komt. Toewijzen van een gezinswoning doen we daarom liever niet en er zijn onvoldoende eenpersoonswoningen beschikbaar. Momenteel worden de mogelijkheden onderzocht om dit op te lossen.

In woningen verspreid over onze gemeente worden Oekraïense vluchtelingen opgevangen. Dat verloopt goed en de contracten lopen tot maart 2025 met optie tot verlenging. Vanaf maart 2025 wordt de status van de Oekraïense vluchtelingen waarschijnlijk anders. Wat dat voor gevolgen heeft horen we in de loop van dit jaar.

De voorbereidingen lopen voor de opvang van maximaal 75 asielzoekers op de Brieltjenspolder 18. De tweede locatie is nog in onderzoek, naar verwachting zal daar na de zomer besluitvorming over plaats vinden.

We zijn begonnen aan het project om het beleid huisvesting arbeidsmigranten te herzien. De conclusies en aanbevelingen uit het onderzoek van de Rekenkamer West-Brabant vormen daarbij het beginpunt. In 2024 zal de participatie plaatsvinden met de betrokken stakeholders en werken we toe naar een (concept) herzien beleid.

Het verplichte meldpunt onder de wet Goed Verhuurderschap is live en hier wordt (actief) op gemonitord. Er zijn nog geen meldingen via dit meldpunt binnen gekomen.

Vereveningsfonds woningbouw

Omschrijving

De kosten die de gemeente voor de woningbouwopgave maakt worden in beginsel volledig op de initiatiefnemers verhaald of in anterieure overeenkomsten gedekt. Verlieslatende projecten zullen via een vereveningsreserve worden afgedekt;

Wat is het resultaat?

Het actualiseren van de reserve Grondbeleid. De reserve wordt ingezet voor verevening van projecten.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

De kosten die de gemeente voor de woningbouwopgave maakt worden in beginsel volledig op de initiatiefnemers verhaald in anterieure overeenkomsten dan wel gedekt door de eigen grondexploitaties of ander beleid. Verlieslatende voor de gemeente actieve projecten zullen via een vereveningsreserve worden afgedekt. In verlieslatende facilitaire projecten worden de verliezen verhaald op de initiatiefnemer en anders afgeboekt.

Voorrang bij nieuwbouwwoningen

Omschrijving

We voeren op alle bouwprojecten een binnen de wet passende systematiek in die inwoners uit onze dorpen voorrang geeft op de woningen;

Wat is het resultaat?

Een onderzoek naar de mogelijkheden om inwoners uit onze eigen gemeente voorrang te geven bij nieuwbouwprojecten.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Om van de wettelijke mogelijkheden gebruik te maken om inwoners met lokale binding voorrang te verschaffen bij nieuwbouwwoningen, moet eerst woningschaarste voor lokale inwoners aangetoond worden. Dit schaarsteonderzoek is regionaal opgepakt en de resultaten zullen wij dit jaar ontvangen.

Wonen en werken ZZP'ers

Omschrijving

Drimmelen kenmerkt zich door een hoog aantal mensen dat de kost verdient in de bouw (waaronder veel ZZP'ers). Speciaal voor die doelgroep zetten we geclusterd woningen en (gemeenschappelijke)

ruimtes weg waar geklust kan worden. Zo behouden we werkgelegenheid én starters/gezinnen voor de gemeente;

Wat is het resultaat?

Een onderzoek naar de mogelijkheden om een project op te zetten voor geclusterde woningbouw + bedrijfsruimte voor ZZP'ers.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Een vraag omtrent dit onderwerp is in een brede enquête onder ondernemers weggezet. De uitkomsten van dit onderzoek worden momenteel verwerkt. Tevens voert STEC een uitgebreid behoefteonderzoek uit.

Wonen met Zorg

Omschrijving

We omarmen initiatieven die wonen en zorg combineren zoals woningen waar meerdere generaties zelfstandig onder één dak wonen (kangoeroewoningen) en betrekken hierbij actief de ouderenorganisaties om gebruik te maken van hun expertise;

Wat is het resultaat?

Initiatieven op het gebied van wonen met zorg worden omarmd.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Wanneer er initiatieven op het gebied van wonen met zorg binnenkomen, worden deze positief in ontvangst genomen.

3.2 Duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

We kiezen voor duurzaamheid, minder afval en nieuwe energie

We kiezen voor duurzaamheid, minder afval en nieuwe energie. We willen het zwerfafval in onze gemeente terugdringen en naar circulariteit toewerken. We willen duurzame energie, voor de toekomst van onze kinderen en kleinkinderen. Maar ook voor de toekomst van de westerse democratie. We moeten vol aan de bak om onze energievoorziening snel te verduurzamen en Drimmelen moet daarin zijn deel doen en voorop blijven lopen. Dat vraagt in bepaalde dossiers om stevige keuzes. De uitvoering van de Transitie Visie Warmte en het werken aan aardgasvrije wijken vergt veel mensen en middelen.

Drimmelen staat voor grote opgaven op het gebied van duurzaamheid. De vraag is echter niet of deze transitie technisch gaat lukken, maar of deze transitie ook sociaal lukt. Zonder mensen uit het oog te verliezen die het ook moeten kunnen betalen. Het kan niet zo zijn dat sociale minima en middeninkomens met alle regelingen buiten de boot vallen. De energietransitie moet voor iederéén haalbaar en betaalbaar zijn.

Ook veel direct zichtbare dingen, zoals het proactief opzetten van een laadpalenstructuur voor fiets en auto en de toepassing van LED-veldverlichting, vragen nu om beslissingen en de daarbij behorende randvoorwaarden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsplan Afval

Omschrijving

De afvalstroom moet verminderd worden en nóg beter worden gescheiden. We werken verder aan bewustwording, stimuleren hergebruik, verminderen afval, stimuleren scheidingsgedrag, hebben daarbij in het bijzonder aandacht voor de inzameling van luiers en beperken zwerfafval door gerichte campagnes. We trekken samen op met onze ZAPPers en ondernemers. We stimuleren de opkomst van repair cafés en tweedehands winkels en bezien of er op de milieustraat een kringloop nodig en mogelijk is. Uitgangspunt blijft: de vervuiler betaalt.

Wat is het resultaat?

Opstellen en uitvoeren afvalbeleidsplan gericht op verdere afname restafval.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Het huidige Afvalbeleidsplan voldoet nog steeds. Vandaar dat we geen nieuw beleid schrijven. We voeren in de regio gezamenlijk een onderzoek uit naar circulaire economie. Voor het onderzoek trekken we in ieder geval 2,5 jaar uit. We wachten sowieso op de uitkomsten van dit onderzoek voordat we het beleid actualiseren.

Dorpsgerichte aanpak aardgas vrij maken Drimmelen

Omschrijving

De raad heeft de Transitie Visie Warmte vastgesteld en deze bestuursperiode zetten we dan ook in op het aardgasvrij maken van de bebouwde omgeving. Hiervoor zal een uitvoeringsprogramma worden opgesteld, dat beschrijft hoe en wanneer we – samen met onze inwoners en ondernemers – uiteindelijk van het aardgas afgaan. We gaan daarbij dorpsgericht te werk. De uitvoering van de Transitie Visie Warmte is niet mogelijk zonder extra middelen en mensen, bovenop de bestaande begroting en formatie. De middelen die we van het Rijk ontvangen zetten we daarvoor in;

Wat is het resultaat?

Uitvoering van de Transitie Visie Warmte (TVW), inclusief het opzetten van de benodigde (interne) organisatie. De uitvoering bestaat uit een gemeentebrede (o.a. communicatie en collectieve acties) en een gebiedsgerichte aanpak. Laatstgenoemde aanpak voorziet in wijkuitvoeringsplannen (WUPs) voor wijken in Hooge Zwaluwe en Terheijden, waarbij iedereen moet kunnen meedoen (leidend principe). Daarbij is bijzondere aandacht voor energiearmoede.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Medio vorig jaar is gestart met een wijkuitvoeringsplan 'Aardgasvrije wijken' (wup) in zowel Hooge Zwaluwe als Terheijden. Eerstgenoemde plan verloopt volgens planning. In Terheijden is er echter voor gekozen, na overleg met alle betrokken partijen, om eerst een krachtig en collectief verhaal ('narratief') te ontwikkelen voor de inwoners. En het masterplan Terheijden verder af te ronden, dat als vergezicht moet dienen voor een compleet aardgasvrij Terheijden. We stemmen daarbij zorgvuldig af met het TEC.

Duurzaamheidsvisie Plukmade

Omschrijving

In het glastuinbouwgebied Plukmade ontbreekt nog een duurzame energievoorziening. We stellen daar samen met de ondernemers een visie voor op en we verbinden en concretiseren de lopende initiatieven rondom het Amernet. Vanwege de aangekondigde Wet collectieve warmte zijn ontwikkelingen in het Amernet uitgesteld. Door deze onzekerheid is er nog geen voortgang geboekt.

Wat is het resultaat?

Een duurzaamheidsvisie voor het kassengebied Plukmade. We stellen de visie samen met de ondernemers op.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Samen met de tuinders Plukmade en een energiespecialist op het gebied van Glastuinbouw wordt gewerkt aan een visie waarin we scenario's omschrijven voor de toekomst. De planning is erop gericht om de visie voor de zomer af te ronden.

Duurzame mobiliteit

Omschrijving

Als gemeente hebben we een stimulerende rol in het verduurzamen van mobiliteit. We moedigen het (elektrisch) fietsen, het elektrificeren van wagenparken en het experimenteren met deelauto's aan. We faciliteren dat door het proactief uitrollen van een laadpalenstructuur.

Wat is het resultaat?

Intensivering van de laadinfrastructuur in alle kernen, voor alle vervoerswijzen. We gaan het aantal laadpunten (waterdichte stopcontacten) voor fietsers bij horeca ondernemers, buurthuizen, sportaccommodaties, sportverenigingen en zwembaden fors uitbreiden.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Door een openstaande vacature pakken we de uitbreiding laadpunten voor fietsers later op. Bij invulling van de functie pakken we de uitbreiding van de fietslaadpunten weer op.

Energie loket ondernemers

Omschrijving

We zetten het ondernemersloket welke ondernemers helpt te verduurzamen voort.

Wat is het resultaat?

Voortzetting van het regionaal energieloket voor ondernemers.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Het zakelijk energieloket is voortgezet.

Inzet middelen Rijk voor duurzaamheid

Omschrijving

De rijksmiddelen voor de uitvoering van de energietransitie oormerken we voor de uitvoering van alle plannen, rekening houdend met capaciteit die al beschikbaar is. Dit geeft de mogelijkheid om het Energieteam op sterkte te brengen en de uitvoering van de energietransitie financieel af te dekken. We zien hierbij een koppeling met andere onderwerpen zoals de duurzame bouwopgave en dorpsgericht werken.

Wat is het resultaat?

Inzet Rijksmiddelen voor energietransitie en versterking van het energieteam. Door uitbreiding van het energieteam kunnen we invulling gaan geven aan de Wijkuitvoeringsplannen, de uitvoering van de Lokale Aanpak Isolatie en aan een lokale klusbus. Al deze maatregelen hebben tot doel inwoners te helpen met kleine en grote energiebesparende maatregelen en hen advies te geven over vervolgstappen voor het verduurzamen van hun woning en energie (duurzame opwek c.q. aardgasvrij).

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Inzet middelen windmolens

Omschrijving

De windmolens langs de A16 gaan voor opbrengsten zorgen. Die opbrengsten wenden we aan voor het verduurzamen van wijken in onze gemeente. Dat doen we met een revolverend fonds;

Wat is het resultaat?

Afspraken met de Stichting Energietransitie Drimmelen (STED) over de governance, organisatie en inzet van een lokaal fonds.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Klimaatadaptatie

Omschrijving

Klimaatadaptatie vraagt om een betere bewustwording en maatregelen om de gevolgen te beperken. We enthousiasmeren dit met praktische acties zoals het NK tegelwippen. Minder verharding en meer groen is het uitgangspunt. Bouwplannen vragen om een klimaatbestendige inrichting.

Wat is het resultaat?

In regionaal verband uitwerken van de DPRA-strategie (Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie) met een praktische vertaling naar lokale acties die volgen uit het uitvoeringsprogramma DPRA.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Klimaatadaptatie vraagt om een betere bewustwording en maatregelen om de gevolgen te beperken. We maken bewoners enthousiast door praktische acties zoals het NK-tegelwippen, het aanbieden van plantpakketten tegen inlevering van een vierkante meter verharding. Ook leveren we een bijdrage aan het vergroenen van schoolpleinen, delen we geboortebomen uit en onderzoeken we locaties waar we meer bomen (dorpsbosjes) kunnen planten, om zo wateroverlast en extreme hitte tegen te gaan.

In nieuwe ontwerpen voor de openbare ruimte wordt minder verharding en meer groen opgenomen. Met ontwikkelaars kijken we actief mee hoe zij hun plannen klimaatadaptatief kunnen maken. We geven daarbij uitvoering aan de landelijke maatlat groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving. Tot slot geven we uitvoering aan onze lokale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie en werken we samen met de regio in het samenwerkingsverband WE4IClimate.

Programma Duurzaamheid

Omschrijving

Drimmelen verduurzaamt op 5 thema's: energietransitie, duurzaam ondernemen en circulariteit, klimaatadaptatie, natuur en biodiversiteit en duurzame mobiliteit. Dit zijn onze duurzame 'Big five' uit ons Programma Duurzaamheid. In de nieuwe bestuursperiode gaan we verder met het uitvoeren van dit programma;

Wat is het resultaat?

Eerste helft van 2024 leveren we een uitvoeringsplan op voor de Duurzaamheids-'big five': energietransitie, duurzaam ondernemen, circulariteit, klimaatadaptatie, natuur en biodiversiteit en duurzame mobiliteit. Parallel daaraan vindt in de eerste helft van 2024 een actualisatie van het Programma Duurzaamheid plaats. Beide sporen pakken we tegelijkertijd op. Verder gaan we in 2024 gewoon door met de uitvoering van het huidige Programma Duurzaamheid en later met het uitvoeringsplan (en het actuele programma).

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

In het laatste kwartaal van 2023 is besloten om met de actualisatie van het Programma Duurzaamheid en het opstellen van het uitvoeringsprogramma te starten in 2024. Door inzet op de Omgevingswet, Stedelijke Regio Breda-Tilburg en cluster Beleid was hier namelijk te weinig capaciteit voor (in de najaarsnota en de jaarrekening is dit ook al gemeld). Hiermee schuift de planning voor de actualisatie van het Programma Duurzaamheid en het opstellen van een uitvoeringsprogramma op. Beide documenten zijn naar verwachting eind 2024 klaar zijn voor besluitvorming.

Op dit moment zijn we bezig met een evaluatie van het huidige Programma Duurzaamheid: in hoeverre zijn de genoemde maatregelen uitgevoerd, zijn er wijzigingen in ambities/doelstellingen en zijn er nieuwe ontwikkelingen? De resultaten hiervan krijgen een plaats in het evaluatierapport. Vóór de zomer willen met onze stakeholders een start maken met het in beeld brengen wat er in het nieuwe Programma Duurzaamheid moet komen te staan. Na de zomer krijgt dit een vervolg en zal ook het uitvoeringsprogramma worden opgesteld.

Ondertussen lopen de geplande acties op de verschillende thema's van duurzaamheid gewoon door.

Regionale Energie Strategie (RES)

Omschrijving

We hebben in Drimmelen heldere kaders afgesproken in de Regionale Energiestrategie over op welke duurzame bronnen wij in gaan zetten. We houden daaraan vast. Dat betekent geen uitbreiding van de initiatieven die al lopen als het gaat om zon of wind op land. Met onze regiopartners trekken we gezamenlijk op om de bestaande transportschaarste op het elektriciteitsnet zo snel mogelijk weg te werken. Intussen werken we met dezelfde regiopartners aan de RES 2.0.

Wat is het resultaat?

Realisatie van onze opgave uit de Regionale Energiestrategie West-Brabant 1.0 en het voornemen om de RES 2.0 eind 2024 af te ronden.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Samenwerking energietransitie

Omschrijving

We bieden blijvende ondersteuning aan het Traais Energiecollectief, de Stichting Energietransitie Drimmelen, Opgewekt Drimmelen en de werkgroepen Energieneutrale dorpen;

Wat is het resultaat?

Voortzetting van advies en ondersteuning aan het Traais Energie Collectief (TEC), Stichting Energietransitie Drimmelen (STED), Opgewekt Drimmelen (OD), Duurzaam Drimmelen (DD) en de werkgroepen Energieneutrale Dorpen (END).

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Stimuleren duurzaamheid

Omschrijving

Bewustwording en ondersteuning: we zorgen voor advies en inzicht over energieverbruik en -besparing door inzet van energieambassadeurs en lekcheckers, behouden het Energieloket en organiseren collectieve acties voor onze inwoners op het gebied van besparen, isoleren en duurzame energie. We bezien hoe we ook ondernemers meer mee kunnen krijgen in de verduurzamingsopgave. We ondersteunen en stimuleren ondernemers op de bedrijventerreinen om mee te gaan in de verduurzaming van zakelijk panden.

Wat is het resultaat?

- Voortzetting van het regionaal energieloket voor inwoners en bedrijven
- Organisatie van jaarlijks minimaal 2 collectieve (inkoop)acties voor inwoners
- Voortzetting adviezen van energieambassadeurs en lekcheckers.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Subsidieregeling Groene Daken

Omschrijving

De nieuwe subsidieregeling Groene Daken is een succes. Daarom verlengen we de regeling voor de hele coalitieperiode. Met als doel om de inwoners die dat écht nodig hebben gericht te steunen. Met Woonvizier werken we een arrangement uit, zodat ook huurders mee kunnen doen.

Wat is het resultaat?

Evaluatie en verlenging van de subsidieregeling 'Groene Daken & Gevels' voor zowel kopers als huurders.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Traais Energie Collectief (TEC)

Omschrijving

De ambitie om Terheijden het eerste energieneutrale dorp van Nederland te maken, blijft staan en kan op onze steun rekenen. Het lokale draagvlak dat het TEC heeft gecreëerd is een voorbeeld voor andere dorpen en initiatieven;

Wat is het resultaat?

Voortzetting van de samenwerking met TEC/TREM, afronding van het Masterplan Terheijden en uitvoering geven aan de gemeentelijke warmtevisie (TVW) door het opstellen van een wijkuitvoeringsplan (WUP) in Terheijden.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Recent hebben de huidige, private investeerders/aandeelhouders van TREM - dat bestaat uit drie BV's ('Zonnepark De Bergen', 'Windmolen De Noord' en het 'Eerste Traaise Warmtebedrijf') - aangegeven voorlopig niet langer te willen investeren in verdere uitbreiding van het warmtenetwerk (ETW) in Terheijden. Zij zijn daarom op zoek gegaan naar nieuwe investeerders om TREM te herfinancieren en dat heeft geleid tot gesprekken met twee professionele, (semi) publieke partijen. Extra kapitaal is noodzakelijk om een lokaal en toekomstbestendig warmtebedrijf te garanderen.

Verduurzaming dorpslinten

Omschrijving

We maken het mogelijk om ook monumenten en woningen binnen beschermde dorpslinten kwaliteitsrijk te verduurzamen.

Wat is het resultaat?

Met de nieuwe welstandsnota zijn er meer mogelijkheden om te verduurzamen (met zonnepanelen), met behoud van het karakter van de dorpslinten en de monumenten.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

In 2024 wordt de welstandsnota geactualiseerd. De welstandsnota wordt bijgesteld op basis van nieuwe wetgeving en ruimere mogelijkheden op het gebied van duurzaamheid.

Met de bewoners van de Helkantsedijk wordt overleg gevoerd over de mogelijkheid om de dijk een beschermde status te geven.

Verduurzaming gemeentelijke gebouwen

Omschrijving

De verduurzaming van het gemeentehuis is afgerond. Op dit moment zijn we gestart met opstellen van een ambitie zodat we kunnen toewerken naar CO2-arm en aardgasvrij gemeentelijk vastgoed.

Zodat we klaar zijn om middelen van het Rijk effectief in te zetten.

Wat is het resultaat?

Opstellen en uitvoeren duurzaamheidsplan gemeentelijke gebouwen.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Op dit moment zijn we gestart met het in kaart brengen van de de duurzaamheidsmogelijkheden van de gemeentelijke panden. De resultaten van het onderzoek worden eind dit jaar gepresenteerd aan de gemeenteraad.

Verduurzaming huurwoningen

Omschrijving

Ook woningcorporaties staan voor de opgave om hun portefeuille aan huurwoningen snel te verduurzamen. We zijn en blijven in gesprek met Woonvizier over tempo en prioritering;

Wat is het resultaat?

Uitvoering prestatieafspraken met Woonvizier, gericht op verduurzaming van de woningvoorraad.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Woonvizier verduurzaamt haar woningvoorraad gericht op de reductie van de warmtevraag van de woning en op het opwekken van duurzame energie. Het streven daarbij is ongeveer 70 woningen per jaar aan te pakken. In de prestatieafspraken 2024 is echter afgesproken te focussen op extra nieuwbouw in het licht van de aanhoudende woningnood. Om meer nieuwbouw te kunnen verwezenlijken pakt Woonvizier in 2024 bij 34 woningen in Made zonder huurverhoging de woningschil aan. Het geldt dat Woonvizier ten opzichte van het verduurzamen van een 70tal woningen bespaart, gebruiken zij om meer nieuwbouw te realiseren. Mocht dit onverhoopt niet lukken, wordt dit geld alsnog gebruikt voor de verduurzaming van de sociale woningvoorraad.

Zonnevelden

Omschrijving

Er wordt een passende oplossing gevonden voor het zonneveldendossier binnen de kaders die de uitspraak van de Raad van State de gemeente Drimmelen gegeven heeft.

Wat is het resultaat?

Een passende oplossing voor het zonneveldendossier binnen de kaders die de uitspraak van de Raad van State ons heeft gegeven. In lijn met het besluit van de raad, heeft het college in juli 2023 besloten een ontwerp omgevingsvergunning af te geven voor twee zonnevelden.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

De komende maanden richten de werkzaamheden binnen het 'zonneparkdossier' zich op een aantal zaken: een reactie op twee beroepen vanwege een vergunning voor Zonnepark De Bergen, een

reactie op drie beroepen vanwege het niet tijdig beslissen over drie geweigerde zonneparken, een reactie op twee Woo-verzoeken en besluitvorming over de resterende vier zonneparken.

De initiatiefnemers van deze vier zonneparken hebben aangegeven meer tijd nodig te hebben om te reageren op onze vragen om hun aanvragen te verbeteren. Wij hebben hiervoor een termijn geboden tot en met 3 juli 2024. Raadsbehandeling zal dus niet meer voor de zomervakantie 2024 plaatsvinden.”

3.3 Economie, recreatie en toerisme

Wat willen we bereiken?

Bloeiende en sterk lokaal verbonden economie

Een bloeiende en sterk lokaal verbonden economie is belangrijk voor het levendig en bruisend houden van onze dorpen. Zodat je er kunt winkelen, van evenementen kunt genieten, uit eten kunt gaan, kan werken en recreëren. Lokale ondernemers moeten kunnen blijven ondernemen, kunnen groeien, zich ontwikkelen, en daarom willen we ze faciliteren in het ontplooiën van nieuwe initiatieven. Op die manier zorgen we voor werkgelegenheid, een gezonde toeristisch-economische sector en vitaliteit van onze dorpen ook richting de toekomst.

Drimmelen moet zich verder ontwikkelen als recreatiegemeente. Met als aantrekkelijke pijlers de Biesbosch, de Zuiderwaterlinie en ons vitale platteland. De Biesbosch is en blijft onze troef als het gaat om natuur en recreatie. Een goede balans daartussen is belangrijk. Dat vraagt om goede samenwerking tussen alle betrokken partijen en heldere keuzes. Er moet een betere spreiding komen van toeristen en recreanten over onze gemeente. De randen van de Biesbosch moeten daar op worden ingericht en de recreatieve ontwikkeling van het Gat van den Ham moet worden gestimuleerd. Overnachtingen en bestedingen moeten verder zijn toegenomen. De havens van Lage Zwaluwe, Terheijden en Drimmelen en het vitaal platteland vormen het zwaartepunt van onze recreatieve structuur. De gemeente werkt intensief samen met ondernemers en organisaties op het gebied van recreatie en toerisme. Er is een stichting opgericht voor marketing en promotie en er is een nieuw informatiecentrum gerealiseerd in Drimmelen. Er wordt geïnvesteerd in recreatieve verbindingen over land en water.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ameroever Lage Zwaluwe

Omschrijving

We ontwikkelen een (groene) kop van de haven in Lage Zwaluwe en plaatsen in zowel Lage Zwaluwe als Drimmelen Dorp een mooi uitkijkpunt zodat je vanuit daar vogels kunt spotten en de Biesbosch kunt bekijken als recreatieve attractie.

Wat is het resultaat?

- Een aantrekkelijke recreatieplek aan de Ameroever in Lage Zwaluwe met als extra attractie een uitkijkpunt over de Biesbosch.
- Een uitkijkpunt in Drimmelen.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Voor de kop van de haven in Lage Zwaluwe onderzoeken we de haalbaarheid van een herontwikkeling. Onder andere de aanleg van een strandje en de realisatie van een uitkijktoren zijn daar onderdelen van. Het plan maakt onderdeel uit van de dorpsvisie Lage Zwaluwe. De gemeente is geen eigenaar van de gronden dus afstemming met deze eigenaren en erfpachters is belangrijk voor het laten slagen van een herontwikkeling.

Na de zomer is er meer duidelijk over de haalbaarheid. De bewoners van Lage Zwaluwe willen we vervolgens betrekken bij de ontwikkeling van het plan.

Bedrijventerreinen

Omschrijving

We maken meer ruimte voor groeiende en nieuwe bedrijven door bedrijventerreinen deze collegeperiode uit te breiden bij de Brieltjenspolder en Thijssenweg. We zien nieuwe kansen bij de Louisepolder. Er wordt geen bedrijventerrein bij station Lage Zwaluwe ontwikkeld aan de kant van de Binnen Moerdijk. Recreatieve bedrijvigheid aan de kant van de Binnen Moerdijk is wel voorstelbaar;

Wat is het resultaat?

- Uitbreiding bedrijventerrein Thijssenweg
- Verkenning kansen Louisepolder in visie lage Zwaluwe
- Onderzoek uitbreiding Brieltjenspolder naar een bedrijventerrein.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Bij bedrijventerrein Thijssenweg kan met twee initiatieven van eigenaren in de uitbreiding van het bedrijventerrein worden gefaciliteerd. Dit traject is gaande. Het onderzoek naar de uitbreiding van bedrijventerrein Brieltjenspolder vindt momenteel plaats.

Beverpad Lage Zwaluwe

Omschrijving

Dit najaar wordt de verkeerskundige haalbaarheid in beeld gebracht t.a.v. de verschillende scenario's, welke scenario's vervolgens met bewoners in Lage Zwaluwe worden besproken. Eind 2023 zou een definitieve keuze voor het tracé bekend moeten zijn. Uitvoering vindt plaats in 2024.

Wat is het resultaat?

Doortrekking van het Beverpad richting Lage Zwaluwe.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Halverwege 2023 is een Plan van Aanpak opgesteld; het daarin opgenomen stappenplan wordt momenteel uitgerold. Er zijn verschillende varianten voor de aansluiting op Lage Zwaluwe mogelijk; deze zijn schetsmatig op papier gezet inclusief de globale voor- en nadelen per variant. In januari 2024 is een inloopmiddag/avond gehouden waarin bewoners en belanghebbenden hun input kunnen leveren hierop. Die input nemen we vervolgens mee, naast alle ander projectaspecten (bv. financiën, verkeer, juridische zaken) in het vervolg van het afwegings- en keuzeprocess voor een voorkeursvariant. Die voorkeursvariant wordt op haalbaarheid getoetst waarna deze een definitief karakter krijgt. De uitvoering zal waarschijnlijk in verband met de beperkte tijd die beschikbaar is om in/aan dijken te werken in 2025 plaatsvinden.

Duurzame ontwikkeling buitengebied

Omschrijving

We stimuleren een duurzame agrarische sector met ontwikkelingsmogelijkheden, waaronder ook de veehouderij binnen de landelijke en lokale kaders, en belasten de reguliere agrarische sector met zo

min mogelijk regeldruk.

Wat is het resultaat?

- Intensief overleg met onze stakeholders over een duurzame ontwikkeling van het buitengebied met ontwikkelingsmogelijkheden voor de agrarische bedrijven.
- We participeren in de Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) voor de stikstofproblematiek in de Biesbosch.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Haven Terheijden

Omschrijving

We behouden het open karakter en de cultuurhistorische waarde van de haven van Terheijden en zetten ons daar bij het Waterschap voor in.

Wat is het resultaat?

Behoud en versterking van het cultuurhistorisch karakter van de haven in Terheijden.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Op initiatief van het Waterschap worden dit jaar de dijken in de haven verhoogd in het kader van waterveiligheid. De werkzaamheden zorgen tijdelijk voor aanzienlijke overlast in en rond de haven in Terheijden. Na afronding van de werkzaamheden door het Waterschap dient het gebied opnieuw ingericht te worden. In het coalitieprogramma is afgesproken dat er goed gekeken wordt naar de cultuurhistorische waarden van de haven Terheijden in relatie met de dijkverzwaring. Daarom wordt bij de herinrichting van de haven gekeken hoe we het historische karakter en elementen van de Zuiderwaterlinie terug kunnen laten komen in de haven. Hierbij wordt met het inrichtingsplan van het terrein rondom de haven onder andere gekeken om (historische) informatie over de geschiedenis van Terheijden en de Zuiderwaterlinie te presenteren bij de nieuwe kademuur in de haven. Voor de schippers van het pontje zal een nieuw wachtershuisje geplaatst worden. Gekeken wordt of hier (toeristische) informatie geplaatst kan worden. Tevens zal bij de inrichting gekeken worden of er aansluiting gevonden kan worden bij de nieuwe entree van De Kleine Schans.

Kleine Schans

Omschrijving

We maken de plannen rond de ingang van de Kleine Schans af op een ambitieus niveau;

Wat is het resultaat?

Een aantrekkelijke entree voor de Kleine Schans.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

In 2023 heeft de voorbereiding plaatsgevonden van de aanpassingen aan de Kleine Schans in Terheijden. De monumentenvergunning heeft langer geduurd dan voorzien. In juni 2024 starten we met de realisatie van de nieuwe entree.

Koop lokaal

Omschrijving

Lokaal kopen is het uitgangspunt. Zowel voor de gemeente bij het geven van opdrachten aan bedrijven als bij inwoners die boodschappen gaan doen. Ideeën die dit kunnen ondersteunen, zoals het lokaal organiseren van boerenmarkten, omarmen we;

Wat is het resultaat?

We stimuleren 'koop lokaal'.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Meerjarige vergunning evenementen

Omschrijving

Grote terugkerende evenementen zoals Powerweekend, Top100 en Waailand Festival zijn dermate belangrijk voor het regionale, nationale en internationale gezicht van Drimmelen dat we deze evenementen meerjarig vergunnen zodat zij niet ieder jaar met de rompslomp van de gemeente te maken krijgen;

Wat is het resultaat?

We gaan in overleg met de organisatoren van grote evenementen over de vraag hoe wij de vergunningverlening kunnen vereenvoudigen. We nemen dit mee in de nota evenementenbeleid.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

We zijn bezig met het opstellen van een nieuwe nota evenementenbeleid. Daarbij wordt gesproken met organisatoren van evenementen en met horecaondernemers. Het verminderen van de administratieve druk bij de organisatie van evenementen maakt onderdeel uit van het evenementenbeleid.

Ondernemersfonds

Omschrijving

We zetten samen met ondernemers een ondernemersfonds op zodat er gezamenlijke investeringen gedaan kunnen worden om onze dorpen fijn en levendig te houden.

Wat is het resultaat?

We onderzoeken het draagvlak voor de invoering van een ondernemersfonds. Bij een positief resultaat voeren we het ondernemersfonds in.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Door het Bedrijvennetwerk Drimmelen (BND) is het initiatief genomen om de mogelijkheid te onderzoeken van een ondernemersfonds. We zijn hierover in overleg met BND.

De mogelijke invoering van een gemeentebreed ondernemersfonds is een ingrijpend besluit, waarvoor voldoende draagvlak van belang is. Om dit draagvlak te meten zijn interviews gehouden met ondernemers. Binnenkort wordt ook nog een enquête uitgevoerd. Afhankelijk van de uitkomsten zal al dan niet het ontwikkelingstraject voor het invoeren van een ondernemersfonds worden opgestart.

Ontsluiting Hofmansplaat en Veerverbinding Drimmelen-Altene-Geertruidenberg

Omschrijving

In de zomer van 2023 starten de eerste uitbreidingen van het excursieaanbod naar de Hofmansplaat. Daarnaast ontwikkelen we deze collegeperiode een driehoeksveerverbinding in de Biesbosch, tussen Drimmelen, Altene en Geertruidenberg;

Wat is het resultaat?

- Een driehoeksveerverbinding tussen Drimmelen, Altene en Geertruidenberg.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Vaarverbinding Hofmansplaat:

Afgelopen jaar zijn er heldere afspraken gemaakt tussen de ondernemers en Staatsbosbeheer over de toegankelijkheid van de Hofmansplaat. Dit resulteerde in de zomer van 2023 in een vaarverbinding tussen Drimmelen en de Hofmansplaat door een samenwerking van ondernemers, Staatsbosbeheer en gemeente. Om dit te faciliteren is eveneens in 2023 de kade hersteld in het 'haventje van Jan Reuser', zodat bezoekers veilig de Hofmansplaat kunnen betreden. In 2024 gaan we de samenwerking verder vorm geven en uitbreiden.

Driehoeksveer:

Ten behoeve van de veerverbinding tussen Drimmelen-Altene-Geertruidenberg is in 2023 een haalbaarheidsonderzoek gedaan naar de mogelijkheden en de businesscase. Hieruit is een positief advies gekomen, waarmee we in 2024 aan de slag gaan in de vorm van onderzoek naar de gewenste voorzieningen en aanpassingen in de aanlandlocaties in de drie gemeentes en zo mogelijk het voorbereiden van het aanbestedingstraject voor een pilot veerverbinding.

Samenwerking Recreatief Drimmelen

Omschrijving

De samenwerking met het recreatieve veld zoals het ondernemersplatform Recreatief Drimmelen wordt voortgezet en waar mogelijk uitgebouwd.

Wat is het resultaat?

- Voortzetting samenwerking Recreatief Drimmelen
- Voortzetting marketing en communicatieactiviteiten door Recreatief Drimmelen.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

In december 2023 zijn de samenwerkingsovereenkomsten met Recreatief Drimmelen en de VVV verlengd met 4 jaar, met een optie tot nog eens 4 jaar. De samenwerking verloopt zeer naar wens waarbij Recreatief Drimmelen een uitvoerende rol heeft in de realisatie van diverse actiepunten uit het uitvoeringsplan van de nieuwe visie Vrijetijdseconomie. Jaarlijks worden de actiepunten vastgesteld,

welke uitvoering geven aan het overzicht taken dat verbonden is aan de samenwerkingsovereenkomst.

Uitvoerings- programma (vrijtijds)economie

Omschrijving

De nota's Economie en Vrijtijdseconomie horen bij elkaar. Het is belangrijk dat die samenhang samen komt in 1 uitvoeringsprogramma;

Wat is het resultaat?

Eén uitvoeringsprogramma (Vrijtijds)economie.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Het samenvoegen van de twee uitvoeringprogramma's is gaande.

Verbreding toeristisch-recreatief aanbod

Omschrijving

Drimmelen heeft naast de Biesbosch ook zes geweldige cultuurrijke en gastvrije Brabantse dorpen te bieden. Daarom wordt ook volop ingezet op het ondersteunen en verder ontwikkelen van initiatieven die de geschiedenis en natuurparels van onze dorpen in het zonnetje zetten, zoals de Zuiderwaterlinie, monumentale gebouwen en natuurgebieden zoals de Zonzeelse Polder, Gat van den Ham en de Terheijdense Binnenpolder;

Wat is het resultaat?

Een rijke beleving van het erfgoed en de natuur in Drimmelen. Het levert een verbreding op van het toeristisch-recreatieve aanbod.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

De Zuiderwaterlinie is een potentiële bestemming van formaat voor recreatie en toerisme en een rijke bron van inspiratie voor de vele ruimtelijke opgaven die in het gebied spelen. Het afgelopen jaar is verder ingezet op de samenwerking met lokale partijen en dat wordt in 2024 verder vorm gegeven.

Gat van den Ham: Dit jaar worden de gesprekken gevoerd met de grootste grondeigenaren in het gebied over welke toekomst en welk perspectief zij nodig hebben voor hun grond/bedrijf en in hoeverre investeringen in recreatie en/of natuur bijdragen aan dat toekomstbeeld. Het streven is om eind 2024 een beter beeld van/inzicht te hebben in de (financiële) haalbaarheid en de vervolgaanpak te bepalen.

Verhoging toeristenbelasting

Omschrijving

De toeristenbelasting wordt ingezet voor toerisme. Deze belasting kan verhoogd worden als daarvoor draagvlak is bij ondernemers en de toeristenbelasting terechtkomt bij het ontwikkelen en ondersteunen van initiatieven die gedragen worden door de ondernemers en dus bijdragen aan het op de kaart zetten van Drimmelen;

Wat is het resultaat?

- Onderzoek naar verhoging toeristenbelasting.
- Inzet inkomsten toeristenbelasting voor toerisme en recreatie.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Om uitvoering te geven aan onze ambities en om het tarief van de toeristenbelasting te actualiseren is in overleg met KHN en Recreatief Drimmelen gekozen voor een nieuw tarief van €1,75 p.p.p.n. Daarnaast wordt, om gehoor te geven aan de vraag voor een eerlijke verdeling van bedrijven welke toeristenbelasting doorberekenen, dit voorjaar 2024 onderzoek gedaan naar de mogelijke invoering van de vermakelijkhedenretributie (dagrecreatiebelasting). En tevens wordt een voorstel voor een nieuw forfait uitgewerkt.

Voortzetting Biesboschsamenwerking

Omschrijving

Ondernemers die hun brood verdienen in of rondom de Biesbosch, kunnen meedenken en praten over wat er met de Biesbosch moet gebeuren. De Biesbosch moet toegankelijk blijven voor boten. Verduurzamen doen we in goed overleg met de ondernemers. Het rondje varen door de Biesbosch binnendoor moet behouden blijven voor de watersporter en de ondernemers;

Wat is het resultaat?

Voortzetting van de Biesboschsamenwerking met inzet voor betrokkenheid van de ondernemers, behoud van het 'rondje Biesbosch' en verduurzaming van de boten volgens het principe 'haalbaar en betaalbaar'.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

De Samenwerking (SOK) Biesbosch heeft de gebiedsvisie ('Balanceren in de Biesbosch') met een uitvoeringsprogramma als basis voor de samenwerking. Gekoppeld aan de gebiedsvisie wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma uitgewerkt. Belangrijke onderwerpen voor de gemeente Drimmelen in het uitvoeringsprogramma zijn de bereikbaarheid en toegankelijkheid van het gebied, handhaving, zwerfafval, het aanbod (en onderhoud) van de recreatieve voorzieningen en duurzaam toerisme (waaronder Stil en Duurzaam varen). Zo zijn in 2023 de rustregelingen (onderdeel van de recreatiezonering) door de raad vastgesteld, en is er een eerste onderzoek naar Stil en Duurzaam varen uitgevoerd. Bij alle ontwikkelingen in het gebied betrekken we de toeristisch recreatieve ondernemers uit de gemeente en het Biesboschnetwerk.

Financiële afwijkingen

Tabel 3.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

3. Ruimte, Wonen, Duurzaamheid en Economie		2024	2025	2026	2027	2028
Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)						
3.1 Woningbouw en ruimte						
1	Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)	0 V	-43 N	-51 N	-54 N	-89 N
2	Grondzaken: aankoop pand Lage Zwaluwe / grond bypass Zoutendijk	-37 N	-28 N	-28 N	-28 N	-28 N
3.2 Duurzaamheid						
3	Energietransitie: wijkuitvoeringsplannen (WUP) (algemene reserve)	-100 N				
4	Afvalstoffen(heffing):					
	a. Gemeenschappelijke regeling Nazorg Gesloten Stortplaatsen (NGS)	26 V				
	b. Gemeenschappelijke regeling: Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW)	-10 N	-10 N	-10 N	-10 N	-10 N
	c. Voorziening Afvalstoffenheffing (inclusief BTW- en rentetoerekening)	-20 N				
	c. Opbrengst afvalstoffenheffing (inclusief BTW- en rentetoerekening)		12 V	12 V	12 V	12 V
Financieel effect voor begroting		-3 N	2 V	2 V	2 V	2 V
3.3 Economie, recreatie en toerisme						
5	Project Gat van den Ham: inhuur personeel	-28 N				
6	Gemeenschappelijke regeling: Bijdrage N.V. Rewin (RWB)	0 V	-1 N	-1 N	-2 N	-6 N
Totaal		-168 N	-70 N	-78 N	-81 N	-121 N
Reserves						
3	Algemene reserve (dekking wijkuitvoeringsplannen)	100 V				
Totaal mutatie reserves		100 V	0 V	0 V	0 V	0 V
Totaal 3. Economie na dekking		-68 N	-70 N	-78 N	-81 N	-121 N

Toelichting exploitatie

3.1 Woningbouw en ruimte

1. Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)

De redenen waarom de geraamde budgetten uit de (ontwerp)begroting 2025 en de meerjarenbegroting hoger uitpakken dan voorgaande jaren komt door de volgende redenen:

- Stijging van het tarief (Loon/ prijs index en investeringen bedrijfsvoering);
- Diverse wettelijke taken (OW, OW/ bodem, persoonsgebonden mobiliteit);
- En door de OMWB verwachte extra taken (o.a. op het gebied van water).

2. Grondzaken: aankoop pand Lage Zwaluwe / grond bypass Zoutendijk (collegebesluit)

Op dinsdag 30 april 2024 heeft ons college ingestemd met de aankoop van ondergrond en opstallen (voormalig garagebedrijf en bedrijfswoning) aan de Flierstraat 102 – 104 te Hooge Zwaluwe. De verwerving van het voormalige garagebedrijf met de bijbehorende bedrijfswoning speelt bij het realiseren van onze doelstellingen een strategische rol. De gemeenteraad werd via een Raadsbrief geïnformeerd over ons besluit.

Op dinsdag 20 april 2024 heeft ons college eveneens ingestemd met de aankoop van landbouwgrond voor de daadwerkelijke aanleg van een deel van de bypass Zoutendijk – Horenhilsedijk te Hooge Zwaluwe. De gemeenteraad werd eveneens via een Raadsbrief geïnformeerd over ons besluit. Binnenkort vindt besluitvorming plaats over de verwerving van twee andere percelen landbouwgrond voor de aanleg van de bypass. De gemeenteraad wordt daarover te zijner tijd geïnformeerd.

3.2 Duurzaamheid

3. Energietransitie: wijkuitvoeringsplannen (WUP) (algemene reserve)

Wij hebben in 2023 van het Rijk middelen ontvangen voor de uitvoering van wijkuitvoeringsplannen. De middelen die in 2023 niet zijn gebruikt, zijn teruggevloeid naar de

algemene reserve (gelabeld). Dit jaar zetten we die middelen in voor de uitvoering van WUP's in Terheijden en Hooge Zwaluwe. Voorgesteld wordt daarom de middelen weer te onttrekken uit de algemene reserve.

4. Afvalstoffen(heffing)

a. Gemeenschappelijke regeling Nazorg Gesloten Stortplaatsen (NGS)

Het jaarrekeningresultaat 2023 sluit positief af. Er wordt voorgesteld om het resultaat terug te geven aan de gemeenten.

b. Gemeenschappelijke regeling: Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW)

De verhoging van de bijdrage (zie voor een inhoudelijk toelichting Algemene dekkingsmiddelen wordt toegerekend aan de afvalstoffenheffing (kostenverhaal in het kader van 100% kostendekkendheid).

c. Voorziening Afvalstoffenheffing / c. Opbrengst afvalstoffenheffing (inclusief BTW- en rentetoerekening)

Bovenstaande mutaties worden verrekend met de voorziening Afvalstoffenheffing (2024) en vanaf jaar 2025 e.v. worden deze verrekend in de tarieven (te heffen volume afvalstoffenheffing). Per saldo leiden de mutaties voor de (meerjaren)begroting 2024 tot minimale verschillen.

3.3 Economie, recreatie en toerisme

5. Project Gat van den Ham: inhuur personeel (collegebesluit)

In 2023 heeft het bureau LOS Stadomland de gemeente Drimmelen ondersteund bij de eerste verkenningsfase van het Gat van den Ham-initiatief; met als resultaat een eerste denkrichting. De vervolgstap is om in 2024 in gesprek te gaan met grondeigenaren en belanghebbenden om de haalbaarheid van dit initiatief verder te verkennen. Vanwege het voortraject heeft LOS Stadomland veel inhoudelijke kennis van het gebied, de betrokken belanghebbenden en het proces. Vanuit efficiëntie- en effectiviteitsoverwegingen is voor 2024 de vervolgoopdracht ook bij bureau LOS Stadomland ondergebracht. Hiervoor heeft het college een budget van € 28.330 ter beschikking gesteld.

6. Gemeenschappelijke regeling: Bijdrage N.V. Rewin (RWB)

De verhoging is minimaal te noemen en valt binnen de reguliere verhoging op basis van de indexering.

4. Sociaal domein

Inleiding

Inleiding

Het programma is uitgewerkt in drie thema's. De programmadoelstellingen zijn uitgewerkt in de volgende thema's en bijbehorende subdoelstellingen:

1. Onderwijs, jeugd en gezondheid
2. Participatie en schuldenproblematiek
3. Sociale structuur, sport en zorg.

4.1 Onderwijs, jeugd en gezondheid

Wat willen we bereiken?

We willen kwalitatief goed onderwijs in goed geventileerde scholen met groene schoolpleinen

Het Integraal Huisvestingsprogramma Onderwijs (IHP) is vertraagd, omdat we daarin meerdere dossiers een plaats willen geven. Dat gaat om de Visie Terheijden (De Zeggewijzer, Zonzeel en Kindcentrum JIJ) en de toekomstplannen voor Den Duin en het Dongemond College in Made. Deze dossiers vergen meer voorbereiding, overleg en onderzoek en wij willen zeker ook uw raad hierbij voor verwerking in het IHP betrekken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Plan voor frisse scholen

Omschrijving

We stellen met het onderwijs (PO en VO) een plan op om te komen tot Frisse Scholen. De gemeente investeert mee om het onderwijs hierin mee te krijgen. In Q3 2023 is er door een extern adviesbureau een scan gemaakt van alle scholen om te zien wat er nodig is om de schoolgebouwen te laten voldoen aan Frisse Scholen Klasse B.

Wat is het resultaat?

Eind schooljaar 2025-2026 voldoen alle scholen aan de binnenklimaatnorm Frisse Scholen B (goed) en waar mogelijk A (uitmuntend). Dit is hoger dan de eisen uit het bouwbesluit die veelal overeenkomen met klasse C (voldoende). In 2024 wordt in het Integraal Huisvesting Programma (IHP) een keuze gemaakt

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Het onderzoek om het binnenklimaat scholen naar Frisse Scholen klasse B te brengen, is in Q3 2023 uitgevoerd en afgerond. De opgave en verbeteringsmogelijkheden per school zijn in beeld gebracht en ook de financiële consequenties. In Q1 2024 verwachten we een verdelingsvoorstel van de middelen over de schoolbesturen gereed te hebben. Aan de besturen om de gebouwen dan daadwerkelijk aan te passen.

Behoud Dongemond College

Omschrijving

We willen het Dongemond College (VO) tot minimaal 2040 voor onze gemeente behouden en onderzoeken wat daarvoor nodig is. Daarmee bieden we zekerheid voor de toekomst. Ook maken we werk van en faciliteren we de samenwerking en verbinding op inhoudelijk niveau tussen het Dongemond College (VO) en de basisscholen (PO). Daarmee creëren we een betere aansluiting van

PO naar VO voor onze kinderen. Medio 2023 is adviesbureau ICS gestart met het onderzoek van de mogelijkheden voor het behoud van het Dongemondcollege. Daarbij wordt de mogelijkheid van een levensduurverlengende renovatie qua kosten vergeleken met nieuwbouw. Het onderzoek wordt samen met het bestuur van het Dongemondcollege begeleid.

Wat is het resultaat?

Het Dongemond komt tijdens de coalitieperiode tot de conclusie dat het VO in Made voldoende bestaansrecht/ -zekerheid en toekomstperspectief heeft om minimaal tot 2040 de school open te houden. Zowel qua huisvesting als leerlingenprognoses en wij weten wat hiervoor nodig is vanuit de gemeente. Eind 2023 zal het ICS-onderzoek hiertoe inzicht in geven. Vervolgens wordt in 2024 in het Integraal Huisvesting Programma (IHP) een keuze gemaakt.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

In de 2e helft van 2023 is onderzocht hoe we het Dongemond College tot in elk geval 2040 behouden kan worden voor de gemeente Drimmelen, zoals opgenomen in het coalitieakkoord. Aansluitend op dit onderzoek gaat het Dongemond College onderzoeken of op basis van de leerlingprognoses het mogelijk/wenselijk is het Dongemond College uit te breiden met een bovenbouw Havo en een volledig VWO. Beide onderzoeken samen zullen dan leiden tot een advies over de best passende oplossing voor het behoud welke verwerkt wordt in het IHP (integraal huisvestingsplan) 2024-2027.

Vergroenen schoolpleinen

Omschrijving

We zetten met het onderwijs in op het vergroenen van schoolpleinen en wakkeren hiervoor de liefde voor natuur aan bij onze kinderen. We stellen hiervoor een budget beschikbaar. De scholen worden regelmatig op de subsidiemogelijkheid gewezen. Enkele scholen zijn er in 2022 en 2023 al enthousiast mee aan de slag gegaan.

Wat is het resultaat?

Alle scholen zijn op termijn voorzien van zogenaamde 'Groene Schoolpleinen'. Ook in 2024 is hier budget voor beschikbaar.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Er is geld beschikbaar om bij te dragen aan het vergroenen van schoolpleinen. Door de vergroening worden kinderen uitgedaagd om buiten te spelen en stimuleren we het spelen in de natuur. Een aantal scholen heeft al dankbaar gebruik gemaakt van de subsidie en heeft hun schoolplein al fors vergroend. Tevens boden we in Q4 2023 een extra bijdrage om de biodiversiteit op de schoolpleinen te vergroten. De gelden die niet besteed zijn, zijn meegenomen naar 2024. De volgende schoolpleinen zijn in 2023 vergroend met een bijdrage vanuit de gemeente: Een aantal scholen heeft hier al gebruik van gemaakt: Den Duin en Lage Weide in Made, de Zonzeel in Terheijden en de Elsenhof in Wagenberg. In 2022 waren de schoolpleinen van De Schittering (Hooge Zwaluwe) en Elsenhof (eerste fase) al deels vergroend.

Energieneutrale Stuifhoek

Omschrijving

We bouwen een energieneutrale Stuifhoek en passen de budgetten hierop aan. Ook de stijgende bouwkosten betrekken we hierin. De eerste doorrekening van het voorontwerp lijkt er op te wijzen dat

een energieneutraal gebouw haalbaar is. Er passen voldoende zonnepanelen op de daken van de appartementen om zowel het IKC als de appartementen van stroom te voorzien.

Wat is het resultaat?

Een IKC de Stuihoek die ENG (energie neutraal gebouw) is.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Er is een architect geselecteerd die zoveel mogelijk werkt met zgn. biobased materialen (natuurlijk gegroeide materialen). De aanbestedingsprocedure is opgestart. Medio 2024 hopen we te kunnen gunnen aan een ontwikkelende bouwer die ook de appartementen afneemt. Planning is dat begin 2025 gestart wordt met de bouw. Opening staat gepland voor het eerste kwartaal 2026. Het kan zijn dat we de eerste jaren geen stroomaansluiting hebben van Enexis vanwege de netcongestie. Er zal dan met een batterijpack gewerkt gaan worden. Momenteel worden de alternatieven daarvoor nog onderzocht.

Ondersteunen vorming en ontwikkeling IKC

Omschrijving

We blijven de vorming en ontwikkeling van Integrale Kind Centra ondersteunen en kijken met het onderwijs hoe we cultuur, muziek en sport daaraan kunnen toevoegen. Een incidentele financiële impuls hiervoor is denkbaar.

Wat is het resultaat?

Iedere school is waar mogelijk een IKC waar naast onderwijs onder andere kinderopvang, zorg en/of cultuur wordt aangeboden.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

In de Lokale Educatieve Agenda wordt de vorming van IKC's besproken. Nieuwe scholen worden waar mogelijk als IKC gebouwd. De verantwoordelijkheid om IKC te worden ligt echter wel bij de schoolbesturen in nauwe samenwerking met de kinderopvang.

Onderwijspakket natuur, duurzaamheid en milieu

Omschrijving

Natuur, duurzaamheid en milieu zijn dusdanig belangrijk dat we het onderwijs een pakket aanbieden, zodat alle kinderen hiermee kennis kunnen maken. We doen dit bij voorkeur met lokale (groen)partners. Tevens bieden we alle scholen de mogelijkheid tot een bezoek aan de Biesbosch, waarbij de gemeente de helft van de kosten betaalt. Ook stellen we subsidie beschikbaar om de schoolpleinen te vergroenen.

Wat is het resultaat?

Iedere leerling komt tijdens zijn PO-periode in aanraking met natuur, zoals een bezoek aan de Biesbosch. Er wordt een (les)pakket samengesteld met groenpartners.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

We blijven inzetten op kennismaken met de natuur. We subsidiëren in schooljaar 2023-2024 en 2024-2025 deelname aan het Schoolbootproject, waarin basisschoolleerlingen kennismaken met de Biesbosch. De animo hiervoor valt helaas tegen. We blijven dit onder de aandacht brengen van de scholen. Ook in 2024 maken verschillende scholen gebruik van de subsidie voor groene schoolpleinen: het schoolplein van De Zeggewijzer in Terheijden is inmiddels vergroend en De Grienden in Lage Zwaluwe is de plannen hiervoor aan het afronden. We stelden nog geen onderwijspakket natuur etc. samen voor de basisscholen. In het actieplan biodiversiteit maakten we vooralsnog andere keuzes.

Cultuureducatie ontwikkelen en versterken

Omschrijving

We continueren en versterken cultuureducatie, waarbij cultuur en historie van onze dorpen en de regio een belangrijk thema is.

Wat is het resultaat?

Alle negen PO scholen nemen deel aan Cultuur met Kwaliteit, een programma begeleid door Theek5. Scholen stemmen zelf met de intermediair af wat bijvoorbeeld hun behoefte is op deskundigheidsbevordering, waardoor zoveel mogelijk leraren worden bereikt (aantal bereikte leraren wordt gemeten). En scholen stemmen af welke projecten ze doen, zodat de leerlingen worden bereikt.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Na de Coronapandemie hebben scholen zich er vooral op gericht om de basisvaardigheden op orde te krijgen. Voor cultuur en kunst was minder ruimte in het onderwijsaanbod. In 2023 is weer meer enthousiasme ontstaan en zien we dat de scholen weer meer aandacht hebben voor kunst en cultuur in hun onderwijsaanbod. Acht van de negen basisscholen heeft in 2023 deelgenomen aan Cultuur met Kwaliteit, een programma begeleid door Theek 5.

Alle jongeren halen minimaal een startkwalificatie

Omschrijving

Alle kinderen verdienen gelijke kansen en daar zetten we samen met het onderwijs altijd op in, zodat alle jongeren minimaal een startkwalificatie behalen.

Wat is het resultaat?

Zoveel mogelijk leerlingen verlaten het onderwijs met een startkwalificatie. Het RBL heeft een belangrijke rol hierin. Momenteel wordt onderzocht op welke wijze het RBL doorontwikkeld kan worden zodat zij haar taken voor de regio beter kan uitvoeren en kan inzetten op preventie. De financiële gevolgen van deze doorontwikkeling voor de deelnemende gemeenten zullen pas Q4 2023 of Q1 2024 duidelijk worden.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Zoveel mogelijk leerlingen verlaten het onderwijs met een startkwalificatie. Het RBL heeft een belangrijke rol hierin. De doorontwikkeling van het RBL is getemporeerd. Hiermee wordt de stap richting meer preventie gefaseerd ingezet. Er is gekozen om eerst 'de basis op orde' te brengen, zodat het RBL zijn wettelijke taken kan uitvoeren. In een separaat raadsvoorstel heeft het college u voorgesteld hiervoor een zienswijze in te dienen bij het RBL. De financiële gevolgen zijn verwerkt in deze voorjaarsnota.

Taalstimulering

Omschrijving

Taalstimulering blijft een belangrijke plaats innemen in gemeentelijke beleid. Jong: consultatiebureaus, Boekstart, VoorleesExpress, VVE, bibliotheek. Oud(er): bibliotheek, (digi)taalhuis, bestrijden laaggeletterdheid, Kindcentrum JIJ in Terheijden heeft een taalklas voor jonge anderstalige leerlingen.

Wat is het resultaat?

Zoveel mogelijk inwoners zijn voldoende taalvaardig om mee te kunnen doen in de samenleving. Taal is hiervoor geen belemmering. Jonge kinderen worden indien nodig middels VVE voorbereid op het PO. Tevens wordt er voor de jonge doelgroep een Summerschool georganiseerd door kinderopvang Kibeo, teneinde ook tijdens de zomervakantie, waar nodig en gewenst, de (VVE-)kinderen terecht kunnen. In 2024 wordt de taalschool geëvalueerd.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Taalstimulering blijft een belangrijke plaats innemen in gemeentelijke beleid. Jonge kinderen worden indien nodig middels VVE voorbereid op het PO. Tevens is er in 2023 voor de jonge doelgroep weer een Summerschool georganiseerd door kinderopvang Kibeo, waar ook tijdens de zomervakantie, indien nodig en gewenst, de (VVE-)kinderen terecht kunnen. In Kindcentrum JIJ in Terheijden is een Taalklas gestart voor anderstaligen in de PO-leeftijd. De belangstelling hiervoor groeit en eind 2023 zat de groep in de Taalklas zelfs vol. Er wordt nagedacht over een extra Taalklas in Made in 2024.

Zorgen over jeugdzorg

Omschrijving

We hebben zorgen om onze jeugdzorg. De kosten blijven oplopen. We willen dat de taskforce sneller tot concrete besparingen komt in de uitvoering van de jeugdzorg.

Wat is het resultaat?

De Taskforce Jeugd is afgerond in 2023 en verankerd in de structurele werkzaamheden. We investeren op een stevigere sturing op Jeugd onder andere door de ontwikkeling van datagericht sturen. Dit gaan we doen zodat we minder afhankelijk worden van wat ons overkomt en meer het stuur zelf in handen krijgen op dit weerbarstige dossier.

De jeugdhulpregio's zijn druk bezig met de opdracht van het Rijk om de jeugdhulp slimmer in te richten. De regiovisie is in 2022 vastgesteld. In 2023 is het strategieplan vastgesteld. Het strategieplan 2030 "Dichtbij en op maat" beschrijft hoe de jeugdhulp van de toekomst eruitziet en welke stappen we als Regio WBO gaan zetten om deze verandering te realiseren. Vanuit het strategieplan volgt een uitvoeringsplan opgesteld waarin de stappen concreter worden uitgewerkt. In 2024 wordt voor Drimmelen en Geertruidenberg een plan van aanpak opgesteld om lokaal in 2025 hiermee van start te gaan. Hierin is in ieder geval aandacht voor:

- Van stepped care naar matched care;
- Normaliseren;
- Stevig Lokale Team (SLT)
- Governance;
- Contractering jeugdhulp.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

We hebben zorgen om onze jeugdzorg. De kosten blijven oplopen.

Bij de initiële begroting 2024 hebben we op basis van regionale gegevens budget geraamd voor de DVO. Op basis van de huidige kostenoverzichten is meer budget nodig. Bij de berekening is uitgegaan van gelijke inzet als in 2023. De gestegen kosten hebben dan ook enkel te maken met gestegen (loon)kosten door toedoen van inflatie en de afgesloten cao.

Initieel is budget geraamd voor projectkosten Norm voor Opdrachtgeverschap Jeugd(NVO). De actuele kosten komen voor Drimmelen op hoger uit. Betreft voortzetting bestaand beleid maar regionale begroting NVO 2024 was niet tijdig bekend waardoor in de begroting te weinig budget voor 2024 was opgenomen. Inmiddels hierover duidelijkheid.

De wethouders van Jeugdzorgregio WBO hebben in juli 2021 besloten de crisisinterventies jeugdhulp zowel binnen als buiten kantooruren vanaf 2022 zelf te organiseren. Dit betekent dat crisisinterventies buiten kantooruren niet meer worden uitbesteed aan de Spoed Eisende Zorg (SEZ) van JBB. In verband met toegenomen tijdelijke vervangingskosten en extra benodigde inzet van personeel bij het Crisis Interventie Team zijn deze kosten gestegen. De actuele regionale begroting CIT 2024 ligt hieraan ten grondslag.

De specialistische jeugdhulpkosten stijgen met name door de indexering van tarieven jeugdhulpregio WBO vanwege CAO-ontwikkelingen. In oktober 2023 hebben het rijk en de VNG een akkoord bereikt voor de invoering van landelijke tarieven GI's. Dit met als primaire doelstelling om te komen tot eenduidige reële normuren voor uitvoering van jeugdbeschermingsmaatregelen, tegen tarieven gebaseerd op reële kostprijzen. Om de tarieven GI's tijdig te kunnen implementeren in regio West-Brabant Oost (WBO) was besluitvorming noodzakelijk, zijn de addenda gepubliceerd (middels vrijwillige transparantie) en zijn tarieven per 1 april 2024 geëffectueerd. Tot die tijd werden de GI's middels een bevoorschotting gefinancierd. Op 27 februari 2024 heeft het college een besluit genomen over de tarieven GI's 2024 en per raadsbrief van 4 maart 2024 is de raad vervolgens geïnformeerd.

Het lumpsumbedrag voor Verblijf en Crisis is naar beneden bijgesteld. Weliswaar was er een toename van de kostprijs maar door de afname van de zorgvolume betreft dit voor de gemeente Drimmelen een voordeel van ruim een ton. De afname in zorgvolume bij de zorgvormen Verblijf en Crisis (en de bijbehorende toename bij Ambulant) is een gevolg van de maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd en past binnen de opwikkelopgaven 'zo thuis mogelijk' en de gewenste 'beweging naar de voorkant' die we maken. Ook past dit binnen het ingezette beleid van 'De juiste hulp zo dichtbij mogelijk' zoals opgenomen in de Regiovisie Jeugd West-Brabant Oost.

Wachttijstproblematiek bij CJG

Omschrijving

We willen dat onze jeugd en hun gezinnen zo snel als mogelijk worden geholpen door het CJG. Wegens verschillende factoren (vertrek van personeel, krappe arbeidsmarkt en ziekteverzuim) is dit niet altijd mogelijk en ontstaat er een wachttijst wat niet wenselijk is. Daarnaast heeft de gemeenteraad zich uitgesproken over maximale wachttijden. Hier zetten we maximaal op in.

Wat is het resultaat?

De wachttijst voor jeugdigen en hun gezinnen die hulp nodig hebben mag maximaal 4 weken zijn.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Alle acties van het CJG zijn erop gericht om te voldoen aan de doelstelling om te voorzien in een maximale wachttijd van 4 weken. Nadere uitwerking is te lezen bij Eén gezien één loket.

Stevig netwerk om kind en gezin

Omschrijving

We willen dat er in ieder dorp een stevig netwerk is van professionals die om een kind/gezin heen kunnen gaan staan als dat nodig is. Hierin zit ook een grotere rol voor de huisarts en verenigingen.

Wat is het resultaat?

Het gezin dan wel de jongere die hulp nodig heeft, krijgt deze in een zo vroeg mogelijk stadium met inzet van vrijwilligers, zodat zwaardere (duurdere) zorg voorkomen kan worden. Regionaal gaan we inzetten op Sterke Lokale Teams waarbij het huidige CJG wordt doorontwikkeld. In 2024 wordt hier een plan van aanpak voor opgesteld.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Uitgangspunt is normaliseren. Als het gezin dan wel de jongere hulp nodig heeft, krijgt deze in een zo vroeg mogelijk stadium met inzet van vrijwilligers, zodat zwaardere (duurdere) zorg voorkomen kan worden.

Eén gezin één loket

Omschrijving

De problemen van de kinderen hebben vaak te maken met schuldenproblematiek, gezondheidsproblemen of relationele problemen van de ouders. Door niet alleen naar het kind te kijken maar naar het gehele gezin kunnen de kinderen beter geholpen worden. Eén gezin één loket. Het voorkomen van hulp door vroegtijdige signalering is erg belangrijk. Zo voorkomen we dat we zwaardere hulp moeten bieden.

Wat is het resultaat?

Het gezin dan wel de jongere die hulp nodig heeft, krijgt deze in een zo vroeg mogelijk stadium door tussenkomst en onder regie van het CJG, zodat zwaardere (duurdere) zorg voorkomen kan worden. Regionaal gaan we inzetten op Sterke Lokale Teams waarbij het huidige CJG wordt doorontwikkeld. In 2024 wordt hier een plan van aanpak voor opgesteld.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Het gezin dan wel de jongere die hulp nodig heeft, krijgt deze in een zo vroeg mogelijk stadium door tussenkomst en onder regie van het CJG, zodat zwaardere (duurdere) zorg voorkomen kan worden. Er wordt toegewerkt naar een Stevig Lokaal Team. Later dit jaar wordt het plan van aanpak vastgesteld.

Uitbreiden jeugd- en jongerenwerk

Omschrijving

Het uitbreiden van het jeugd- en jongerenwerk en het organiseren van extra activiteiten voor deze doelgroepen zijn nodig om de jeugdzorgkosten terug te dringen.

Wat is het resultaat?

Preventieve activiteiten/interventies voor de doelgroep jongeren. Voldoende fte aan jongerenwerk in relatie tot het aantal jongeren in de gemeente.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Het jeugd- en jongerenwerk is uitgebreid bijvoorbeeld door middel van het meidenwerk, jongerenwerk online, jongerenwerk op scholen en voorkomen middelengebruik en gameverslaving.

Versterken samenwerking tussen onderwijs en jeugd

Omschrijving

Die resterende jeugdzorgmiddelen gebruiken we ook om de samenwerking tussen het onderwijs en het jeugdhulp voor te zetten. Op basis van de uitkomst van de evaluatie 'samenwerkingsafspraken verbinding jeugd en (primair) onderwijs 2022 – 2023' wordt de basis gevormd over een toekomstige samenwerking tussen het onderwijs en jeugdhulp.

Wat is het resultaat?

Dat doen we door een soort "Jeugdcoaches op School" te introduceren, zoals nu de medewerkers van het CJG dat doen. In 2024 wordt een besluit genomen over wie dit gaat uitvoeren.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Door inzet van schoolcontactpersonen vanuit het CJG zijn scholen voldoende toegerust zijn om hulpvragen met betrekking tot ontwikkelen en opvoeden te normaliseren, wordt door vroegsignalering de inzet van jeugdhulp verminderd en is duidelijkheid over de verschillende rollen, taken en verantwoordelijkheden op de grens van jeugdwet en onderwijs en er wordt hierna gehandeld.

Actualiseren jeugd- en jongerenbeleid

Omschrijving

We gaan ons jeugd- en jongerenbeleid actualiseren en houden daarbij rekening met de gevolgen van Corona op de (mentale) gezondheid van onze jeugd en jongeren. We benaderen het jeugd- en jongerenbeleid met een integrale blik en krijgt een plaats in het (integraal) Beleidsplan Sociaal Domein. Daarop volgt een uitvoeringsplan, waarin staat "wat" we op het gebied van jeugd- en jongerenbeleid gaan doen.

Wat is het resultaat?

Een geactualiseerd jeugd- en jongerenbeleid, dat integraal is opgenomen in het (integraal) beleidsplan Sociaal Domein, met een daaropvolgend uitvoeringsplan.

Zo gaan we onder andere meer inzetten op het tegengaan van verslaving (middelen en gamen), preventie, mentale gezondheid, meidenwerk en jongerenwerk op school.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Het jeugd- en jongerenbeleid benaderen we met een integrale blik en krijgt een plaats in het Beleidsplan Sociaal Domein.

We gaan starten met het opstellen van een uitvoeringplan voor jeugd, waarin komt te staan "wat" we op het gebied van jeugd- en jongerenbeleid gaan doen.

Inzet praktijkondersteuners

Omschrijving

De inzet van praktijkondersteuners Jeugd in huisartsenpraktijken zorgt voor een snelle deskundige attentie voor jeugdproblematiek. Daarom maken we die inzet structureel;

Wat is het resultaat?

We zetten structureel in op de inzet van praktijkondersteuners Jeugd bij huisartsenpraktijken zodat er snel en deskundige hulp geboden wordt.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Door inzet van praktijkondersteuners jeugd in huisartsenpraktijken zijn jongeren sneller op de juiste plek. Wordt er voorkomen dat er onnodige dure zorg wordt ingezet. Daarnaast wordt er genormaliseerd om de inzet van specialistische hulp te verminderen en de zorgkosten te beheersen.

Zo vroeg mogelijk signaleren

Omschrijving

Problemen bij kinderen en gezinnen proberen we zo vroeg mogelijk te signaleren. Sociale wijkteams, huisartsen, scholen en sportclubs hebben hierin een belangrijke rol. Met hen gaan we in gesprek om te zorgen dat deze aanpak zo effectief mogelijk wordt.

Wat is het resultaat?

Een snelle signalering van problemen door sociale wijkteams, huisartsen, scholen en sportclubs bij de jongeren, waardoor het beroep op duurdere zorg afneemt.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Een snelle signalering van problemen door sociale wijkteams, huisartsen, scholen en sportclubs bij de jongeren, waardoor het beroep op duurdere zorg afneemt en jongeren eerder worden geholpen.

Breed aanbod sport door buurtsportcoaches

Omschrijving

Buurtsportcoaches gaan een breder aanbod van sporten aanbieden en meer investeren in andere sporten en relaties bij verenigingen, zodat alle verenigingen aan bod komen en er meer teamgevoel ontstaat tussen de verenigingen onderling. We financieren dat bredere aanbod uit de Brede Regeling Combinatiefuncties. Ook moet de drempel voor niet-leden om kennis te maken met een vereniging daardoor lager worden.

Wat is het resultaat?

Naast de huidige activiteiten leggen de Buurtsportcoaches meer de verbinding met de verenigingen. We maken hierover afspraken met de uitvoerende partij. In 2024 bereiden we de nieuwe aanbesteding voor de functie Buurtsportcoach voor, met daarbij een passende opdracht.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

De buurtsportcoaches voeren de overeengekomen opdracht uit.

Stimuleren van sport en bewegen

Omschrijving

Het samen met welzijnsorganisaties stimuleren van sporten en bewegen en het zorgen voor ondersteuning bij de wandelchallenge, wandelvierdaagsen en de inzet van buurtsportcoaches.

Wat is het resultaat?

Bepaalde vormen van bewegen worden vanuit de gemeente ondersteund/gepromoot middels de buurtsportcoaches.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Sport en bewegen maken onderdeel uit van het (herijkte) Sportakkoord en vanaf 2023 van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Bij het opstellen van deze akkoorden zijn onder andere ook de welzijns- en maatschappelijke organisaties en buurtsportcoaches betrokken.

Jongerenparticipatie blijft belangrijk

Omschrijving

Jongerenparticipatie maakt blijvend onderdeel uit van de relatie gemeente-jeugd. We maken wel duidelijke afspraken aan de voorkant over verwachtingen en mogelijkheden. We betrekken de jeugd nog meer bij de gemeente. Daarvoor kunnen we diverse zaken inzetten, zoals we nu bijvoorbeeld al doen met Democracy en de Jongerengemeenteraadsdag. Ook nieuwe ideeën vanuit stakeholders over de verbinding met natuur kan daarin een plaats krijgen en dit soort initiatieven omarmen we.

De stem van de jeugd moet gehoord worden. Dat doen we via een jeugdadviseraad.

Wat is het resultaat?

Jongeren worden actief betrokken middels bepaalde programma's en activiteiten. Dit thema wordt ook meegenomen in het nieuwe participatiebeleid en het jeugd- en jongerenbeleid.

In 2024 onderzoeken we samen met jongeren welke vorm de jeugdadviseraad moet krijgen en gaan we hiermee aan de slag.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

We gaan in 2024 samen met jongeren en griffie onderzoeken welke vorm de jeugdadviseraad moet krijgen.

Jeugdadviseraad

Omschrijving

De stem van de jeugd moet gehoord worden. Dan doen we via een jeugdadviseraad met echte invloed op het gemeentelijke beleid;

Wat is het resultaat?

Jongeren worden actief betrokken bij (de uitvoering van) het gemeentelijk beleid middels een jeugdadviseraad, dit is onderdeel van het participatiebeleid. Dit thema wordt ook meegenomen in het nieuwe jeugd- en jongerenbeleid.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

We onderzoeken samen met de griffie hoe we uitvoering gaan geven aan de jeugdadviseraad.

Herijking gezondheidsbeleid

Omschrijving

We betrekken het gezondheidsbeleid bij het opstellen van het (integraal) Beleidsplan Sociaal Domein. Uitwerking over "wat" we gaan doen, zal opgenomen worden in een uitvoeringsplan. We hebben daarbij aandacht voor het Schone Lucht Akkoord.

Wat is het resultaat?

Het gezondheidsbeleid wordt betrokken bij het (integraal) Beleidsplan Sociaal Domein. Daarnaast wordt een uitvoeringsplan Gezondheid met aandacht voor het Gezond en Actief Leven Akkoord en het Integraal Zorgakkoord, waarbij aandacht is voor het Schone Lucht Akkoord.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Aan de hand van het (nog op te stellen) Beleidsplan Sociaal Domein, het GALA en het IZA stellen we een uitvoeringsplan Gezondheid op. Dit is een lopend proces.

Uitvoering Veilig Thuis

Omschrijving

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

In 2024 werkt Veilig Thuis verder aan het op orde brengen van de basis, zodat ze hun taken volgens wettelijke richtlijnen en landelijke vastgestelde kwaliteitskaders kunnen uitvoeren.

Extra subsidie

Omschrijving

Verenigingen die actief aan voorlichting en preventie van drugsgebruik doen, krijgen een extra subsidie van de gemeente bovenop hun bestaande subsidie voor jeugdleden.

Wat is het resultaat?

De subsidieregeling is aangepast, subsidie voor voorlichting en preventie van drugsgebruik is mogelijk.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

4.2 Participatie en schuldenproblematiek

Wat willen we bereiken?

Iedereen heeft recht op een sociaal minimum

Iedereen heeft recht op een sociaal minimum. Het Rijk is daar in de basis aan zet. Lokaal kunnen wij echter ook hier het verschil maken en veel van het (landelijk) verloren vertrouwen terugwinnen. De nieuwe vormen van armoede, zoals energiearmoede, pakken we aan en lossen we op. Ook door de verbinding tussen domeinen te leggen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ademruimte geven bij problematische schulden

Omschrijving

Bij problematische schulden zorgen we voor ademruimte, zodat de problemen met een schuldhelpverlener op een rij gezet kunnen worden. Zo voorkomen we verdere escalatie.

Wat is het resultaat?

Bij problematische schulden zorgen we voor een ademruimte van 3 maanden om zaken op een rijtje te zetten en te zoeken naar een oplossing.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Algemene voorzieningen realiseren

Omschrijving

De pilot Huiskamers zorgen voor laagdrempelige ontmoetingsmogelijkheden in Terheijden en Lage Zwaluwe. Hierdoor hoeven geen maatwerkvoorzieningen voor dagbesteding verstrekt te worden aan inwoners van die dorpen. Surplus zet hierbij in op aantrekkelijke activiteiten voor de bezoekers en actieve communicatie.

Wat is het resultaat?

Eind 2022 eindigde de pilot. De Huiskamers worden voortgezet. In 2023 werken we een plan uit voor voortzetting en eventueel verbreding van de algemene voorzieningen voor dagbesteding naar meerdere kernen in Drimmelen.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

De pilot Huiskamers worden voortgezet vanuit de middelen voor Wmo-begeleiding, een deel van de middelen van de Activiteitencoach en de GALA SPUK Sociale Basis. In 2024 wordt een collegevoorstel voorgelegd voor structurele financiering van de Huiskamers.

Bestrijding eenzaamheid

Omschrijving

Bestrijding eenzaamheid.

Wat is het resultaat?

De werkgroep Drimmelen Verbindt spant zich in om eenzaamheid onder onze inwoners te verminderen. Rond de week tegen de eenzaamheid in 2023 organiseert de werkgroep in iedere kern mogelijkheden voor inwoners om te praten over ontmoeten, activiteiten en eenzaamheid. Hierover zal uitgebreid worden gecommuniceerd.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

De werkgroep Drimmelen Verbindt spant zich in om eenzaamheid onder onze inwoners te verminderen. Rond de week tegen de eenzaamheid in 2024 organiseert de werkgroep een extra activiteit.

Doordecentralisatie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

Omschrijving

Vanaf 2022 zijn alle gemeenten zelf verantwoordelijk voor beschermd wonen in plaats van de centrumgemeenten. De middelen worden vanaf 2025 herverdeeld over de gemeenten, gefaseerd over een periode van tien jaar. De gemeenten in de regio Breda hebben vooruitlopend hierop vanaf 1 januari 2021 gezamenlijk de verantwoordelijkheid genomen voor beschermd wonen. Ze hebben in 2021 een regionaal beleidskader beschermd wonen voor de periode 2021-2025 vastgesteld. Ook is een (lichte) gemeenschappelijke regeling opgesteld waarin de samenwerking juridisch wordt geborgd. Deze regeling heeft zowel betrekking op de inkoop van als de toegang tot de voorzieningen. In 2023 is de toegang tot beschermd wonen in lijn met het beleidskader voor de meeste cliënten verschoven naar de lokale Wmo. Ook zijn er afspraken gemaakt tussen gemeenten, woningcorporaties en zorgaanbieders met betrekking tot huisvesting en zorgvuldige overdracht van cliënten die vanuit een intramurale setting weer in de wijk gaan wonen.

Wat is het resultaat?

De bedoeling van de doordecentralisatie is dat mensen met psychiatrische en sociaal-maatschappelijke problemen zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen en meedoen in hun eigen woonomgeving (van beschermd wonen naar een beschermd thuis). De gezamenlijke regionale begroting voor beschermd wonen 2024 laat een overschot zien dat wordt verdeeld over de deelnemende gemeenten naar rato van het aantal inwoners. Naar de toekomst toe blijven er (financiële) onzekerheden, zowel met betrekking tot de middelen die vanuit het rijk beschikbaar worden gesteld als tot de ontwikkeling van de kosten.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Huisvesting, inburgering en re-integratie statushouders

Omschrijving

We gaan onderzoeken waar er plaatsen zijn om de statushouders te huisvesten. In het tweede kwartaal van 2023 zal een start gemaakt worden met de uitwerking hiervan.

Wat is het resultaat?

Er is voldoende huisvesting om te voldoen aan de taakstelling huisvesting statushouderhouders zoals die door het Rijk is vastgesteld.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

In 2023 hebben we voldaan aan onze taakstelling voor de huisvesting van statushouders. Onze taakstelling voor de eerste periode 2024 bedraagt 30 personen. Momenteel hebben we maar 10 personen gehuisvest, want de gezinshereniging gaat zeker 1-1.5 jaar op zich wachten. Het is voor dit jaar en (mogelijk volgende jaren) daarom een uitdaging om te voldoen aan de taakstelling.

Iedereen moet mee kunnen doen

Omschrijving

We willen dat iedere inwoner van Drimmelen voelt dat hij of zij er écht toe doet. Iedereen moet mee kunnen doen.

Wat is het resultaat?

Iedere inwoner die mee wil doen, KAN meedoen. Iedereen die daar problemen bij ondervindt kan zich melden bij de gemeente voor ondersteuning. De gemeente werkt aan optimale toegankelijkheid, fysiek, telefonisch en digitaal. (gemeente brede visie op dienstverlening)

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Maatwerk is er en misbruik wordt tegenop getreden

Omschrijving

We bieden maatwerk en treden op tegen misbruik daarvan.

Wat is het resultaat?

We bieden maatwerk en treden op tegen misbruik daarvan, met oog voor de menselijke maat.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Voorkomen, opsporen en aanpakken van uitkeringsfraude is ook in 2024 actueel. We leveren maatwerk door met meerdere mensen naar de casus te kijken. We geven opdracht voor een onderzoek als minimaal 3 betrokken personen (casemanager, werkmakelaar en coördinator) dit nodig vinden. Er is een onderzoeksbudget in de begroting opgenomen wat vermoedelijk toereikend is

Mensen blijven uitdagen mee te doen

Omschrijving

We blijven mensen uitdagen zoveel mogelijk mee te doen in de samenleving, daarom breiden we de tegenprestatie naar vermogen verder uit.

Wat is het resultaat?

Iedere uitkeringsgerechtigde levert naar vermogen een tegenprestatie. De totale belastbaarheid welke ingevuld wordt, is gesteld op 32 uur per week zodat er voldoende tijd overblijft om te voldoen aan de verplichtingen die zijn verbonden aan het recht op bijstand (sollicitatieplicht, informatieplicht etc.). In het kader van maatwerk kan de 32 uur per week (deels) worden ingevuld met "niet beschikbaar voor arbeid wegens persoonlijke belemmeringen".

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Door middel van gesprekken proberen we iedereen te laten participeren. Indien het niet mogelijk is om uit te stromen naar betaalde arbeid, dan wordt ingezet op parttime werk, vrijwilligerswerk of - als ook dat niet mogelijk is - participeren door te sporten of deel te nemen aan georganiseerde activiteiten (bijvoorbeeld vrouwengroep). Alles wat daarin bereikt wordt is een vorm van tegenprestatie.

Mentale gezondheid belangrijk aandachtspunt bij schuldhulpverlening

Omschrijving

Bij schuldhulpverlening hebben we specifiek aandacht voor de mentale gezondheid van onze inwoners.

Wat is het resultaat?

In de contractuele afspraken met betrekking tot schuldhulpverlening nemen we op dat de schuldhulpverleners aandacht hebben voor mentale problemen en doorverwijzen naar ondersteuning indien nodig.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Overweging participatiebudget

Omschrijving

Om mensen écht te versterken en ademruimte te bieden, overwegen we om een participatiebudget aan inwoners met een uitkering of laag inkomen te verstrekken. We richten eerst een pilot in waarin we gaan meten wat het versterkend effect van deze maatwerkvoorziening precies is. Op basis van de uitkomsten van de pilot zullen we besluiten of we met deze voorziening doorgaan.

Wat is het resultaat?

In 2023 is een pilot gestart waarin we een participatiebudget aan inwoners met een laag inkomen verstrekken. Op basis van de pilot in 2023 wordt in 2024 besloten of en zo ja op welke manier we hiermee verder gaan.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

In 2023 zou een pilot participatiebudget gestart worden. In verband met prioritering van werkzaamheden, is dat niet gebeurd. Momenteel zijn we bezig met de eerste verkenningen om te deze pilot alsnog op te starten.

Sociaal minimum, humane behandeling en goede WMO-voorzieningen zijn uitgangspunten

Omschrijving

De gemeente heeft de taak en de plicht om inwoners, die dat echt niet zelf kunnen, te ondersteunen. Een sociaal minimum, goede Wmo-voorzieningen, een humane behandeling en hulp naar nieuwe kansen zijn daarbij uitgangspunten. De verandering naar integraal werken in het sociaal domein, zetten we daarom door. Hiermee krijgen we de vraag achter de vraag nog beter helder, missen we geen zaken en vinden we sneller de juiste oplossing.

Wat is het resultaat?

We bieden maatwerk en treden op tegen misbruik daarvan; met oog voor de menselijke maat. Bij multi-probleem situaties zorgt een procesregisseur voor stimuleren eigen kracht en inzet van de ondersteuning die nodig is.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

In 2024 stellen we een nieuw beleidsplan Sociaal domein op voor de komende 4 jaar waarin de grote ontwikkelingen in het hele Sociaal Domein beschreven worden.

Uitvoering beleidsplan sociaal domein

Omschrijving

De gemeenteraad stelde begin 2019 de beleidsnota Sociaal Domein vast voor de periode 2019-2023. Een van de onderdelen is te starten met procesregie om in complexe situaties tot één aanpak te komen: 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur. Daarnaast moeten de werkafspraken over privacy vernieuwd worden. Ook de mogelijkheden tot verbetering van cliëntondersteuning blijft een aandachtspunt. Als de pilot Huiskamers slaagt, werken we een plan uit voor de start van algemene voorzieningen voor dagbesteding in iedere kern.

Wat is het resultaat?

De procesregisseur en de Huiskamers zijn ingevoerd. Privacy en cliëntondersteuning behoeven nog extra aandacht. Ondertussen werken we aan een nieuw Beleidsplan Sociaal domein.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

In 2024 stellen we een nieuw beleidsplan Sociaal domein op voor de komende 4 jaar waarin de grote ontwikkelingen in het hele Sociaal Domein beschreven worden.

Zelfredzaamheid

Omschrijving

Zelfredzaamheid en het zoveel mogelijk mensen in hun kracht laten is het belangrijkste uitgangspunt van ons sociaal beleid.

Wat is het resultaat?

Zelfredzaamheid en het zoveel mogelijk mensen in hun kracht laten is het belangrijkste uitgangspunt van ons sociaal beleid en de uitvoering van dat beleid. Waarbij over en weer respectvol en doelgericht samenwerken tussen cliënt en consulent de basis is.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Statushouders worden gedurende de eerste zes maanden door ons financieel ontzorgd. Gedurende deze periode worden ze begeleid naar (financiële) zelfredzaamheid. Alle kwetsbare burgers worden begeleid naar meer zelfstandige weerbaarheid en begeleiding door MEE, Surplus en eventuele trajecten om de persoonlijke weerbaarheid te vergroten.

Zorg blijft bereikbaar voor wie dat nodig heeft

Omschrijving

Wie zorg écht nodig heeft, krijgt altijd zorg. De beoordeling van persoonlijke situaties blijft daarom mensenwerk, geen systeemwerk.

Wat is het resultaat?

De beoordeling door de gemeente gebeurt zorgvuldig. Indien nodig leiden we door naar ondersteuning. We blijven monitoren.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Zorgklanten in de Participatiewet zijn mensen die geen bijdrage kunnen leveren aan het arbeidsproces. De zorgondersteuning bestaat uit het samen met de burgers bespreken wat er wel kan (bijvoorbeeld vrijwilligerswerk, deelname aan sportactiviteiten etc.). We bieden ze de begeleiding naar deze vorm van participeren en door middel van gesprekken wordt de voortgang en ontwikkeling gemonitord.

4.3 Sociale structuur, sport en zorg

Wat willen we bereiken?

Investeren in onze sociale structuur

De zorgvraag neemt toe. Op alle zorgterreinen, van jong tot oud en van rijk tot arm. Nu is hét moment om te investeren in onze sociale structuur, het voorliggend veld. Meer en hogere subsidies voor onze verenigingen, stimuleringsregelingen op het gebied van bijvoorbeeld gezondheid, bewegen en sport, vernieuwde afspraken met onze welzijnsinstellingen. De dorpshuizen vervullen een cruciale functie in onze dorpen.

Op deze manier houden we de zorg in de toekomst goed en betaalbaar. Sporten is gezond en zorgt voor sociale samenhang.

Wat gaan we daarvoor doen?

Inclusiviteit

Omschrijving

Inclusiviteit en toegankelijkheid gelden voor iedereen en voor alle doelgroepen. We doen bij al het gemeentelijk beleid een toets of er wordt voldaan aan het wegnemen van fysieke of mentale drempels.

Wat is het resultaat?

Het project inclusie is uitgevoerd in 2021, 2022 en, met 1 jaar verlenging, 2023. Het project eindigt 2023 en er zijn veel stappen gezet. Met name op het gebied van bewustwording. Maar met het eindigen van het project, gaat het werken aan een meer inclusieve samenleving door. Voor dit soort veranderingsprocessen is een lange adem nodig. Structurele aandacht blijft van wezenlijk belang om veranderingen blijvend door te voeren. Een aanzet hiertoe zal worden gedaan in een overdrachtsdocument; dit is niet uitputtend, maar is een vervolgstap. Het geeft voortgang aan zaken die gedurende de looptijd van het project onvoldoende of niet aan bod zijn gekomen o.a. als gevolg van andere prioriteiten en ambities. Het biedt handvatten voor de organisatie voor het jaar 2024 en verder. Een aantal speerpunten zullen o.a. zijn: het faciliteren van een inclusiepanel bestaande uit ervaringsdeskundigen met mogelijk een koppeling met ASD, het onderbrengen van de rol als aanjager en contactpersoon bij een vaste medewerker, kijken of en hoe er meer aandacht uit kan gaan naar openbaar toe- en uitgangelijke openbare gebouwen en voorzieningen, zoals toiletten. Een voorstel wordt voorgelegd aan het college.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Het college heeft ingestemd met het voortzetten van inclusie door in 2024 tijdelijk een trainee in te zetten voor ca. 4 uur per week. Voor 2025 en verder besloot het college bij de kadernota af te wegen hoe er verder mee wordt omgegaan (structurele kosten € 28.000 per jaar). Dit volgt bij de Kadernota.

Mantelzorgwaardering

Omschrijving

De mantelzorgwaardering is belangrijk en meer dan een beloning. We gaan terug naar het oude niveau van € 200 incl. de mantelzorgverklaring voor eventuele extra ondersteuning.

Wat is het resultaat?

We waarderen de mantelzorgers van zelfstandig wonende zorgvragers met EUR 200 per jaar vanaf 2023.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

We waarderen de mantelzorgers van zelfstandig wonende zorgvragers met EUR 200 per jaar vanaf 2023.

Ondersteuning mantelzorgers

Omschrijving

We blijven mantelzorgers ondersteunen in hun belangrijke bijdrage aan de zorg voor hun naasten.

Wat is het resultaat?

We blijven mantelzorgers ondersteunen in hun belangrijke bijdrage aan de zorg voor hun naasten.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

We blijven mantelzorgers ondersteunen in hun belangrijke bijdrage aan de zorg voor hun naasten. Hiervoor ontvangen we GALA-middelen die aan versterking van de mantelzorgondersteuning worden besteed.

Samen met verenigingen plan maken om verenigingen te ondersteunen

Omschrijving

Een aantal verenigingen hebben in de coronatijd hun ledenaantal zien dalen doordat leden hebben opgezegd en (nog) niet zijn teruggekeerd. Het betreft een gedifferentieerd beeld. Samen met verenigingen maken we een plan om weer meer mensen bijvoorbeeld te laten sporten of muziek te maken en meer deel te nemen aan de samenleving via de verenigingen.

Wat is het resultaat?

Verhoging van het subsidiebedrag per jeugdlid om verenigingen te compenseren voor het aantal (jeugd)leden die zij (in coronatijd) hebben verloren.

Een uitgewerkt plan om de bijdrage per jeugdlid te verhogen met € 5.

Er is een totaalbedrag beschikbaar van € 10.000.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Alle verenigingen hebben begin 2024 een hoger bedrag (gemiddeld ~ 7%) per jeugdlid ontvangen. De effecten van deze financiële incentive zijn in dit stadium nog niet meetbaar.

Sportaccommodaties zijn een belangrijke infrastructuur

Omschrijving

Sporthallen, sport- en gymzalen vormen een interessante infrastructuur. Samen met de exploitanten en sportverenigingen gaan we na of we deze accommodaties breder kunnen inzetten;

Wat is het resultaat?

In Q1 2024 gaan we onderzoeken hoe we met name de binnensportaccommodaties breder kunnen inzetten. Inzet en beschikbaarheid van geprivatiseerde sportaccommodaties lijkt moeilijk haalbaar.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Afgelopen maanden is veel inzet gepleegd om alle accommodaties open te houden, hier blijven we mee doorgaan.

In juni wordt de raad meegenomen in de opzet van de beleidsevaluatie van de gemeenschapshuizen. Dit heeft de hoogste prioriteit. Vervolgens gaan we aan de slag met de beleidsevaluatie van de sportaccommodaties.

Sporten een impuls geven

Omschrijving

Sporten is gezond en zorgt voor sociale samenhang. We geven sport een eenmalige impuls voor talentontwikkeling en blijven zoeken naar continue instrumenten ter bevordering van de talentontwikkeling;

Wat is het resultaat?

We streven naar het ontwikkelen van meer sport en muziek talenten in onze gemeente.

Er worden aan meerdere individuele sporters incentives verstrekt voor de talentontwikkeling. In 2024 zullen ook bestaande initiatieven verder worden uitgebreid.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Verplaatsing BMX-vereniging onderzoeken

Omschrijving

We onderzoeken het verplaatsen van een BMX-vereniging in relatie tot woningbouw op eigen grond;

Wat is het resultaat?

De BMX vereniging heeft een ander terrein.

In eerder stadium (2019) is door de afdeling Grondgebied onderzoek gedaan naar de noodzaak om het BMX-terrein te betrekken bij de herontwikkeling van het gebied Stuivezandsestraat. Daar is ontkennend op geantwoord. Een potentiële kans om de accommodatie te upgraden door elders een nieuwe locatie aan te wijzen is daarmee vooralsnog op de lange termijn geschoven. De behoefte om de accommodatie weer een eigentijdse face lift te geven is onverminderd aanwezig. Wij zullen in overleg treden met de vereniging over de benodigde omvang van de update en daartoe in de meerjaren investeringsprognose extra middelen opnemen.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Verstevigen van het voorliggende veld

Omschrijving

We trekken structureel geld uit om het voorliggend veld te verstevigen. Dit gaat in ieder geval naar: Hogere subsidies voor (de jeugdleden van) onze verenigingen. We bekijken of we dit kunnen verbinden aan de bijdrage die zij leveren aan de maatschappelijke opgave van de gemeente.

Voorbeelden:

- Rookvrije generatie en anti-discriminatie;
- Het voorkomen van eenzaamheid onder ouderen en jongeren blijft een belangrijke plaats innemen in het gemeentelijke beleid. Met als doel gezondheidsverslechtering te voorkomen;
- Het armoedebeleid: preventie, vroegsignalering, maatwerk en miniregelingen die zorgen dat je mee kunt doen vormen de basis. Bijdrage aan Leergeld en gratis sporten en bibliotheek staan niet ter discussie, zodat kinderen nooit de dupe worden van armoede;
- Diverse punten genoemd onder de andere thema's in dit programma;

Wat is het resultaat?

Hogere subsidies voor verenigingen en sportaanbieders en daarnaast continuering van bestaande initiatieven en inclusie van het aanbod.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit

Financiële afwijkingen

Tabel 4.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

4. Sociaal domein		2024	2025	2026	2027	2028
Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)						
4.1 Onderwijs, jeugd en gezondheid						
1	Basisschool de Stuijthoek	66 V	132 V	-61 N	-61 N	-61 N
2	Leerlingenvervoer	-200 N	-200 N	-200 N	-200 N	-200 N
3	Gemeenschappelijke regeling: RBL West-Brabant	-50 N	-46 N	-46 N	-46 N	-46 N
4	Gemeenschappelijke regeling: Geweld in afhankelijkheidsrelaties en meldpunt Crisiszorg West-Brabant (GIA)		-42 N	-42 N	-42 N	-42 N
5	Gemeenschappelijke regeling: Centrum Jeugd en Gezin Drimmelen en Geertruidenberg (CJG)	106 V	-83 N	-83 N	-83 N	-83 N
6	Interne verwerkingsfout	0 V	-159 N	-159 N	-159 N	-159 N
7a	Jeugdhulp - Interne verwerkingsfout	-34 N	-34 N	-34 N	-34 N	-34 N
7b	Jeugdhulp - regionale samenwerking (WBO) - Projectkosten NvO	-41 N	-90 N	-90 N	0 V	0 V
7c	Jeugdhulp - regionale samenwerking (WBO) - Stijging specialistische jeugdzorgkosten	-287 N	-287 N	-287 N	-287 N	-287 N
7d	Jeugdhulp - regionale samenwerking (WBO) - Correctie stelpost jeugdzorg o.b.v. meicirculaire		-500 N			
8	Gemeenschappelijke regeling: Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GGD)		-105 N	-105 N	-105 N	-105 N
4.2 Participatie en schuldenproblematiek						
9	Sociale uitkeringen Werk & Inkomen	-225 N	-178 N	-178 N	-178 N	-178 N
10	Bijzondere bijstand	25 V				
11	Energietoeslag	-160 N				
12	Beschut werk	-50 N	-50 N	-50 N	-50 N	-50 N
13a	Gemeenschappelijke regeling: MidZuid	-11 N	-89 N	-86 N	-78 N	-121 N
13b	Gemeenschappelijke regeling: MidZuid - meicirculaire	-197 N	-135 N	-131 N	-128 N	-130 N
14	Specifieke uitkering Inburgering	120 V	120 V	120 V	120 V	120 V
15	Dienstverlening aanpak armoede en schulden (meicirc)	-29 N	-30 N	-29 N	-30 N	-30 N
4.3 Sociale structuur, sport en zorg						
16	WMO Huishoudelijke ondersteuning	-275 N	-275 N	-275 N	-275 N	-275 N
17	Gemeenschappelijke Regeling: Beschermd Wonen regio Breda	-13 N	413 V	250 V	250 V	250 V
18	Gemeenschappelijke regeling: Kleinschalig Collectief Vervoer (RWB)	11 V	-58 N	-44 N	-55 N	-73 N
19	Renovatie zwembaden	-30 N				
20	Sportpark Ruitersvaart	46 V				
21	Lopende kredieten / investeringsprognose: mutatie kapitaallasten	-12 N	-28 N	-46 N	-58 N	-58 N
Diverse kleine afwijkingen per saldo		27 V	17 V	17 V	17 V	17 V
Totaal Sociaal Domein		-1.213 N	-1.705 N	-1.557 N	-1.480 N	-1.543 N
Verschuiving tussen programma's						
13B	Algemene dekkingsmiddelen: Meicirculaire - WSW middelen	197 V	135 V	131 V	128 V	130 V
15	Algemene dekkingsmiddelen: Meicirculaire - Dienstverlening aanpak armoede en schulden (meicirc)	29 V	30 V	29 V	30 V	30 V
7d	Algemene dekkingsmiddelen: Meicirculaire - Correctie stelpost Jeugdzorg		500 V			
Totaal		226 V	666 V	160 V	158 V	160 V
Totaal 4. Sociaal domein		-987 N	-1.039 N	-1.397 N	-1.322 N	-1.383 N

Toelichting exploitatie

4.1 Onderwijs, Jeugd en Gezondheid

1. Basisschool de Stuijthoek

In de begroting 2024 zijn de afschrijvingslasten van het krediet van de school te laag opgenomen

waardoor er een nadeel is van € 61.000 vanaf 2026. Tevens is de ingebruikname later waardoor de kapitaallasten in 2024 en 2025 € 66.000 resp. € 132.000 lager zijn.

2. Leerlingenvervoer

Op basis van het eerste kwartaal, waarvan de tarieven en de inzet van vervoersmiddelen bekend zijn, is de verwachting dat alleen voor 2024 de kosten € 200.000 hoger zullen zijn dan begroot. Voor het nieuwe schooljaar zijn de kosten nog niet exact bekend, omdat dan na een aanbesteding mogelijk een nieuwe vervoerder zal starten en het aantal kinderen in het vervoer per schooljaar wijzigt. De oorzaken van de stijging is de NEA indexering van 2023 (13%) met daarbovenop de NEA-indexering van 2024 van 4%. Dit is meer dan begroot. Bovendien is het aantal leerlingen die vervoerd moeten worden gestegen wat tot gevolg heeft dat er 128 ritten meer gereden zijn dan in de begroting is opgenomen. Daarnaast zijn de kosten van de ritten die volgens het contract addendum volgens andere prijsafspraken worden gereden gestegen met 48% t.o.v. de begroting.

3. Gemeenschappelijke regeling RBL West-Brabant Regionaal Bureau Leren (RBL)

De eerste begrotingswijziging 2024 vanwege doorontwikkeling RBL leidt tot een structurele kostenverhoging van ruim € 45.000. Deze eerste stap is nodig om 'de basis op orde te krijgen', oftewel, zodat het RBL in ieder geval aan haar wettelijke taken kan blijven voldoen. Er volgt nog een raadsvoorstel waarin e.e.a. nader wordt toegelicht en tevens wat dit dan betekent voor de begroting 2025 en verder. De tweede en veel ingrijpendere stap van de doorontwikkeling is voorlopig 'on hold' gezet. De jaarrekening van het RBL laat helaas ook een tekort zien van € 61.000 waarbij het aandeel van Drimmelen € 5.000 bedraagt. De oorzaak hiervan ligt grotendeels in extra benodigde inhuur vanwege ziekteverzuim en onvoldoende sturing op de inhuur.

4. Gemeenschappelijke regeling Geweld In Afhankelijkheidsrelaties (GIA)

Er heeft een verkenning plaatsgevonden voor het takenpakket van GIA. Voorgesteld wordt om niet onder de druk van de bezuinigingen te werken aan het versterken van lokale teams en het realiseren van een regionaal netwerk aan expertise, waarmee mogelijk efficiencywinst geboekt kan worden. Daarnaast bedraagt de indexering van de gemeentelijke bijdrage 2,9% en valt de gemeentelijke bijdrage voor de Safegroep, die voorheen door regio West Brabant Oost afzonderlijk werd bekostigd, ook onder de gemeentelijke bijdrage aan GIA (alleen verschuiving). In totaal betekent dit echter wel een structurele verhoging van de gemeentelijke bijdrage aan de GR GIA vanaf 2025.

5. Gemeenschappelijke regeling Centrum Jeugd en Gezin Drimmelen en Geertruidenberg (CJG)

De stijging van de bijdrage vanaf 2025 van € 83.000 wordt veroorzaakt door indexering. Hier tegenover staat een voordeel van € 106.000 in 2024 a.g.v. het positieve rekeningresultaat van het CJG over 2023. Het overschot is ontstaan doordat de extra middelen voor het terugdringen van de wachttijden niet meer nodig bleken te zijn te zijn. De reguliere bijdrage 2023 aan het CJG komt overeen.

6. Interne verwerkingsfout

Incidentele middelen voor extra formatie jeugdprofessionals a € 159.000, in verband met het werken op scholen en de opdracht voor het terugdringen van wachtlijsten, zijn in de begroting ten onrechte als dekking voor de exploitatiebijdrage aan het CJG opgenomen. Dit wordt nu gecorrigeerd.

7. Jeugdhulp - regionale samenwerking (WBO)

a. Dienstverleningsovereenkomst (DVO)

Bij de initiële begroting 2024 hebben we op basis van regionale gegevens € 144.000 geraamd voor de DVO. Op basis van de huidige kostenoverzichten is € 168.000 nodig. Dit heeft te maken met extra inhuur op het gebied van data-analyses en data-gestuurd werken, inkoop- en contractmanagement regio West-Brabant Oost. Ook de kosten van enkele andere dienstverleners binnen de Jeugdzorg (Crisismeldpunt en Crisisinterventieteam) stijgen harder dan waarmee in de begroting rekening was gehouden (€ 10.000).

b. Projectkosten Norm voor Opdrachtgeverschap WBO Jeugd

De projectkosten voor NVO 2024 vallen € 41.000 hoger uit. De voorbereiding loopt t/m 2026, maar in de begroting is alleen rekening gehouden met 2024. Dit heeft te maken met de onder meer de voorbereidingen van de oprichting van de Gemeenschappelijke Regeling meer tijd met zich meebrengt dan voorzien (€ 90.000 nadelig).

c. Stijging specialistische jeugdzorgkosten

De jeugdhulpkosten stijgen met name door de indexering van tarieven jeugdhulpregio WBO met 6,1% vanwege CAO-ontwikkelingen. Een aantal opvallende zorgvormen waar andere zaken spelen, zijn:

Jeugdbescherming Brabant

Op 18 oktober 2023 hebben het Rijk en de VNG een akkoord bereikt voor de invoering van landelijke tarieven Gecertificeerde instellingen (GI's). Dit met als primaire doelstelling om te komen tot eenduidige reële normuren voor uitvoering van jeugdbeschermingsmaatregelen, tegen tarieven gebaseerd op reële kostprijzen. Om de tarieven GI's tijdig te kunnen implementeren in regio West-Brabant Oost (WBO) was besluitvorming noodzakelijk, zijn de addenda gepubliceerd (middels vrijwillige transparantie) en zijn tarieven per 1 april 2024 geëffectueerd. Op 27 februari 2024 heeft het college een besluit genomen over de tarieven GI's 2024 en per raadsbrief van 4 maart 2024 is de raad vervolgens geïnformeerd. De meerkosten hiervan zijn ruim € 32.000 structureel.

Verblijf en Crisis

Het lumpsumbedrag is naar beneden bijgesteld. Weliswaar was er een toename van de kostprijs maar door de afname van het zorgvolume betreft dit voor de gemeente Drimmelen een voordeel van € 109.000. De afname in zorgvolume bij de zorgvormen Verblijf en Crisis (en de bijbehorende toename bij Ambulant) is een gevolg van de maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd en past binnen de ontwikkelopgaven 'zo thuis mogelijk' en de gewenste 'beweging naar de voorkant' die we maken. Ook past dit binnen het ingezette beleid van 'De juiste hulp zo dichtbij mogelijk' zoals opgenomen in de Regiovisie Jeugd West-Brabant Oost.

d. Correctie stelpost jeugdzorg o.b.v. meicirculaire 2024

In de meicirculaire 2024 is opgenomen dat de geraamde extra besparing van het Rijk van € 500 miljoen voor 2025 komt te vervallen, omdat de maatregelen die tot besparing moeten leiden nog niet zijn gerealiseerd.

Uitgangspunt is dat het vervallen van de extra korting geen budgettair effect heeft. Het verloopt budgettair neutraal, omdat gemeenten in de begroting voor Jeugdzorg rekening mochten houden met de voorgenomen besparing en een lagere raming van de uitgaven. Dit wordt voor 2025 nu teruggedraaid.

Dit betekent voor de gemeente Drimmelen dat de ingeboekte besparing van € 500.000 in 2025 wordt teruggedraaid, daar tegenover staan extra inkomsten vanuit de algemene uitkering.

8. Gemeenschappelijke regeling: Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GGD)

De gemeentelijke bijdrage aan de GGD West-Brabant stijgt voor de gemeente met € 105.000 ten opzichte van 2024. Belangrijkste reden voor deze stijging betreft een autonome ontwikkeling, namelijk de indexering van 4,65%.

4.2 Participatie & Schuldenproblematiek

9. Sociale Uitkeringen Werk & Inkomen

Het budget loonkostensubsidie moet met € 77.500 structureel worden verhoogd, omdat het aantal mensen met een arbeidsbeperking dat aan het werk gaat ieder jaar toeneemt waardoor de uitgaven jaarlijks stijgen. De stijging is echter groter dan verwacht. Daarnaast is een bijstelling van het budget Sociale Uitkeringen noodzakelijk vanwege de (verwachte) toestroom van asielzoekers die in eerste instantie veelal zijn aangewezen op een uitkering. Deze stijging van € 100.000 is naar verwachting ook structureel. Hier tegenover staat dat het Rijk juist op landelijk niveau een daling verwacht van de uitgaven bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidie waardoor de rijksvergoeding daalt met € 47.000 vanaf 2024. De verwachting is de verwachte compensatie voor de stijging van de uitgaven loonkostensubsidie het nadeel van € 47.000 weer opvangt.

10. Bijzondere bijstand

Het budget bijzondere bijstand kan incidenteel met € 25.000 verlaagd worden. We zijn nu namelijk bezig met de evaluatie van het vorige beleidsplan en de opstart van het nieuwe uitvoeringsplan waardoor € 50.000 van het budget voor de uitvoering van het beleidsplan niet besteed zal worden. De verwachting is dat we de middelen in 2025 weer volledig nodig hebben. Verder is in het coalitieprogramma opgenomen dat er in 2023 een pilot met maatwerkvoorziening participatie voor inkomensgerechtigden en lagere inkomens moet komen en dat hiervan eenmalig € 25.000 beschikbaar is in 2023. De pilot is in 2023 niet gestart, i.v.m. prioritering van werkzaamheden. Momenteel zijn we volop bezig met de start hiervan. Van het overschot van € 50.000 zal € 25.000 gereserveerd worden voor de pilot.

11. Energietoeslag

We hebben in 2023 € 772.389 ontvangen voor de energietoeslag en de uitvoering van deze regeling. Het grootste deel is in 2024 direct besteed, € 190.000 hadden we nog niet besteed omdat de regeling

loopt tot en met 30 juni 2024. Vanwege het jaarrekeningsaldo kon dit bedrag niet overgeheveld worden naar 2024, maar de aanvragen, uitvoeringskosten en eventuele bezwaren lopen wel door. Vanwege de doorlopende werkzaamheden in 2024 is € 160.000 nodig (€ 80.000 energietoeslagen en € 80.000 uitvoering).

12. Beschut werken

Er zijn 4 personen in onze gemeente komen wonen (verhuisd) met een Beschut-werk indicatie waardoor de kosten voor Beschut werken structureel met € 50.000 stijgen.

13a. Gemeenschappelijke Regeling MidZuid

De herziening van de begroting 2024 en afrekening over 2023 zorgen voor een hogere gemeentelijke bijdrage van € 11.000 in 2024. De begroting 2025 heeft een nadelig effect van € 89.000 in 2025, € 86.000 in 2026, € 78.000 in 2027 en daarna € 121.000 in 2028. De oorzaken van deze stijging in de bijdrage zijn de stijgende inflatie, hogere rente, lagere huuropbrengst en fors stijgende ICT kosten. Door de uitstroom uit de WSW, mede als gevolg van gunstige regelingen (CAO) om minder te werken en eerder te stoppen, komt de productiecapaciteit en daarmee het resultaat onder druk te staan. Midzuid zoekt samen met de deelnemende gemeenten naar mogelijkheden om de gemeentelijke bijdrage te laten dalen.

13b. Gemeenschappelijke Regeling MidZuid effect meicirculaire

Via de meicirculaire hebben gemeenten structureel extra middelen gekregen i.h.k.v. de Wet Sociale Werkvoorziening om hen tegemoet te komen bij de financiële uitdagingen die zij ervaren rondom de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven. Dit gaat dan om de gevolgen van de krimpende doelgroep op de fysieke infrastructuur en om zoveel mogelijk personen aan passend werk te helpen. Tevens wordt rekening gehouden met loon/prijscompensatie. In de gemeenschappelijke regeling is vastgelegd dat we deze middelen doorbetalen aan MidZuid, omdat zij voor de gemeente de WSW uitvoeren. MidZuid heeft in de bijgestelde begroting 2024 reeds rekening gehouden met deze aanvullende middelen.

14. Specifieke uitkering Inburgering

Vanwege een toename van het aantal inburgeraars ontvangen we vanaf 2024 een Specifieke uitkering Inburgering die € 420.000 hoger is dan begroot. Uit deze extra middelen kunnen we uitgaven dekken die reeds begroot zijn zoals een deel van de subsidie Vluchtelingenwerk waardoor we een structureel voordeel hebben van € 120.000.

15. Dienstverlening aanpak armoede en schulden (meicirculaire)

Vanuit de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden, die in juli 2022 aan de Tweede Kamer is gepresenteerd, heeft het kabinet via de meicirculaire € 40 miljoen aan structurele middelen voor betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden beschikbaar gesteld. De toekenning vanaf 2024 zal structureel plaatsvinden om gemeenten verder in staat te stellen om strategisch en doelgericht te handelen en hun activiteiten uit te breiden zoals het verdubbelen van het gebruik van schuldhulpverlening en het bevorderen van activiteiten om armoede onder kinderen te bestrijden. Voor Drimmelen is dit ca. € 30.000 per jaar. Voorgesteld wordt deze middelen in te zetten voor schuldhulpverlening.

Het aantal aanvragen schuldhulpverlening zal ook in Drimmelen de komende jaren naar alle waarschijnlijkheid toenemen. Het ministerie steekt daar ook op in. Ze willen insteken op preventie, zodat meer mensen gebruik maken van de schuldhulpverlening om problemen achteraf te voorkomen. We merken de toename van de aanvragen nu al. Het extra budget wordt in 2024 en zal door de toename van de aanvragen ook de komende jaren ingezet gaan worden.

4.3 Sociale structuur, sport en zorg

16. WMO Huishoudelijke ondersteuning

De ontwikkelingen in de branche hulp bij het huishouden leiden tot een zeer forse kostenstijging bij de aanbieders. Zo stijgen de CAO lonen sterk, bereiken steeds meer medewerkers een hogere loonschaal, blijft het ziekteverzuim hoog en blijken de overheadkosten van de gemiddeld efficiënte aanbieder hoger dan aangenomen. De contractueel afgesproken indexering volstaat niet om de kostenstijging te compenseren. Om te voldoen aan de eisen van de AMvB reële prijs moeten de tarieven worden herzien en fors worden bijgesteld. Structureel stijgen de kosten hierdoor met € 275.000.

De eerste twee maanden van dit jaar hebben veel meer mensen dan in de eerste twee maanden van vorig jaar een aanvraag voor hulp bij het huishouden ingediend. Nu is nog niet duidelijk of dit een structurele toename is. Daarom is het budget hiervoor nog niet aangepast. Het risico op een budgetoverschrijding neemt toe.

17. Gemeenschappelijke regeling: Beschermd Wonen regio Breda

De regionale begroting Beschermd Wonen vertoont al enkele jaren forse overschotten. Hieraan ligt een aantal factoren ten grondslag: meevallers in de uitkering vanuit het rijk, meevallers in de tariefstelling/indexering, daling van het aantal cliënten. Het aandeel in het overschot dat de gemeente Drimmelen ontvangt wordt in 2024 enigszins naar beneden bijgesteld omdat conform bestuurlijke afspraak een deel van de regionale middelen beschermd wonen wordt ingezet voor maatschappelijke opvang. Voor 2025 laat de concept begroting van de Beschermd Wonen regio wederom een fors overschot zien. Voor de jaren na 2025 is er geen volledige zekerheid of deze ontwikkeling zich in deze omvang voortzet waardoor er rekening wordt gehouden met een voordeel van € 250.000. Dit leidt tot een nadeel van € 13.000 in 2024 en een daling van de kosten van € 413.00 in 2025 en € 250.000 voor de daarop volgende jaren.

18. Gemeenschappelijke regeling: Kleinschalig Collectief Vervoer (RWB)

Het Wmo deeltaxi vervoer is opnieuw aanbesteed. Er is voorlopig gegund. We hielden in de begroting 2024 rekening met een financieel voordeel van 2025. Door een hoger beroep tegen de voorlopige gunning is dit onzeker. We rijden in 2024 nog één jaar door met de oude vervoerder. In 2024 zijn de kosten iets lager dan geraamd. In de meerjarenbegroting houden we rekening met hogere tarieven. Dat komt omdat we nog niet weten wat de uitkomst van het hoger beroep zal zijn. Dit leidt tot een voordeel van € 11.000 in 2024 en nadelen in de jaren daarna van gemiddeld € 55.000.

19. Renovatie zwembaden

Na de renovatie in 2020 van de beide zwembaden hebben we de hoofdaannemer in gebreke gesteld voor een aantal als 'onvoldoende' gekwalificeerde werkonderdelen. Op basis van het verkregen vonnis ultimo december 2021 en het verstrijken van de hoger beroepstermijn in december 2022 is de dialoog met de hoofdaannemer in 2023 opnieuw gevoerd om de nog openstaande kwesties af te wikkelen. Dit is vooralsnog niet gelukt en heeft uiteindelijk geresulteerd in een nieuwe zitting bij het Gerechtshof in 's-Hertogenbosch op 5 maart 2024. Door overmacht is deze zitting verplaatst naar 19 september 2024. Daarmee zijn extra kosten van juridische en technische aard gemoeid. Geraamd wordt een extra bedrag van € 30.000 incl. btw.

20. Sportpark Ruitersvaart - Vervanging top laag (zie ook kredieten)

De renovatie van het A-veld is al enkele jaren uitgesteld. In 2024 is op basis van de kwaliteitsnorm verder uitstel ongewenst. In 2023 was budget beschikbaar voor de leunhekken. Daarom wordt voorgesteld om de renovatiewerkzaamheden midzomer 2024 uit te voeren inclusief het leunhekwerk, de ballenvangers en de aanleg van een nieuwe beregeningsinstallatie en drainage. Voorgesteld wordt om het op het programma beschikbare budget van € 46.000 om te zetten naar een krediet (toplaag vervangen is krediet) inclusief leunhekwerk, ballenvangers, beregeningsinstallatie en drainage van € 131.000 incl. btw.

Investerings	Jaar	Raming	Uitgaven	Restant	Mutatie	Status
<i>Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)</i>						
1 Vervanging gevel afwerking Sporthal De Amerhal	2024	-	-	-	-120 N	Nieuw
2 Krediet Frisse scholen 2024	2024	-	-	-	-125 N	Nieuw / correctie
Krediet Frisse scholen 2025 (investeringsprognose)	2025	-	-	-	-125 N	Nieuw / correctie
Krediet Frisse scholen 2026 (investeringsprognose)	2026	-	-	-	-125 N	Nieuw / correctie
		-	-	-	-375 N	
3 Sportpark Ruitersvaart - Vervanging top laag A-veld	2024	-	-	-	-131 N	Nieuw
Sportpark Ruitersvaart - Vervanging top laag A-veld	2025	41	-	41	41 V	Opheffen
		41	-	41	-90 N	
4 Renovatie top laag grasveld B Heesterbosch	2021	54	-	54	54 V	Verschuiven naar 2025
Renovatie top laag grasveld B Heesterbosch	2025	-	-	-	-116 N	Nieuw
		54	-	54	-62 N	
5 Renovatie top laag grasveld A Moerbos	2023	60	132	-72	-72 N	Ophoging
Totaal		155	132	23	-719 N	

Toelichting investeringen

Gevelafwerking Amerhal 2024

De bestaande houten gevelafwerking van de oudbouw zal vervangen worden door een metaalafwerking die overeenkomt met de gevelafwerking van de gymzaal. Voor de vervanging van de

gevelafwerking van de aanbouw van de Amerhal door een metaalafwerking is een krediet benodigd van € 120.000 incl. btw.

Kredieten Frisse Scholen

In het coalitieprogramma is opgenomen dat er voor een periode van 4 jaar € 500.000 (€ 125.000 per jaar) aan kredieten opgenomen zou worden. In de begroting is helaas alleen de eerste jaarschijf verwerkt. Dit is nu gecorrigeerd.

Sportpark Ruitersvaart - Vervanging toplaag in 2024 (Zie ook Financiële afwijkingen)

De renovatie van het A-veld is al enkele jaren uitgesteld. In 2024 is op basis van de kwaliteitsnorm verder uitstel ongewenst. In 2023 was budget beschikbaar voor de leunhekken. Daarom wordt voorgesteld om de renovatiewerkzaamheden midzomer 2024 uit te voeren inclusief het leunhekwerk, de ballenvangers en de aanleg van een nieuwe beregeningsinstallatie en drainage.

Voorgesteld wordt om het in 2025 beschikbare krediet van € 41.000 en op het programma beschikbare budget van ruim € 45.000 om te zetten naar een krediet (toplaag vervangen is krediet) inclusief leunhekwerk, ballenvangers, beregeningsinstallatie en drainage van € 131.000 incl. btw.

Sportpark Heesterbosch Wagenberg - Vervanging Toplaag veld B 2025

Voor het Heesterbosch staat de renovatie van het B veld gepland voor dit jaar, maar het is wenselijk de werkzaamheden uit te voeren in 2025. Het bestaande krediet van € 54.000 vervalt en wordt vervangen door een nieuw krediet van € 116.000 incl. btw voor de vervanging van een toplaag, leunhekwerk en bestratingswerkzaamheden.

Renovatie toplaag grasveld A Moerbos

Project zit in een afrondende fase. Afwikkeling in Q1 2024. Krediet is overschreden doordat tijdens de renovatie is gebleken dat de kwaliteit van de drains ondermaats was. Daarom is besloten tot volledige vervanging. Voorgesteld wordt het krediet met € 72.113 te verhogen.

Algemene dekkingsmiddelen

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen. Het gemeentefonds (algemene uitkeringen) en de OZB (lokale heffingen) zijn de grootste onderdelen. Volgens de regels van het BBV (notitie Lokale heffingen) voegen we aan de begroting een Financiële begroting toe. Hier leest u onze baten en lasten met een toelichting.

Tabel 5.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

Algemene Dekkingsmiddelen	2024	2025	2026	2027	2028
Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)					
1 Saldo financieringsfunctie: Hogere rentelasten	-283 N	-329 N	-289 N	-250 N	-210 N
2 Lokale heffingen: Nagekomen kosten afwikkeling TOG	-64 N				
3 Gemeenschappelijke regeling: Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling	-42 N	-38 N	-38 N	-38 N	-38 N
4 Gemeentefonds: decembercirculaire	1.070 V				
5 Gemeentefonds: meicirculaire	1.112 V	3.575 V	4.481 V	4.453 V	2.565 V
6 Gemeentefonds: Loonprijscompensatie		-1.370 N	-1.370 N	-1.370 N	-1.370 N
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	1.794 V	1.839 V	2.785 V	2.796 V	948 V

Verschuiving tussen programma's					
5 Programma 4: Meicirculaire - WSW middelen	-197 N	-135 N	-131 N	-128 N	-130 N
5 Programma 4: Meicirculaire - Dienstverlening aanpak armoede en schulden	-29 N	-30 N	-29 N	-30 N	-30 N
5 Programma 4: Meicirculaire - Correctie stelpost Jeugdzorg		-500 N			
Totaal verschuivingen tussen programma's	-226 N	-665 N	-160 N	-158 N	-160 N

Mutatie reserves					
1. Burger en bestuur					
2. Openbare ruimte					
3. Ruimte, wonen en economie	100 V	-	-	-	-
4. Sociaal domein					
Overhead					
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	100 V	0 V	0 V	0 V	0 V

Totaal Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	1.667 V	1.173 V	2.624 V	2.638 V	787 V
---	----------------	----------------	----------------	----------------	--------------

Toelichting exploitatie

1. Saldo financieringsfunctie: Hogere rentelasten

Door oplopende rente nemen de rentekosten toe. Oude leningen met lage rente worden afgelost conform de contracten en daar komen nieuwe duurdere leningen voor in de plaats. Daarnaast is het investeringsvolume toegenomen waar voor extra financiering wordt aangetrokken.

2. Lokale heffingen: Nagekomen kosten afwikkeling TOG

De Heffing en Invordering van de gemeentelijke belastingen zijn tot en met 2023 aan TOG uitbesteed. De afwikkeling van 2023 en voorgaande jaren van bezwaren en de incasso vindt nog deels plaats in 2024. Ook het verzorgen van de aangiften toeristenbelasting is nog gedaan door TOG. De kosten van TOG die hiervoor nog gemaakt worden zijn in de begroting 2024 niet geraamd. In deze voorjaarsnota dient nog de volgende raming te worden opgenomen:

Kosten invorderen: € 24.000

Kosten TOG betreffende afwikkeling bezwaarschriften, klachten, toeristenbelasting etc. € 25.000

Inschatting extra afwikkelingskosten TOG etc. €15.000

3. Gemeenschappelijke regeling: Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en

Waardebepaling

De bijdrage voor de gemeente Drimmelen die geraamd is bij de eerste wijziging van de begroting van SVHW bedraagt € 445.000.

De verhoging van bijdrage van € 388.500 naar € 445.000 wordt veroorzaakt door onder andere een hogere procentuele stijging van de CAO-lonen dan verwacht.

Daarnaast is er bij de begroting 2024 van SVHW rekening gehouden met een te lage indexatie van het Consumenten Prijsindexcijfer (CPI) en was er sprake van aanvullende indexatie van de materiële kosten. Tevens is er een toename van inhuur van personeel voor het afhandelen van No cure no pay (NCNP) bezwaren en zijn er hogere portokosten. Tegenover de hogere kosten stonden ook hogere opbrengsten door een toename van de renteopbrengsten.

Deze wijzigingen zorgen voor een stijging van de bijdrage met ca € 56.500 voor de gemeente Drimmelen. Hiervan komt € 41.500 ten laste van algemene dekkingsmiddelen en € 15.000 ten laste van afval en riool.

4. Gemeentefonds: decembercirculaire

Grote verschillen	2024	2025	2026	2027	2028
Huishoudens met een laag inkomen	1.034.138				
Diverse kleine verschillen	36.272				
Totaal verschil	1.070.410	-	-	-	-

Bij de decembercirculaire is maar één maatstaf geactualiseerd. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft actuele aantallen aangeleverd bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) voor de maatstaf Huishoudens met een laag inkomen met drempel. Bij de gemeente Drimmelen is sprake van een stijging van 8,7% ten opzichte van de aantallen bij de septembercirculaire. Deze stijging zorgt voor een stijging in de algemene uitkering van ongeveer € 1 miljoen in 2024.

5. Gemeentefonds: meicirculaire

Gemeentefonds	2024	2025	2026	2027	2028
Meicirculaire 2024	48.773.584	50.198.127	47.224.838	47.467.821	47.739.759
Decembercirculaire 2023	47.681.772	46.621.362	42.743.208	43.014.301	45.174.692
Mutatie gemeentefonds	1.111.812	3.574.765	4.481.428	4.453.320	2.565.067
Te oormerken bedragen					
Loonprijscompensatie		1.370.000	1.370.000	1.370.000	1.370.000
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	29.021	30.345	29.305	29.785	30.010
Participatie (WSW) (IU)	197.209	135.021	131.143	128.380	130.352
Correctie stelpost jeugdzorg o.b.v. meicirculaire 2024		500.000			
Totaal te oormerken bedragen	226.230	2.035.366	1.530.448	1.528.145	1.530.362
Netto effect begroting	885.582	1.539.399	2.950.980	2.925.175	1.034.705

De te oormerken bedragen zijn toegelicht onder financiële afwijkingen bij programma 4.

6. Loonprijscompensatie

De begroting is, inclusief meerjarenraming, opgesteld op prijspeil 2023. In de meicirculaire wordt jaarlijks compensatie gegeven voor de loon- en prijsstijging, deze is dit jaar hoger door de stijgende inflatie.

Overhead

Financiële afwijkingen

Tabel 6.1. Overzicht financiële afwijkingen bestaand beleid

Overhead	2024	2025	2026	2027	2028
Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)					
Management en bestuursondersteuning					
1 Vrijval budget Wet Open Overheid (WOO)	50 V	50 V	50 V	50 V	50 V
Totaal Overhead	50 V	50 V	50 V	50 V	50 V

Totaal Overhead	50 V	50 V	50 V	50 V	50 V
-----------------	------	------	------	------	------

Tabel 6.2. Overzicht openstaande kredieten overhead

Investerings	Jaar	Raming	Uitgaven	Restant	Mutatie	Status
Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)						
1 Hakselaar	2024	35	-	35	35 V	Verschuiven naar 2026
2 Snipperkar	2024	20	-	20	20 V	Verschuiven naar 2026
3 Tractor	2024	65	-	65	65 V	Verschuiven naar 2026
4 Lamellen	2017	60	-	60	60 V	Samenvoegen
5 Vervangen technische infrastructuur	2016	153	113	40	40 V	Samenvoegen
6 Interieur aanpassingen	2024				-100 N	Samenvoegen
Totaal		333	113	220	120 V	

Toelichting exploitatie

1. Gedeeltelijke vrijval budget Wet Open Overheid (WOO)

Voor de ingang van de Wet Open Overheid werden de kosten hoger ingeschat dan nu blijkt in de praktijk. Hierdoor laten we een gedeelte van het budget vrijvallen en ontstaat er een voordeel van € 50.000.

Toelichting investeringen

1. Hakselaar / 2. Snipperkar / 3. Tractor

De technische staat van deze tractiemiddelen is voldoende om de investering twee jaar uit te stellen.

4. Lamellen / 5. Vervangen technische infrastructuur / 6. Interieur aanpassingen

Het openstaande krediet lamellen en het restant van het krediet vervangen technische infrastructuur worden samengevoegd tot één nieuw krediet: interieur aanpassingen. Met dit krediet van € 100.000 worden er onder andere nieuwe bureaus inclusief toebehoren aangeschaft waardoor het aantal werkplekken wordt verhoogd. Dit sluit aan op de afgesproken flex ratio van 0.6 keer het aantal FTE in dienst. Verder worden er wanden aangepast, akoestische verbeteringen doorgevoerd in het vergadercentrum en extra beplanting aangeschaft.

Het krediet voor het vervangen van de lamellen vervalt daarmee. Deze zijn voorlopig nog niet aan vervanging toe. De technische infrastructuur is vervangen zoals gepland, het resterende budget is niet meer benodigd voor het originele doeleinde.

Kadernota 2025

Inleiding kadernota

Inleiding

Met de kadernota geven we richting voor het opstellen van de begroting 2025 en de meerjarenraming tot en met 2028. Dit doen we op basis van de verwachtingen die we hebben voor de komende jaren. Het overgrote deel van onze inkomsten komt van het Rijk. Met de val van het kabinet en de bijbehorende verkiezingen en onderhandelingen is er tijdens het proces van het opstellen van deze kadernota veel onzekerheid. Het oude kabinet heeft in april een voorjaarsnota uitgebracht met daarin flinke wijzigingen voor de gemeenten. In mei is er een hoofdlijnen akkoord gepresenteerd met ook weer ingrijpende maatregelen richting gemeenten.

Deze schuivende panelen zijn voor ons een zorg. Deze geven onzekerheid in een periode dat de financiële ruimte juist terugloopt. De afgelopen jaren zijn we aan het toewerken naar een nieuwe financiering systematiek met het Rijk. We zien hier al enige tijd een groot tekort voor de gemeenten uitkomen, zo ook voor Drimmelen. Het jaar waarin dat gebeurt, 2026 komt steeds dichterbij. We zien ook een teruglopende ruimte bij de rijksfinanciën. Na jaren van groei hebben we te maken gekregen met de coronacrisis en de oorlog in Oekraïne. Het Rijk heeft hierbij jaren extra geïnvesteerd met tijdelijk geld terwijl de groei terug liep.

We hebben geen glazen bol maar het meest waarschijnlijke wat we zien is een stevig teruglopend budget voor Drimmelen. Dit betekent dat het college zich de fundamentele vraag heeft gesteld of bezuinigen nu noodzakelijk is. Het voorlopige antwoord hierop is 'nee'. We geloven dat dit nu meer kwaad dan goed zou doen. Hiervoor is echter wel een nieuwe koers nodig. De marges worden veel kleiner en bezuinigingen kunnen de komende jaren wel nodig gaan worden. We zullen scherper aan de wind moeten gaan varen om Drimmelen door deze storm te krijgen.

Het college ziet de komende jaren een aantal uitdagingen, die nog een plek moeten krijgen in de meerjarenbegroting. Hierbij moeten we denken aan onderwijshuisvesting, sportvelden, sociaal maatschappelijke accommodaties, organisatieontwikkeling, grondverwerving en andere zaken die te maken hebben met de openbare ruimte. De investeringen die daarvoor nodig zijn, zijn nog niet structureel in de meerjarenbegroting opgenomen. Om een gezond meerjarenperspectief te behouden en om de benodigde investeringsruimte te creëren, zullen we richting de kadernota 2026 scherp moeten kijken naar de (stijging van de) uitgaven en de zogenaamde open einde regelingen. We gaan hiermee in de tweede helft van dit jaar aan de slag en zullen de gemeenteraad daar ook tijdig bij betrekken.

Door scherpere keuzes te maken geloven wij dat we het coalitie akkoord kunnen afmaken. En dat we dit zodanig kunnen doen dat we ook voor daarna een richting hebben gekozen waarbij Drimmelen verder kan bouwen aan een duurzaam sociaal en veilig Drimmelen.

Het college van burgemeester en wethouders

Financieel beeld

Om een kader te maken voor het opstellen van de begroting is een inschatting gemaakt van hoe de financiële situatie zich gaat ontwikkelen. Dit hebben we gedaan aan de hand van scenario's. In de loop van het opstellen van de kadernota hebben we van een aantal scenario's beter kunnen vaststellen wat de meest waarschijnlijke is. De in dit hoofdstuk genoemde getallen blijven echter deels een inschatting. Zij vormen daarmee de achtergrond waarmee we onze richting bepalen.

1.1 Start financieel beeld

We starten met het financieel beeld zoals dat vastgesteld is bij het opstellen van de begroting vorig jaar. Dit beeld actualiseren we met de structurele gevolgen van de najaarsnota 2023 en de tussentijds genomen besluiten van de raad. Dat laatste is het besluit over de raadszaal. Deze wordt gedekt uit de algemene reserve en heeft daarmee vooral invloed op het weerstandsvermogen.

*€1.000,-

Vastgestelde begroting	2025	2026	2027	2028
Primaire begroting	965 V	-2.295 N	-1.659 N	431 V
Structurele gevolgen najaarsnota 2023 (rente)	-130 N	-130 N	-130 N	-130 N
Actueel saldo	835 V	-2.425 N	-1.789 N	301 V

1.2 Ontwikkeling Rijk

Met de voorjaarsnota van het demissionaire kabinet zijn een aantal besluiten genomen die voor ons van groot belang zijn. Op de eerste plaats is de invoering van de nieuwe financiering systematiek naar voren, naar 2024 gehaald. Dit ziet u in de bovenste regel van onderstaande tabel. Daarnaast is besloten om het nadeel dat daardoor ontstaat te compenseren (tweede regel). Het ontstane nadeel in 2025 is erg groot en wordt niet geheel gecompenseerd. De argumentatie van het Rijk daarvoor is dat de gemeenten grote reserves hebben die ze hiervoor kunnen inzetten.

De opschalingskorting, die na vele jaren ook door het vorige kabinet op de lange baan was geschoven, wordt nu, dan eindelijk, ook afgeschaft. Deze opschalingskorting was vanwege het achterblijven van de daadwerkelijke opschaling inmiddels een bezuiniging geworden die reeds lang boven de markt hing. Tenslotte is voor de oplopende zorgkosten de 'aanvullende post' gekomen. Deze loopt op tot 1 miljard in 2029. De gevolgen van de voorjaarsnota van het Rijk zijn vertaald in de meicirculaire. Deze is verwerkt in de voorjaarsnota.

*€1.000.000,-

Voorjaarsnota 2024 Rijk	2025	2026	2027	2028
Accres Gemeentefonds BBP systematiek	-1.324 N	-136 N	-109 N	-88 N
Compensatie nieuwe systematiek	649 V	136 V	109 V	88 V
Schrappen opschalingskorting		675 V	675 V	675 V
Aanvullende post zorgkosten		75 V	150 V	225 V
Totaal effect gemeentefonds	-675 N	750 V	825 V	900 V

Het in mei gepubliceerde hoofdlijnenakkoord is nog zeer lastig te vertalen naar een financiële consequentie voor de gemeente. Er staan nog veel onzekerheden in en veel zaken zijn nog weinig uitgewerkt. De enige maatregel die we nu enigszins kunnen vertalen is het voornemen om de specifieke uitkeringen over te hevelen naar het gemeentefonds. Hierbij wordt een korting toegepast van 10%. Op rijksniveau wordt hiervoor een korting van 638 mln. ingeboekt. Voor Drimmelen betekent dit waarschijnlijk een korting oplopend van 0.5 mln. tot ca 0.6 mln.

*€1.000,-

Hoofdlijnenakkoord	2025	2026	2027	2028
Overheveling specifieke uitkering gemeentefonds		-600 N	-600 N	-600 N

Tenslotte is in de decembercirculaire 2023 de maatstaf voor de berekening van het aandeel Drimmelen in de Algemene Uitkering aangepast. Hierdoor is voor 2023 en 2024 een voordeel van 1

mln. ontstaan. Voor 2023 is dit verwerkt in de jaarrekening, voor 2024 wordt dit verwerkt in de voorjaarsnota. Dit voordeel is in de meicirculaire voor 2025 en verder doorgetrokken en neemt zelfs nog wat toe tot ca 1.2 mln.

1.3 Voorjaarsnota

In de voorjaarsnota is de begroting van Drimmelen geactualiseerd. Hierbij zien we vooral effecten bij het Sociaal Domein waar voornamelijk prijs, maar ook volumestijgingen zorgen voor hogere kosten. Dit loopt deels via de verbonden partijen en deels via onszelf. In de voorjaarsnota is de opbouw en de verklaringen voor de effecten van de voorjaarsnota uitgebreid terug te vinden. Ook de verwerking van de meicirculaire voor Drimmelen is hier terug te vinden.

*€1.000,-

Structurele gevolgen voorjaarsnota	2025	2026	2027	2028
Burger en bestuur	-186 N	-186 N	-186 N	-186 N
Openbare ruimte	54 V	142 V	165 V	169 V
Ruimte, wonen, duurzaamheid en economie	-70 N	-78 N	-81 N	-121 N
Sociaal domein	-1.039 N	-1.397 N	-1.322 N	-1.383 N
Overhead	50 V	50 V	50 V	50 V
Algemene dekkingsmiddelen	1.173 V	2.624 V	2.638 V	787 V
Totaal	-18 N	1.156 V	1.264 V	-683 N

1.4 Nieuw financieel beeld

Met bovenstaande aannames ontstaat het onderstaande nieuwe financiële beeld.

*€1.000,-

Inschatting totaal	2025	2026	2027	2028
Actueel saldo	835 V	-2.425 N	-1.789 N	301 V
Hoofdlijnenakkoord		-600 N	-600 N	-600 N
Voorjaarsnota	-18 N	1.156 V	1.264 V	-683 N
Geprognosticeerd beeld	817 V	-1.869 N	-1.125 N	-982 N

De inschatting die we aan de hand van bovenstaand overzicht maken is dat er in 2025 een sluitende begroting gemaakt kan worden. De jaren daarna laten echter een structureel tekort zien. Dit tekort is het grootst in 2026 maar zet ook door in 2027 en 2028.

1.5 Weerstandsvermogen

Voor het opvangen van risico's en schommelingen in het jaarrekeningresultaat hebben we de Algemene Reserve (AR). De actuele stand na de jaarrekening 2023 is 10,2 mln. nadat hier tussentijds de vernieuwing van de Raadszaal ad 0,4 mln. uit gefinancierd is. Om te bezien of de AR voldoende is verrekenen we de verwachte uitkomsten van het financiële beeld met de AR.

*€1.000,-

Verloop Algemene reserve	2024	2025	2026	2027	2028
Geprognosticeerd beeld	551 V	377 V	-1.979 N	-1.155 N	-1.012 N
Stand AR einde jaar	10.775 V	11.152 V	9.173 V	8.018 V	7.005 V

Na deze verrekening resteert ca 10,7 mln. Om te bezien of dit voldoende is bekijken we ook het benodigd weerstandsvermogen. Dit is ca 5 mln. Naast de AR hebben we de reserve grondbedrijf, de bestemmingsreserves en de onbenutte belastingcapaciteit voor de dekking van onze risico's. Het totale weerstandsvermogen naast de AR bedraagt daarmee ca 6 mln. Daarmee zou onze weerstandsratio dalen van 3,3 naar ca 2,5.

Kader

Kader

2 Kader

Het demissionaire kabinet heeft met hun voorjaarsnota een stap gezet om de gemeenten helderheid te geven over het inmiddels befaamde ravijnjaar 2026. Hierbij is het probleem niet veel kleiner geworden. De afschaffing van de opschalingskorting is geboden als compenserende maatregel van 675 mln. voor een probleem van 3 mld. Daarbij is een extra bezuiniging voor 2025 gekomen van 675 mln. Daar bovenop is met de presentatie van het hoofdlijnenakkoord een bezuiniging van 638 mln. gekomen voor 2026 en verder. Daarmee is onder aan de streep de financiële positie van de gemeenten vooralsnog niet veel verbeterd. Dit alles is nog met veel onzekerheid omgeven. Dat 2026 zonder bezuinigingen niet positief gaat sluiten is helaas wel een zekerheid.

2.1 korte termijn

Het komende begrotingsjaar 2025 laat vooralsnog een positief beeld zien. Daarmee gaat dit college ervan uit dat voor het komende jaar nog zonder grote maatregelen een sluitende begroting op te stellen is.

Het ravijnjaar 2026 blijft in het verwachte beeld flink negatief met een tekort van ca 2 mln. In 2027 en 2028 neemt dit af tot een tekort van ca 1 mln. Om 2026 sluitend te krijgen zijn flinke bezuinigingen nodig die niet allemaal ook in de jaren daarna nodig zijn. Een sluitende begroting 2026 zou dan betekenen dat volgens dit college zorgvuldig opgebouwde voorzieningen en beleid afgebroken worden die daarna weer tegen meerkosten opgebouwd zouden moeten worden. Dit is een desinvestering die het college niet wil doen. Daarentegen is het wel noodzakelijk om maatregelen te gaan nemen, de jaren na 2026 sluiten immers ook niet. Er lijkt daarmee de komende jaren sprak te gaan zijn van een structureel tekort. Het extra tekort voor 2026 zal dit college voorlopig, gezien het incidentele karakter, ook incidenteel dekken vanuit de algemene reserve.

2.2 lange termijn

Naast het tekort wat we nu in het financiële beeld zien ontstaan voor deze jaren, verwachten we, dat we in deze jaren ook nog investeringen willen doen. Hiervoor is het noodzakelijk maatregelen te nemen die het tekort gaan oplossen. Omdat 2025 nog een positief beeld laat zien is er meer tijd om hier vorm en inhoud aan te geven. Dit college gaat dit naar de komende en volgende begroting voorbereiden.

2.3 Scherper aan de wind

Om de komende jaren financieel gezond te blijven en voor 2027 en verder ook een positief saldo te hebben zullen we scherper aan de wind moeten gaan varen. Dit betekent dat we kritischer moeten zijn op nieuwe kosten. De eerste maatregel die we nemen is dat op korte termijn onvermijdbare verhoging van kosten niet meer automatisch voor meerdere jaren worden opgenomen. Deze worden eerst kritisch bezien of de verhoging niet tot aanpassing van het beleid moet leiden om deze te dempen voor komende jaren.

Voor de langere termijn zal het college de belangrijkste dossiers gaan verzamelen waar we de komende jaren veel kosten verwacht worden zoals het sociale domein. Deze dossiers worden de komende periode vervolgens bezien op de mogelijkheden voor besparingen. Daarmee worden scherpere en bewustere keuzes gemaakt.

Het aantal nieuwe plannen zal gezien de financiële situatie helaas beperkt worden. Nieuwe plannen worden dan ook scherper bezien op noodzakelijkheid. Voor het fysieke domein gaan we investeringen combineren met gelden die we ontvangen van het rijk en uit de regio. Daarmee blijven investeringen mogelijk als we deze meer richten op bredere doelstellingen.

Daarnaast gaan we wel scherper worden op realiteit van de uitvoering van de investeringen die we doen. Waar we achterstanden hebben omdat we meer plannen dan reëel haalbaar is, zetten we investeringen verder weg in de tijd. Hierdoor zal een voordeel ontstaan op de kapitaallasten.

Om de begroting op langere termijn weer sluitend te krijgen sluit het college aanvullende maatregelen niet uit. In de aanloop naar de volgende begroting wordt dan ook een breder onderzoek gedaan naar mogelijke besparingen.

2.4 Knelpunten

Het college ziet een aantal uitdagingen die de komende jaren een plek moeten krijgen. Denk hierbij aan opgaven rondom onderwijshuisvesting, sportaccommodaties, organisatie ontwikkeling en strategische grondverervingen. Richting komende begrotingen wordt nagedacht hoe we hier vorm en inhoud aan kunnen geven.

Voor de korte termijn, het jaar 2025, ziet het college een aantal knelpunten die ondanks het krappe budget opgelost moeten worden. Het betreft voornamelijk investeringen die nodig zijn om later financiering binnen te kunnen halen.

*€1.000,-

Knelpunten	2024	2025	2026	2027	2028
Visie Lage Zwaluwe		-120 N	-80 N		
Gat van Ham		-100 N			
Grootschalige energie-infrastructuren	-100 N	-100 N			
Regionale samenwerking		-30 N	-30 N	-30 N	-30 N
Projectleider implementatie Strategieplan Jeugd		-90 N			
Veilige sport en schoolroutes	-100 N				
Dekking uit reserve bovenwijken	100 V				
Totaal	-100 N	-440 N	-110 N	-30 N	-30 N

*€1.000,-

Inclusief knelpunten	2024	2025	2026	2027	2028
Geprognosticeerd beeld	633 V	311 V	-2.042 N	-1.215 N	-1.066 N

Saldo AR	10.857 V	11.168 V	9.127 V	7.912 V	6.846 V
----------	----------	----------	---------	---------	---------

Toelichting

Dorpsvisie Lage Zwaluwe (Coalitieakkoord)

Samen met de bewoners van Lage Zwaluwe is een dorpsvisie opgesteld. De ontwikkeling van een bruisend dorpshart heeft daarbij de eerste prioriteit. In het dorpshart moeten verschillende functies zoals de dorpswoning, maatschappelijke voorzieningen, horeca, detailhandel én wonen bij elkaar komen. Natuurlijk moet het ook een aantrekkelijk dorpshart worden waar mensen elkaar graag ontmoeten en activiteiten organiseren. Hierbij horen ook veilige langzaam verkeerroutes, speelvoorzieningen, water en groen. De ontwikkeling van een dorpshart moet tot stand komen door samenwerking van maatschappelijke en private partijen, samen met de gemeente. Participatie van bewoners is hierbij eveneens van belang. Voorgesteld wordt om middelen op te nemen voor de inhuur van capaciteit in 2025.

Daarnaast wordt voorgesteld om in 2026 een masterplan op te stellen voor het gebied tussen de Flierstraat en de Amer. Ook dit gebied heeft prioriteit gekregen in de Dorpsvisie. Voor het gebied zijn verkeerskundige, parkeertechnische, recreatieve en natuuropgaven benoemd. Voorgesteld wordt middelen op te nemen voor het opstellen van een masterplan. Ook hier worden de bewoners nadrukkelijk betrokken bij het opstellen van het masterplan.

Gat van den Ham (Coalitieakkoord)

In 2023 is gestart met de opgave uit het coalitieakkoord om een visie te ontwikkelen voor het gebied tussen Drimmelen en het Gat van den Ham. Van het gebied is een inventarisatie/analyse opgesteld (bodem, water, cultuurhistorie enz.). Daarnaast is er bekeken met welke beleid (landelijk, provinciaal, gemeentelijk) we in zo'n ontwikkeling te maken hebben. Met het Waterschap en de Provincie zijn oriënterende gesprekken gevoerd.

Dit jaar worden de gesprekken gevoerd met de grootste grondeigenaren in het gebied over welke toekomst en welk perspectief zij nodig hebben voor hun grond/bedrijf en in hoeverre investeringen in recreatie en/of natuur bijdragen aan dat toekomstbeeld. Het streven is om eind 2024 een beter beeld van/inzicht te hebben in de (financiële) haalbaarheid en de vervolgaanpak te bepalen. Ook zetten we de mogelijkheden voor o.a. cofinanciering en subsidies op een rij.

Voorgesteld wordt om ook voor 2025 middelen te reserveren voor dit project. Afhankelijk van de

resultaten van het haalbaarheidsonderzoek van 2024 kan een visie worden opgesteld en uitgewerkt naar concrete plannen.

Grootschalige energie-infra projecten

Het gebied Drimmelen-Moerdijk-Geertruidenberg wordt als belangrijk gebied gezien voor de energievoorziening van Nederland. Het Rijk wil verschillende grootschalige energie-infratrajecten laten landen in dit gebied. Denk aan 380 KV, aanlanding wind op zee etcetera. Veel van deze infrastructuur komt door onze gemeente te lopen ofwel de gemeente is het doorvoergebied voor deze trajecten.

Recent heeft u hierover een uitgebreide raadsbrief van ons ontvangen.

Al deze ontwikkelingen zijn complex. Dit vraagt het aanbrengen van structuur, goede communicatie en participatie en een goede positionering van de gemeente Drimmelen. Daarom is hier extra ambtelijke capaciteit voor nodig. De kosten hiervoor kunnen we op een later moment verhalen via de financiële tegemoetkoming, die de gemeente ontvangt voor Nederwiek 3. Maar totdat deze middelen beschikbaar komen, moeten we deze kosten voorfinancieren. Deze kosten worden voor 2024 en 2025 geschat op € 100.000 per jaar.

Regionale Samenwerking

Er vindt op dit moment een heroriëntatie plaats op de wijze waarop we regionaal samenwerken. De RWB wil zich toeleggen op de economische ontwikkeling van onze regio, met een focus op plantaardig, circulair en innovatief. Taken die passen binnen dit pakket worden bij de RWB afgestoten en overgedragen naar andere samenwerkingsverbanden. Tegelijkertijd met de nieuwe focus van de RWB, worden er mogelijkheden verkend om andere samenwerkingen in de regio verder vorm te geven. Zo wordt samenwerking binnen de Stedelijke Regio Breda Tilburg (SRBT) en de Baronie verder uitgedacht. Op integraal, ruimtelijk-strategisch niveau maken we deel uit van de SRBT. Hier wordt gezocht naar een duurzamere vorm van samenwerking. Op breed, tactisch-operationeel niveau werken we al samen binnen het Baronie verband en dit kan verder geïntensiveerd worden. Er wordt nagedacht over de governance en taken die binnen de samenwerkingsverbanden passend zijn. Dit jaar moet er duidelijkheid komen over de vraagstukken rondom regionale samenwerking: waar verschillende taken landen en wat de juiste vormen van governance worden. Omdat deze vragen op dit moment nog niet duidelijk beantwoord kunnen worden, is het moeilijk te voorspellen wat de financiële gevolgen zijn van deze heroriëntatie en wat het capacitair van ons gaat vragen.

Implementatie Strategieplan Jeugd

De projectleider implementatie houdt zich bezig met de implementatie in Drimmelen en Geertruidenberg van de Regiovisie en het Strategieplan Jeugd West-Brabant Oost (WBO). Als Regio WBO maken we een beweging naar de voorkant. We willen dat jeugdigen en hun ouders leren omgaan met het feit dat hobbels bij het leven horen. We organiseren de jeugdhulp zó dat kleine problemen klein blijven en grote problemen de juiste aandacht krijgen. We kijken met een integrale blik naar de hele context van het gezinssysteem. Is er ondersteuning nodig, dan organiseren we die 'zo thuis mogelijk'. Ouders en jeugdigen hebben daarbij de regie. Dit is in de regio WBO door de vijf gemeenteraden vastgesteld in de regiovisie Jeugd (2022).

We gaan per 1-1-2025 starten met een Proof of Concept (PoC) voor de gemeente Drimmelen en Geertruidenberg. Dit is een opmaat naar een stevig lokaal team per 1-1-2027. Meer specifiek gaan we in 2025 aan de slag met:

- Implementatie minimale variant van de herinrichting van het jeugdhulplandschap per 1 januari 2025 op het niveau van de twee gemeenten.
- Onderzoek over de haalbaarheid voor een integraal loket sociaal domein op het niveau van de gemeente Drimmelen en Geertruidenberg en adviseert hierover.
- Advisering over een concrete aanpak van de realisatie van het jeugdhulplandschap binnen Drimmelen en Geertruidenberg op de langere termijn richting 2030.

Veilige sport en schoolroutes

We maken alle sport- en schoolroutes in de kernen veiliger. Denkbare maatregelen zijn onder andere het aanpassen van knelpunten, plaatsen van dynamische verlichting en bewustwording. De eerste kern die we aanpakken is Wagenberg. Hier starten we dit jaar en volgens de planning is het werk eind 2024 klaar. De kosten worden geschat op circa € 360.000, waarvan circa € 260.000 beschikbaar is. De voorbereidingen voor de volgende kernen: Terheijden en Lage Zwaluwe, zijn al begonnen en volgen in 2025.

Programma's kadernota

Programma's

3 Programma's

3.1 Burger en bestuur

In 2024 is de dorpsvisie Lage Zwaluwe vastgesteld. Eén van de prioriteiten uit die visie is de vorming van een dorpschart. In 2024/2025 worden de mogelijkheden verkend voor het ontwikkelen van zo'n dorpschart. Wij nemen daar als gemeente de regie in.

In 2024 wordt gestart met het opstellen van een dorpsvisie voor Wagenberg. De visie ronden we in 2025 af. Met de bewoners inventariseren we welke onderwerpen op de agenda komen. In ieder geval gaat het in Wagenberg over de toekomst van sociaal-maatschappelijke voorzieningen.

In 2024 wordt een start gemaakt met de doorontwikkeling van dorpsgericht werken. We vinden het belangrijk om goed in contact te zijn met onze dorpen en de leefbaarheid in de dorpen te ondersteunen.

In 2024 worden afspraken gemaakt over de wijze waarop wij de regionale samenwerking in de Baronie vorm willen geven. De verwachting is dat we op 1 januari gaan samenwerken in de nieuwe structuur. In samenhang daarmee wordt de samenwerking in RWB-verband afgeschaald.

3.2 Openbare ruimte

Voor 2025 is er geen nieuw beleid gepland voor het Programma 2 Openbare Ruimte. We zetten in op het uitvoeren van het collegewerkprogramma.

We verwachten dat we starten met de aanleg van de Bypass Zoutendijk, we voeren de Veilige school- en sportroutes uit in Lage Zwaluwe en Terheijden en we ronden de Zeggelaan en rotonde Godfried Schalckenstraat af.

In 2024 ronden we de inventarisatie over de Dorpsbosjes af. We leggen in 2025 de eerste Dorpsbosjes aan. Daarbij gaan we er wel vanuit dat we werk met werk maken. Er is nog geen specifiek budget beschikbaar voor de aanleg van de bosjes. We voeren het actieplan Biodiversiteit verder uit.

Verder springt een aantal projecten in het oog. In 2024 startten we met de rioolmaatregelen in de Hofkensstraat/Meidoornlaan Made, De Gijster in Made en de Gomarusstraat in Wagenberg. Deze ronden we in 2025 af. We gaan door met de voorbereidingen voor de rioolmaatregelen Made hoog (Stationstraat e.o) voor. Voor dit project verkregen we een subsidie.

We starten met de reconstructie van de Molenstraat in Terheijden en ronden de herinrichting van het Havenplein in Terheijden af.

Tot slot komen we conform vigerend beleid met een notitie over het baggeren van de Drimmelse havens naar de raad.

3.3 Ruimte, wonen, duurzaamheid en economie

Ook in 2025 heeft woningbouw onze prioriteit. We willen deze coalitieperiode minimaal 800 woningen bouwen. In alle dorpen van onze gemeente worden woningbouwplannen ontwikkeld. We hopen in 2025 onder andere in de Verlengde Elsakker, Rietlanden en Made Oost te bouwen. We bouwen volgens de Drimmelse norm: duurzaam, natuurinclusief, levensloopbestendig, in alle dorpen, voor alle doelgroepen en van goede stedenbouwkundige kwaliteit. Hiervoor is in 2025 een handzaam document beschikbaar voor bouwende partijen.

De huisvesting en opvang van aandachtsgroepen (Oekraïense vluchtelingen, statushouders en asielzoekers) is ook in 2025 een belangrijk thema. Veel is afhankelijk van wetgeving in Den Haag. Wij zullen ons blijven inzetten voor goede opvang en huisvesting. Onze inzet is om te voldoen aan de doelstellingen die in regionaal verband worden afgesproken.

In de eerste helft van 2025 leggen we het nieuwe beleid huisvesting arbeidsmigranten voor aan de gemeenteraad. Het is belangrijk om ook voor deze doelgroep goed en duidelijk beleid te formuleren.

In 2024 wordt de haalbaarheid onderzocht om het bedrijventerrein Brieltjenspolder uit te bereiden.

Afhankelijk van de resultaten van dat onderzoek wordt in 2025 verder vorm gegeven aan dat project. Ook zal in 2025 het bedrijventerrein Thijssenweg worden uitgebreid.

Toerisme en recreatie zijn belangrijke pijlers van onze gemeente. Ook in 2025 wordt gewerkt aan het versterken van de infrastructuur. Met betrekking tot de vaarverbinding Drimmelen-Geertruidenberg-Hank willen we in 2025 een pilot houden. Ook zullen we de toeristisch hoofdentrees van onze dorpen verfraaien en de recreatieve routes verbeteren.

In het coalitieakkoord is vastgelegd dat er een visie komt voor het gebied tussen Drimmelen en het Gat van den Ham. We willen met dat project inspelen op de ambities van de boeren in dat gebied. In 2025 moet de visie vaste vorm krijgen. Ook de aanleg van een strandje langs de Amer maakt onderdeel uit van dat project.

Met een eigen Energiebespaarteam (EBT), een nieuwe subsidieregeling voor isolatie, goede voorlichting en de inzet van veel vrijwilligers zetten wij ook in 2025 in op de verduurzaming van woningen. Ook energietoernooi is in 2025 een belangrijk onderwerp.

In Hooge Zwaluwe en Terheijden wordt gewerkt aan een wijkuitvoeringsplan 'Aardgasvrije wijken' (WUP). Samen met de bewoners wordt onderzocht hoe de wijken uiteindelijk van het aardgas af kunnen.

In Terheijden hangt het WUP nauw samen met de ambities van het TEC om een masterplan op te stellen dat als vergezicht dient voor een compleet aardgas vrij Terheijden.

Een belangrijk thema in 2025 zijn de grootschalige energie-infra-projecten. Onze gemeente neemt een centrale positie in als het gaat om de doorvoer van diverse grootschalige infrastructuur. Samen met de ondernemers in het buitengebied zetten we in op het verminderen van overlast en het vergroten van kansen. In 2025 zal inhoud gegeven worden aan compenserende maatregelen vanuit het regiofonds.

3.4 Sociaal domein

De kosten blijven landelijk en ook in onze gemeente nog steeds stijgen. Het aantal mensen dat gebruik maakt van zorg en ondersteuning vanuit de gemeente blijft toenemen. Een andere belangrijke factor zijn de stijgende personeelslasten en tarieven van onze maatschappelijke organisaties. De invloed van de gemeente is beperkt waarbij vaak ook nog om open einde regelingen gaat. We gaan de komende periode onderzoeken welke mogelijkheden er zijn binnen het sociaal domein om de kostenstijging te stoppen en op termijn te verminderen. In de op te stellen visie Sociaal Domein zal hier dan ook aandacht voor komen. Door het koppelen van een juridisch adviseur aan het sociaal domein kunnen we meer de grenzen van de wetten en nadere regels gaan opzoeken en ook de vertaling in ons beleid scherper maken. Dit is zeker geen gemakkelijke opgave, maar wel noodzakelijk. Het vraagt aanpassingen in ons beleid, maar gaat ook een andere denkwijze en handelswijze van onze uitvoerende organisaties.

De maatschappelijke accommodaties zijn erg belangrijk voor onze inwoners en verenigingen, maar ook voor ons als gemeente om uitvoering te kunnen geven aan ons beleid. De wijze waarop dit geregeld is te kwetsbaar, dit is het afgelopen jaar duidelijk geworden. Dit jaar gaan we dan ook onderzoeken wat bij de gemeente past en wat daar voor nodig is.

Het huisvesten van statushouders is voor dit jaar een enorme uitdaging. Het aantal is hoog en de woningen schaars.

IKC de Stuihoek krijgt steeds meer vorm, de aanbesteding is gegund. De aannemer werkt het Voorlopig Ontwerp verder uit naar een Definitief Ontwerp en een Uitvoeringsontwerp. De omgevingsvergunning wordt ook aangevraagd bij de gemeente. De planning is te starten met de bouw in januari 2025. Oplevering van de nieuwe Stuihoek staat nu gepland voor januari 2026, mits er niets tegenzit natuurlijk.

We hebben geen meerjarenplanning voor renovatie van onze sportvelden, hier gaan we mee aan de slag. Dit gaat gevolgen hebben voor de (meerjaren)begroting van onze gemeente.

3.5 Bedrijfsvoering

Binnen de organisatie zijn we bezig met de doorontwikkeling. Een onderdeel hiervan is dat er meer verantwoordelijkheid bij de coördinatoren komt te liggen. Dit kan invloed hebben op de formatie en de

(kwaliteit)eisen die we aan medewerkers stellen. Dit nemen we mee in het nieuwe functiehuis. 2025 staat in het teken van de overgang naar het nieuwe functiehuis. Als dit staat, volgt vervolgens de inschaling van de medewerkers in het nieuwe functiehuis. We kunnen op dit moment niet overzien welke financiële consequenties dit heeft. Vanuit de benchmark kunnen we wel aangeven dat het overgaan op een nieuwe systematiek, invloed heeft op de salarislasten.

In verband met het stoppen van de ondersteuning van ons huidige personeels- en salarissysteem ADP, zal in 2025 een nieuw systeem geïmplementeerd worden. Vanaf 2026 is dit operationeel. Het is op dit moment niet duidelijk wat de kosten van het nieuwe systeem zijn en met welke implementatiekosten de gemeente te maken krijgt. De aanbesteding van het nieuwe systeem vindt in samenwerking met acht organisaties in de regio plaats. Daarnaast zullen in 2025 de voorbereidingen plaatsvinden van de overgang naar een nieuwe ICT-partner. De planning is om begin 2026 de overstap te kunnen maken.

We willen meer inzicht hebben in de kwaliteit en kwantiteit van diensten die de gemeente uitvoert om gericht verbeteringen door te voeren. We investeren in de digitale dienstverlening met meer digitale aanvraagmogelijkheden. We ontwikkelen de servicebalie naar een klantcontactcentrum waar er meer door het eerste aanspreekpunt voor de beller kan worden afgehandeld.

Financiële uitgangspunten

Uitgangspunten

Voor het opstellen van de begroting hanteren we uiteraard de gebruikelijke kaders zoals we deze kennen in Drimmelen. Bij het opstellen van de begroting zullen deze indicatoren waar nodig weer opnieuw berekend worden. Een toelichting en berekening op deze indicatoren is terug te vinden in de jaarstukken en eerdere begrotingen paragraaf A weerstandsvermogen en risicobeheersing.

- Een reële en structureel sluitende begroting in 2025 of 2028
- Weerstandsratio van minimaal 1
- Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen: maximaal 100%
- Solvabiliteit: minimaal 20%
- Grondexploitatie: maximaal 0%
- Structurele exploitatieruimte: minimaal 0%
- Belastingcapaciteit: maximaal 100%

Indexering

Tot dit jaar werd de gemeentelijke begroting jaarlijks bijgesteld voor de verwachte prijsontwikkelingen, gebaseerd op inflatiepercentages van het Centraal Planbureau (CPB).

Omdat het Rijk is overgestapt op loon/prijscompensatie o.b.v. het BBP wordt vanaf 2025 deze methode ook voor de gemeentelijke begroting gehanteerd.

Voor de indexering van de subsidies van de professionele organisaties hanteren we de prijsindexcijfers van de Nederlandse Zorgautoriteit.

Gerekend is met constante prijzen, dit wil zeggen dat alleen voor het eerste begrotingsjaar met prijsontwikkelingen rekening wordt gehouden.

Bovenstaande uitgangspunten leiden o.a. tot het volgende overzicht:

Begrotingsrichtlijnen	Kadernota 2025
Uitgaven	
Salariskosten	2,3%
Goederen en diensten	2,3%
Subsidies professionele organisaties	5,4%
Inkomsten	
Huren en pachten	2,3%
OZB-opbrengsten	2,3%
Leges burgerzaken	1
Kostendekkende tarieven en leges	2

1 De leges burgerzaken zijn voor een belangrijk deel bepaald door het Rijk. De overige tarieven stijgen conform de overige kosten.

2 Voor de kostendekkende tarieven wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Van deze indices kan afgeweken indien hiervoor gegronde redenen zijn, zoals bijvoorbeeld contractuele afspraken of een afgesloten CAO.

Bijlagen

1. Begrotingswijziging

In onderstaand overzicht zijn de negatieve bedragen per saldo lagere uitgaven dan begroot (dus voordelen) en zijn de positieve bedragen per saldo hogere uitgaven (dus nadelen).

De tabel is een recapitulatie van de afwijkingen zoals vermeld in de programma's.

Programma's		Saldo lasten en baten				
		2024	2025	2026	2027	2028
1.	Burger en bestuur	6.421	186.105	186.105	186.105	186.105
2.	Openbare ruimte	100.098	53.856-	141.636-	164.956-	168.925-
3.	Ruimte, wonen, duurzaamheid en economie	168.334	69.726	77.669	81.199	120.541
4.	Sociaal Domein	1.213.143	1.704.725	1.557.622	1.480.189	1.543.831
O.	Overhead	50.000-	50.000-	50.000-	50.000-	50.000-
	Algemene dekkingsmiddelen / bedrijfsvoering	1.793.602-	1.838.733-	2.784.804-	2.796.298-	947.648-
	Reserves	100.000-	-	-	-	-
	Totaal generaal programma's - Saldo	455.606-	17.967	1.155.043-	1.263.762-	683.904

2. Gemeenschappelijke regelingen

Conceptbegroting 2025 Gemeenschappelijke regelingen, wijzigingen lopende begroting 2024 en resultaat jaarrekening 2023.

Overzicht Gemeenschappelijke regelingen - Voorjaarsnota 2024		2024	2025	2026	2027	2028
Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)						
1	Gemeenschappelijke regeling: Regiobureau West-Brabant (RWB)	11 V	-58 N	-45 N	-56 N	-79 N
2	Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	-6 N	-186 N	-186 N	-186 N	-186 N
3	Gemeenschappelijke regeling: Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)	0 V	-43 N	-51 N	-54 N	-89 N
4	Gemeenschappelijke regeling: Nazorg gesloten stortplaatsen (NGS)	26 V	0 V	0 V	0 V	0 V
	<i>Te starten in voorziening Afvalstoffenheffing</i>	-26 N	0 V	0 V	0 V	0 V
5	Gemeenschappelijke regeling: Geweld in afhankelijkheidsrelaties en meldpunt Crisiszorg West-Brabant (GIA)	0 V	-42 N	-42 N	-42 N	-42 N
6	Gemeenschappelijke regeling: Centrum Jeugd en Gezin Drimmelen en Geertruidenberg (CJG)	106 V	-83 N	-83 N	-83 N	-83 N
7	Gemeenschappelijke regeling: Regionaal Bureau Leerplicht West-Brabant (RBL)	-50 N	-46 N	-46 N	-46 N	-46 N
8	Gemeenschappelijke regeling: Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GGD)	0 V	-105 N	-105 N	-105 N	-105 N
9	Gemeenschappelijke regeling: MidZuid (incl. doorbetaling middelen meicirculaire)	-208 N	-224 N	-217 N	-206 N	-252 N
10	Gemeenschappelijke Regeling: Beschermd Wonen regio Breda	-13 N	413 V	250 V	250 V	250 V
11	Gemeenschappelijke regeling: Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling	-57 N	-53 N	-53 N	-53 N	-53 N
Totaal Gemeenschappelijke regelingen		-218 N	-426 N	-576 N	-580 N	-683 N